

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ALMANAC
1925

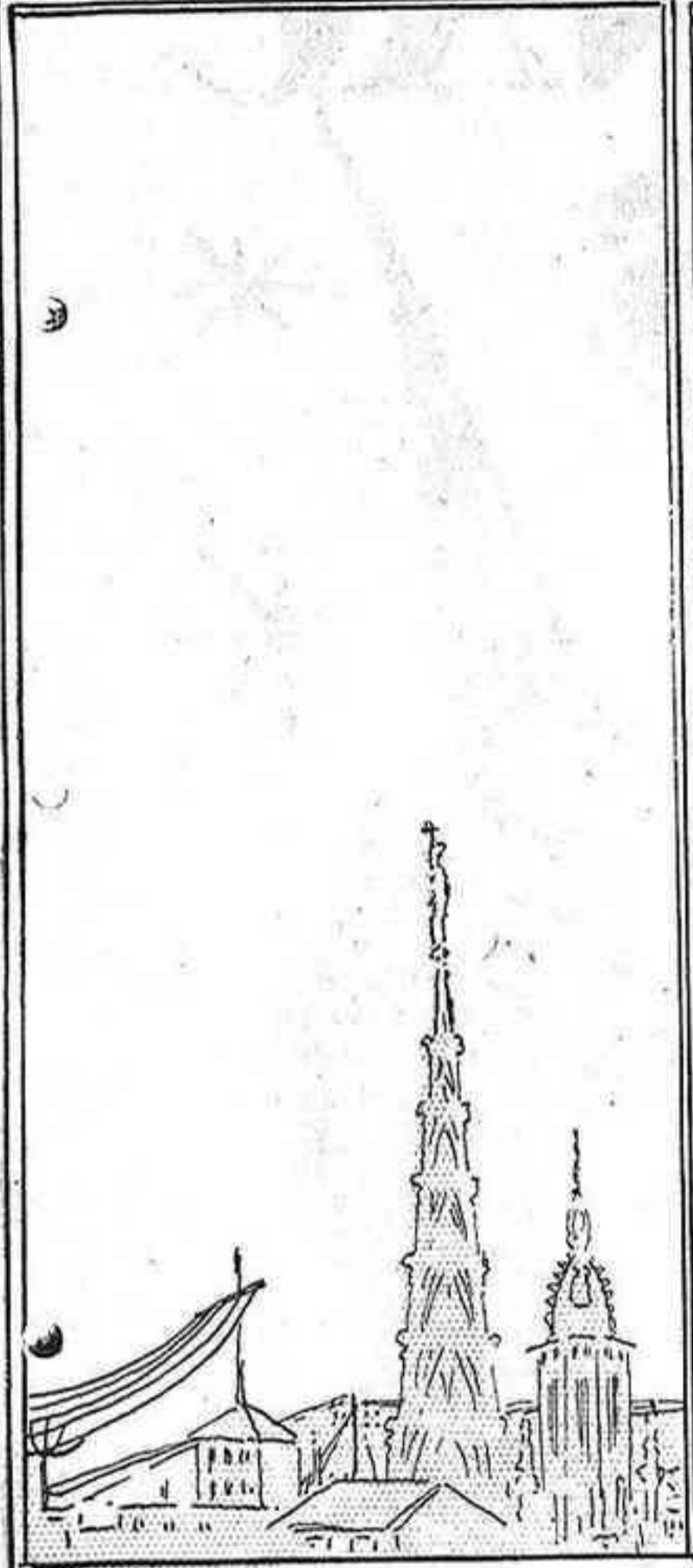
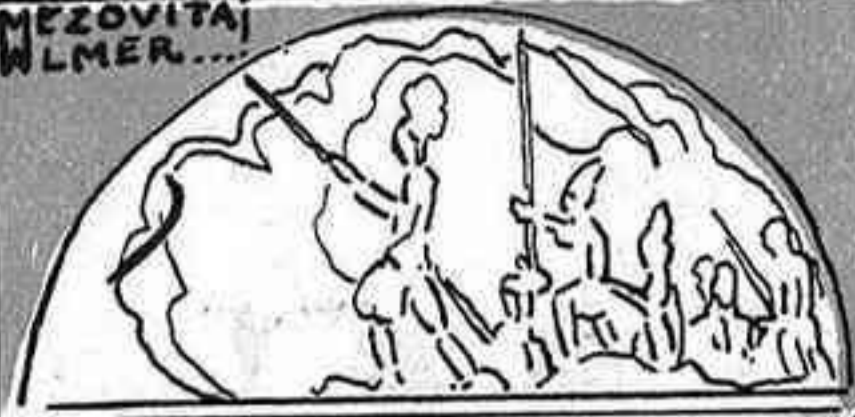
J. Segre

ALMANAC 1925

L'ESQUELLA DE
LA TORRATXA

MEZOVITA
LIMER...

Neu
Alegria dels Reis
Infantesa de l' any

JANER

Gener és un infant
que de tan
petit com és el pobre amb prou feines es veu.
Ve tot cobert de neu.
Té una boqueta verge i una mirada dolça.
S'espolsa
davant la vida que va a començar
devé més clar el seu mirar,
fa una riulla forta,
i obre de bat a bat la porta!

1 dij. **La Circumsició.**
2 div. Sts. Isidor i Marcel
3 dis. Sts. Anter i Daniel.
4 diu. S. Aquilí i comp. ms
5 dill. S. Telesfor, mr.
6 dim. **Els Sants Reis.**
7 dim. Sts. Julià i Teodor.
8 dij. S. Llucià i comp. ms.
9 div. Sta. Basilissa, verge
10 dis. S. Gonçal, mr.
11 diu. Sts. Higiní i Silvi.
12 dill. Sts. Benet i Arcadi
13 dim. S. Gumersinde, mr.
14 dim. S. Hilari, bisbe.
15 dij. S. Joan de P.
16 div. El dolç Nom de Jesús

17 dis. S. Antoni, abad.
18 diu. La càtedra de S. Pere.
19 dill. S. Canut, rei.
20 dim. S. Sebastià, mr.
21 dim. S. Fructuós, mr.
22 dij. S. Vicens i Atanasi.
23 div. S. Ildefons, bisbe.
24 dis. Ntra. Sra. de la Pau.
25 diu. Conversió de S. Pau,
26 dill. S. Policarp.
27 dim. S. Joan Crisòstom.
28 dim. S. Julià, bisbe.
29 dij. S. Francisco de Sales
30 div. Sta. Martina.
31 dis. S. Pere Nolasc.

Bogeria
oficial del
Carnaval.
La Candelera
lora

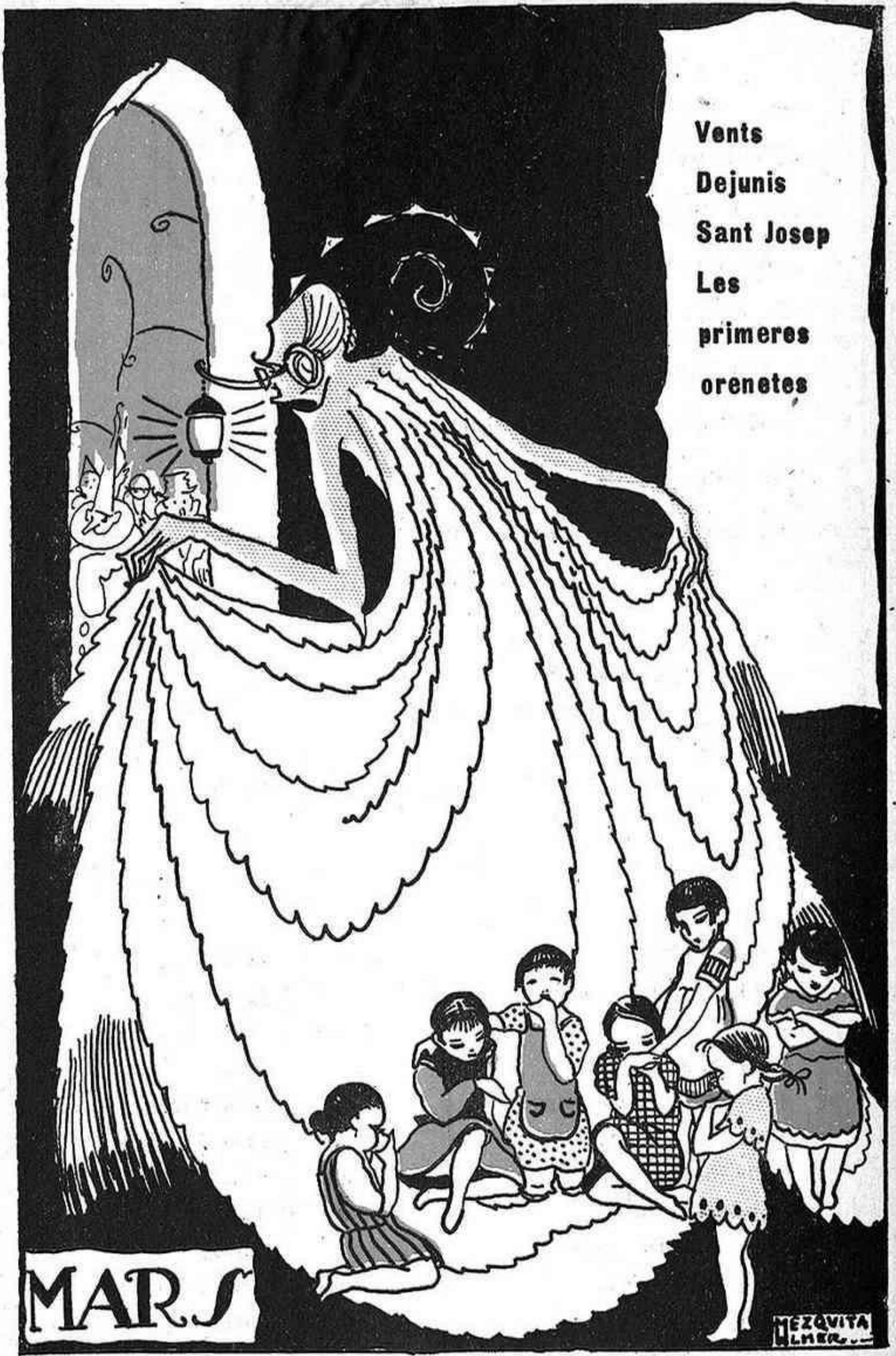
FEBRER

MEZQVITA
ALMER...

«Tot l'any és Carnestoltes!»
diuen amb aire somrient
i convincent
els poca-soltes
I com que en tot lo que va d'any
es disfressen amb la moda més sensacional,
tenen un desengany
al veure que no saben de què disfressar-se per Carnaval.

1 diu. Sts. Ignasi i Cecill.
2 dill. La Purificació de la
Verge.
3 dim. S. Blai, bisbe.
4 dim. S. Andreu Corsino.
5 dij. Santa Agueda.
6 div. Sta. Dorotea, verge
7 dis. S. Romuald.
8 diu. S. Joan de Mata.
9 dill. Sta. Polònia.
10 dim. Sta. Escolàstica.
11 dim. S. Sadurní.
12 dij. Sta. Eulària, verge.
13 div. St. Benigne.
14 dis. S. Valentí, prevere.

15 diu. S. Faustí.
16 dill. S. Julià, mr.
17 dim. S. Julià Capadócia.
18 dim. S. Simeó.
19 dij. S. Gabí, mr.
20 div. Sts. Lleó i Nemesi.
21 dis. S. Feliu b.
22 diu. La C. de S. Pere en
Antioquia.
23 dill. S. Florenci, conf.
24 dim. S. Modest.
25 dim. *Cendra* S. Maties.
26 dij. S. César.
27 div. Sta. Marguerida.
28 dis. S. Leandre, arqueb.

Vents
Dejunis
Sant Josep
Les
primeres
orenetes

MARS

MEZQUITA
LHER

Set criatures, set setmanes.

Oh, vida fímera i banal!

Pel carrer passa el corteig 'de les delícies mundanes
amb un aldarull sensual.

I la Senyora Quaresma
que vetlla per la moral,
amb la capa

tapa,

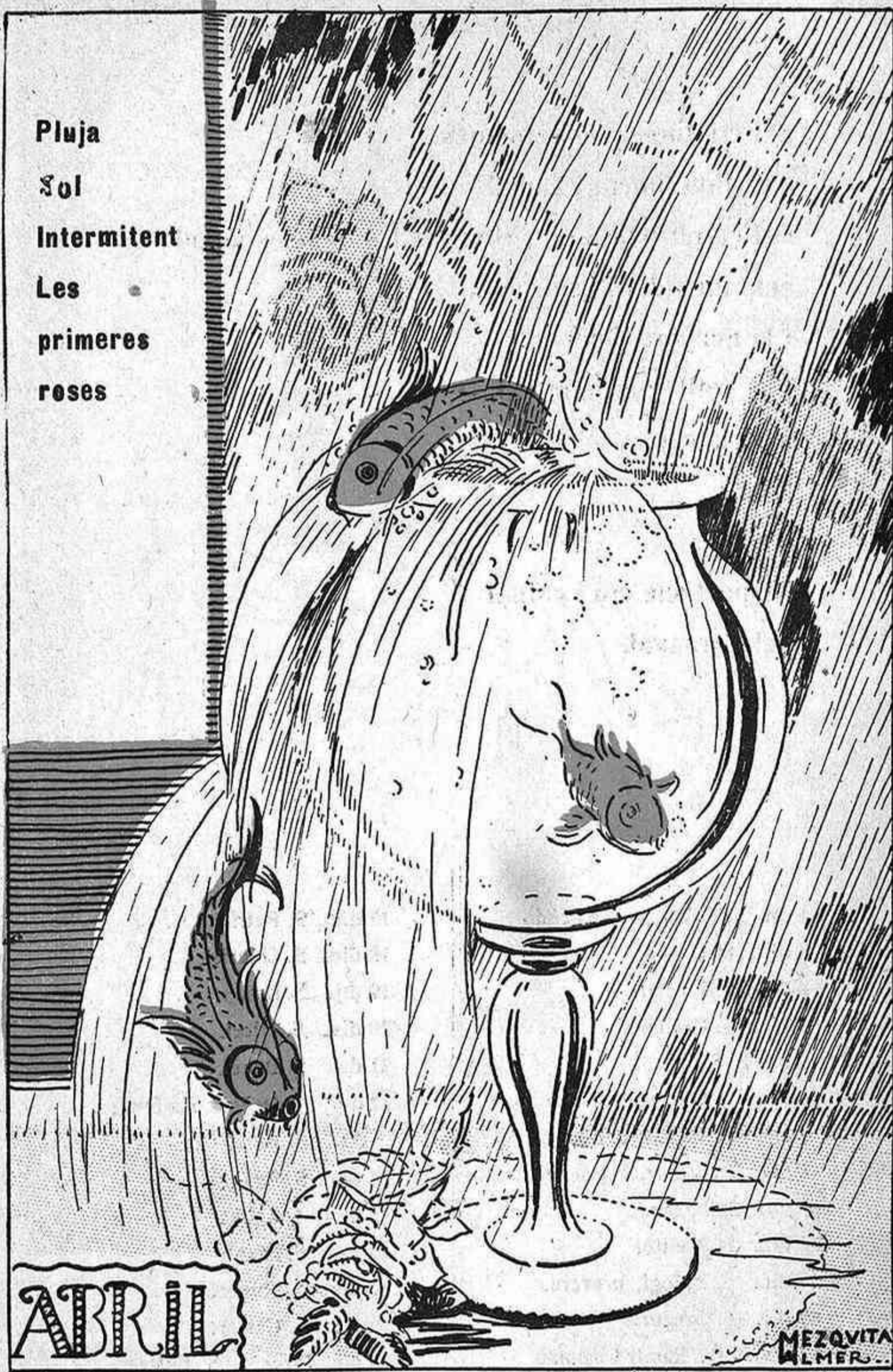
d'esma,

l'espectacle crú i carnal
del Carnaval.

1 diu. *I de Cuar.* S. Rosendo
2 dill. S. Llucià.
3 dim. S. Emeteri.
4 dim. S. Casimir.
5 dij. S. Eusebi.
6 div. S. Olaguer.
7 dis. S. Tomàs de Aquino
8 diu. *II de Cuar.* S. J. de Déu
9 dill. Sta. Fran.
10 dim. S. Melitó.
11 dim. S. Eulogi, prevere.
12 dij. S. Gregori.
13 div. Sts. Ramir i Salomó.
14 dis. S.^a Matilde.
15 diu. Sta. Madrona, verge.
16 dill. *III de Cuar.* S. Julià.

17 dim. S. Patrici.
18 dim. S. Gabriel.
19 dij. S. Josep
20 div. S. Nicet.
21 dis. S. Benet.
22 diu. *IV de Cuar.* Sta Deog.
dill. S. Jo. O.
24 dim. S. Agapit.
25 dim. L'Anunc.
26 dij. S. Brauli
27 div. S. Rupert.
28 dis. S. Càstor.
29 diu. *Passió.* S. Eustasi.
30 dill. St. Joan Clímac.
31 dim. S. Amadeu, cfr.

Pluja
Sol
Intermitent
Les
primeres
roses

Per l'abril
 diu tota la gent sensata
 tipa de tortell i nata
 que «Cada gota en val mil».
 I mil gotes fan un bés
 a cada rosa que esclata.
 N'esclata tantes l'abril
 que tota la gent sensata
 tipa de tortells i nata
 diu: que cada gota en val mil.

1 dim. Ss. Venanci i Hugo.
 2 dij. S. Francisco de P.
 3 div. S. Pancràs.
 4 dis. S. Isidor.
 5 diu. Rams. S. Vi. Ferrer.
 6 dill. Sant. S. Celestí.
 7 dim. Sant. S. Epifani.
 8 dim. Sant. St. Dionís.
 9 dij. Sant. Sta. Casilda.
 10 div. Sant. St. Esequiel.
 11 dis. Sant. Dolors N. S.
 12 diu. P. de R. Sts. Víctor
 13 dill. S. Armengold.
 14 dim. S. Tiburci.
 15 dim. Sta. Anastàsia.

16 dij. S. Toribi.
 17 div. S. Anicet p.
 18 dis. S. Eleuteri,
 19 diu. S. Vicents m.
 20 dill. S. Agnès.
 21 dim. S. Anselm.
 22 dim. S. Soter.
 23 dij. S. Jordi.
 24 div. Sts. Gregori i Fidel.
 25 dis. S. Marc, evangelista.
 26 diu. S. Filemó.
 27 dill. S. Pere Armengol.
 28 dim. S. Didim, mr.
 29 dim. St. Pere mr.
 30 dij. Sta. Caterina de Sena.

MEZQVITA
W LMER.

Jocs Florals
Casaments
Tots els
fotògrafs
es fan rics

MAIG

Com somriu el dimoni
de la blanca puresa del mes de Maria
i de la hipocresia
del matrimoni!

Sap el dimoni que el jaqué,
el vel i el ram de tarongina
no són pas cosa tan divina
com haurien de sê.

I com que el pobre es vol venjar
de tanta cursileria
fa que als nuvis els entrà la mania
de fer-se retratar.

1 div. S. Felip, ap.
2 dis. S. Atanasi, bisbe.
3 diu. L'Inv. de la Sta. C.
4 dill. Sta. Mònica.
5 dim. La C. de S. Agustí.
6 dim. S. Joan A. P. L.
7 dij. S. Prudenci.
8 div. L'apar. de S. Miquel.
9 dis. S. Gregori.
10 diu. S. Antonino, arq.
11 dill. Sta. Felisa.
12 dim. S. Domènec.
13 dim. S. Pere Regalat.
14 dij. S. Bonifaci, mr.
15 div. S. Isidre Llaurador.
16 dis. S. Joan Nepom.

17 diu. S. Pascual B.
18 dill. S. Venanci.
19 dim. S. Pere C.
20 dim. S. Bernardí.
21 dij. Sta. Maria de Socors
22 div. Sta. Rita de Càsia.
23 dis. L'A. de Santiago. ap
24 diu. S. Joan F. de Regis.
25 dill. Sts. Gregori i Urbà.
26 dim. S. Felip Neri.
27 dim. La Sant.^a Trinitat.
28 dij. S. Just.
29 div. *L' Ascensió del S.*
30 dis. S. Ferràn rei.
31 diu. *Pasqua de Pent.*

JUNY

Sant Joan!
Tot lo demés
no té
importància

Una alfàbrega i un ram de perfumada ginesta.

Una coca i una ampolla d'aiguardent.

Un piano de manubri intermitent.

Es la nit més «nit de festa».

Unes acàcies florides
amb fanalets de paper.

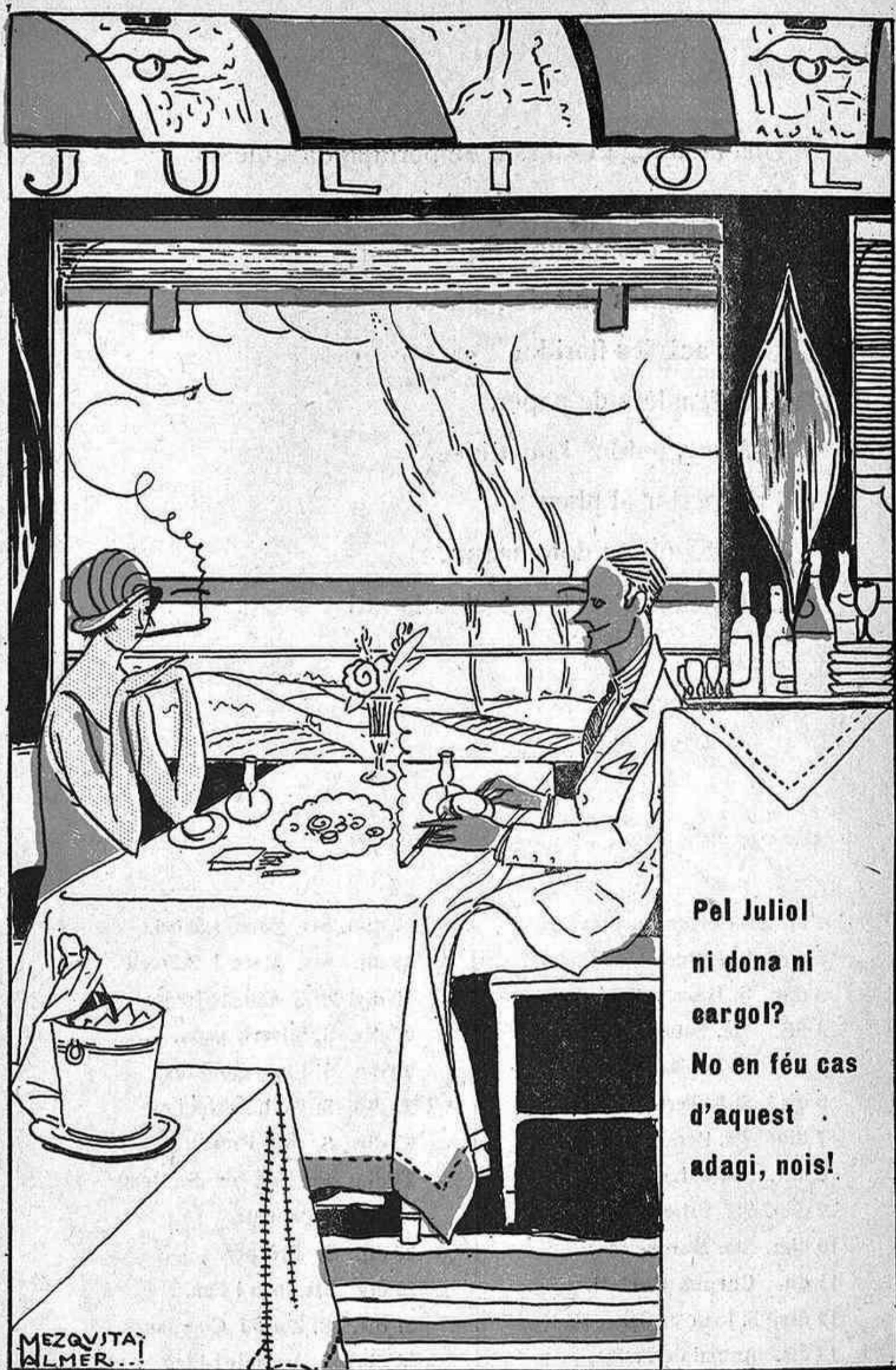
Shimmy, petóns i mentides.

I despertar al plaer
carnal amb un dolç neguit.

...I un cant d'ocell que clou la nit!

1 dill. S. Fortunato, prevere.
2 dim. S. Marcellí i Sta. Paula
3 dim. S. Isaac, monjo.
4 dij. Sta. Saturnina
5 div. S. Bonifaci, bisbe.
6 dis. S. Nobert.
7 diu. Sts. Pere i Companys
8 dill. San Salustià, c.
9 dim. Sts. Prim i Felicià.
10 dim. Sta. Marguerida.
11 dij. **Corpus Christi.**
12 div. S. Joan de Sahagún.
13 dis. Antoni de Padua.
14 diu. S. Basili, bisbe.
15 dill. S. Vjto i Companys
16 dim. S. Aureli.

17 dim. Sts. Manel i Sabel.
18 dij. Sts. Marc i Marcellí.
19 div. El S. Cor de Jesús.
20 dis. S. Silveri, papa.
21 div. S. Iluís Gonzaga.
22 dill. S. Paulí, bisbe i cf.
23 dim. S. Joan Presb.
24 dim. La Nat. de St. Joan
Baptista.
25 dij. S. Pròsper.
26 div. Sts. Joan i Pau.
27 dis. S. Zollo i Companys.
28 diu. S. Argimir i Lleó.
29 dill. **Sts. Pere i Pau.**
30 dim. La Con. de S. Pau

L'aristocràcia
de l'estiueig,
i la gràcia
de, al tren, un lleuger mareig.
—Què tens? Què et passa?
—Res!...
—Vols una tassa
de til·la? —Millor un bes!

1 dim. Sts. Cast i Secundi.
2 dij. La Visit. de N.^a S.^a
3 div. S. Heliodor.
4 dis. S. Laureà, bisbe.
5 diu. S. Miquel dels S.
6 dill. Sta. Llúcia.
7 dim. S. Fermí, bisbe.
8 dim. Sta. Isabel, vídua.
9 dij. Sts. Cirilo i Zenon.
10 div. Sta. Amàlia.
11 dis. S. Pio I, papa.
12 diu. S. Joan Gualbert.
13 dill. S. Anaclet. papa.
14 dim. S. Bonaventura.
15 dim. S. Enric, emperador.

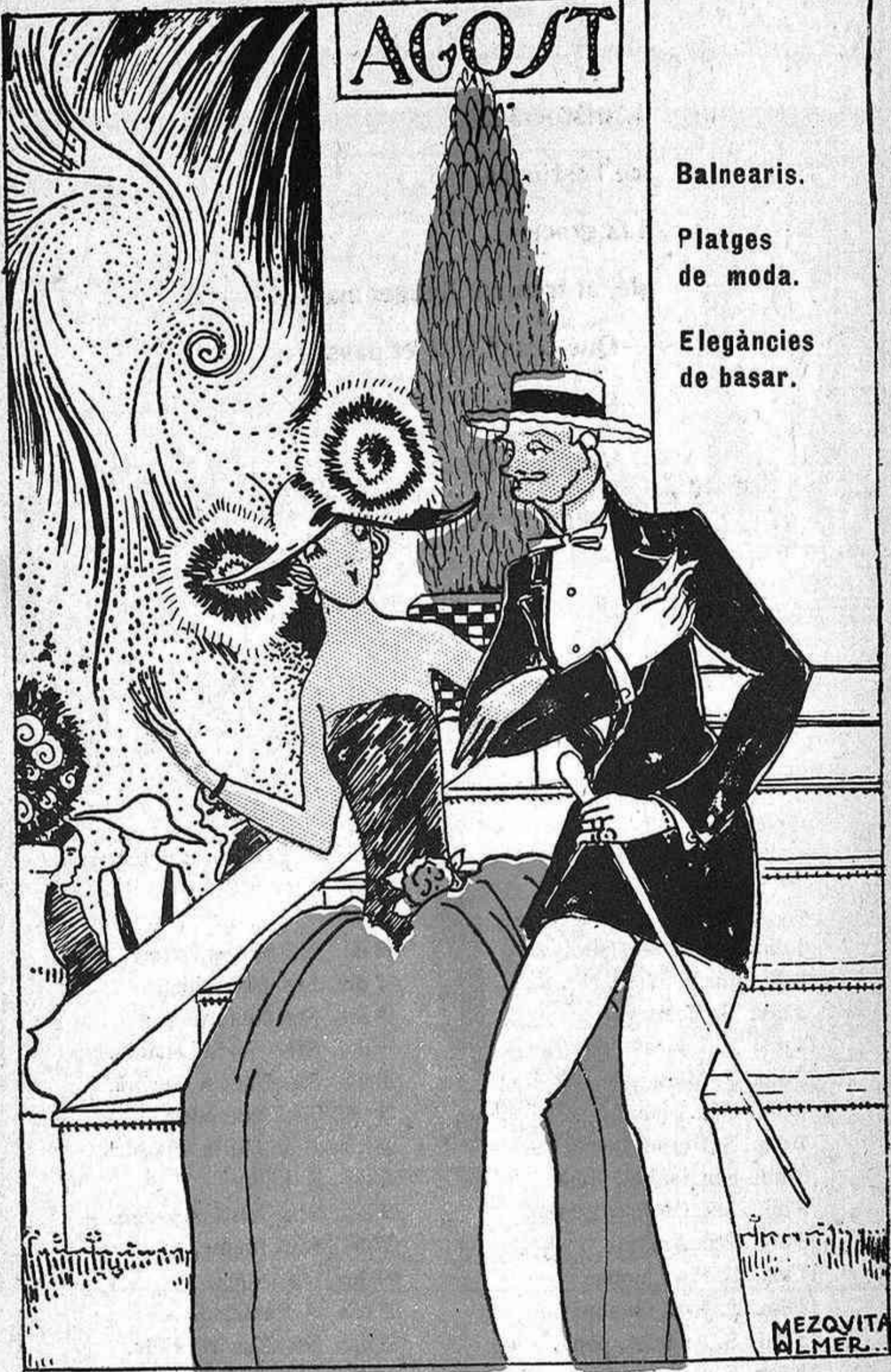
16 dij. N.^a S.^a del Carme.
17 div. Sta. Marcelina.
18 dis. Sta. Sinfrosa.
19 diu. Stes. Justa i Rufina.
20 dill. Sts. Elies i Geroni.
21 dim. Sta. Pràxedes.
22 dim. Sta. Maria Magd.^a
23 dij. S. Llibori.
24 div. Sta. Cristina, verge.
25 dis. **Sant Jaume**, ap.
26 diu. Sta. Agna.
27 dill. S. Pantaleó.
28 dim. Sts. Nasari i Cels.
29 dim. Sta. Beatriu.
30 dij. Sts. Abon i Senèn.
31 div. S. Ignaci de Loyola.

AGOST

Balnearis.

Platges
de moda.

Elegàncies
de basar.

A les terrasses dels «kursaals»,
entre el giravols de la dansa
i les elegàncies de França,
fan jocs artificials.

Al dematí

ha vist el senyor vell a la platja un cos nu,
i això l'ha fet patí,
perquè ha pensat: «Ja no és per tu!»

1 dis. S. Pere Advíncula.
2 diu. Ntra. Sra. dels Angels
3 dill. S. Nicodemus.
4 dim. S. Domingo de G.
5 dim. La Verge de les Neus.
6 dij. Transfiguració del S.
7 div. S. Gaietà.
8 dis. S. Ciriac i coms. mrs.
9 diu. Sts. Romà i Secundí.
10 dill. S. Llorenç.
11 dim. S. Alexandre.
12 dim. Sta. Clara.
13 dij. Sts. Cassià i Hipòlit.
14 div. S. Eusebi.
15 dis. L'Assumpció de M.
16 diu. S. Joaquim.

17 dill. S. Pau, mr.
18 dim. Sta. Elena.
19 dim. Sts. Lluís y Donat.
20 dij. S. Bernard.
21 div. S. Donós, mr.
22 dis. S. Timoteu.
23 diu. S. Felip Benici.
24 dill. S. Bartomeu, ap.
25 dim. S. Lluís.
26 dim. S. Ceferí.
27 dij. S. Josep de Calasanz.
28 div. Sts. Agustí i Moisès.
29 dis. Degoll. de St. Joan.
30 diu. Sta. Rosa de Lima.
31 dill. S. Ramon Nonat.

Les veremes.

Les fulles
mortes.

La
resurrecció
de la ciutat.

SETEMBRE

MEZQVITA
ALMER...

Canvia de roba la natura,
i aquesta dolça criatura
també.

Quan dels arbres han caigut les fulles
tu et despulles.

Fas bé.

1 dim. S. Artur.
2 dim. Sts. Esteve i Antolí.
3 dij. S. Ladislau.
4 div. Sta. Rosalía.
5 dis. S. Llorenç Justinià.
6 diu. S. Eugeni.
7 dill. N.ª S.ª de la Cinta.
8 dim. La Nativitat de Maria.
9 dim. S. Gorgoni, màrtir.
10 dij. S. Ciprià Eng.
11 div. S. Emilià.
12 dis. El Dolç Nom de M.ª
13 diu. Sts. Felip i Eulogi.
14 dill. L'Exaltació de la San-
ta Creu
15 dim. S. Nicomedes, mr.

16 dim. S. Corneli.
17 dij. Les llagues de S. F.
18 div. S. Tomas de V.
19 dis. S. Genari.
20 diu. S. Eustaqui, mr.
21 dill. S. Mateu, ap.
22 dim. S. Maurici, mr.
23 dim. Sta. Tecla.
24 dij. La Verge de la Mercè.
25 div. Sts. Llop i Cleofà.
26 dis. S. Cebrià.
27 diu. Sts. Cosme i Damià
28 dill. S. Wenceslau.
29 dim. S. Miquel Arcàn-
gel.
30 dim. S. Geroni.

Quina por
fa la
Universitat!

OCTUBRE

MEZQVITA
ALTIER...

Poema de l'estudiant
al que li fa por l'aula
i es passa les nits, de sobre taula,
les lliçons repassant.

La llibreria, la dependenta.

La modisteta i el billar.

I la serventa

que cada dematí sol pessigar.

1 dij. S. Remigi, b. i c.
2 div. S. Saturi.
3 dis. S. Candid.
4 diu. S. Francisco d'Assís.
5 dill. Sts, Placid i Froilà.
6 dim. Sts. Bru i Emili.
7 dim. Ntra. Sra. del Roser.
8 dij. Sta. Brígida.
9 div. S. Dionís Aeropag.
10 dis. S. Francisco de B.
11 diu. S. Nicasi.
12 dill. La Verge del Pilar.
13 dim. S. Eduard.
14 dim. S. Calixte I, papa.
15 dij. Sta. Teresa de Jesús.
16 div. Sts. Gal i Ambrosi.

17 dis. Sta. Eduvigis, viuda.
18 diu. S. Lluc i Sta. Julia.
19 dill. S. Pere d'Alcàn-
tara.
20 dim. S. Joan Canci.
21 dim. Sta. Ursula.
22 dij. Sta. Maria Salomé
23 div. S. Pere Pasqual.
24 dis. S. Rafel, arcangel.
25 diu. S. Crisanto.
26 dill. S. Evarist, papa.
27 dim. S. Vicens.
28 dim. S. Judes Tadeu.
29 dij. S. Narcís, bisbe.
30 div. S. Claudi.
31 dis. S. Quintí

NOVEMBRE

Els bolets.

**Les castanyes
torrades.**

**Don
Juan Tenorio.**

**MEZQVITA
ALMERJ....**

La ciutat resplendeix² de llums,
d'amables pecats,
gairebé civilitzats,
i de perfums.

Els rètols lluminosos
del *cabaret*
menten plaers delitosos
i al vianant fan l'ullet.

1 diu. Tots-Sants.
2 dill. S. Victori.
3 dim. Comm. dels Difunts
4 dim. S. Carles Borromeu.
5 dij. S. Zacaries.
6 div. S. Sever.
7 dis. S. Florenci.
8 diu. S. Arme igol.
9 dill. El Patr. de Ntra. Sra.
10 dim. S. Andreu Avelí.
11 dim. Sts. Martí i Millà.
12 dij. S. Diego d'Alcalá
13 div. S. Eug ni III, arq
14 dis. S. Serapi.
15 diu. S. Eugeni.
16 dill. S. Rufi.

17 dim. S Gregori T.
18 dim. La D. de la B. S. P.
19 dij. Sta. Isabel, reina.
20 div. S. Feliu de Valois.
21 dis. La Presentació de
Ntra. Sra.
22 diu. Sta. Cecília.
23 dill. S. Climent, papa.
24 dim. S. Joan de la Creu.
25 dim. Sta. Caterina.
26 dij. Les noces de la Verge.
27 div. S. Primitiu.
28 dis. S. Gregori III, papa
29 diu. S. Sadurní.
30 dill. S. Andreu.

MEZQUITA
ALMER.

1925

DESEMBRE

La familia.
El gall.
Els turrans
i el fred.

Aquest vell sorrut,
després dels torrons de Nadal,
amb un gest golut
i sensual,
ple de dolor i amb una cama torta
de l'any tanca la porta!

1 dim. Sta. Natalia.
2 dim. Sta. Bibiana.
3 dij. S. Francisco Xavier
4 div. Sta. Bàrbara, verge.
5 dis. S. Dalmau.
6 diu. S. Nicolau de Bari.
7 dill. S. Ambròs.
8 dim. Puríssima Concepció.
9 dim. Sta. Llugaia.
10 dij. La Verge de Loreto.
11 div. S. Sabí.
12 dis. N.ª S.ª de Guadalupe
13 diu. Sta. Llucia.
14 dill. S. Nicasi.
15 dim. S. Ireneo, mr.
16 dim. S. Eusebi.

17 dij. S. Llatzer, bisbe.
18 div. Verge de l'Esperança.
19 dis. Sta. Fausta.
20 diu. S. Domingo de Silos.
21 dill. S. Tomàs.
22 dim. S. Demetri.
23 dim. Sta. Victoria.
24 dij. S. Gregori.
25 div. Naixement de Je-
sús.
26 dis. S. Esteve.
27 diu. S. Joan, apòst. i ev.
28 dill. Els Sants Ignocents
29 dim. S. Tomás Cantu.
30 dim. Trasl. de Santiago.
31 dij. S Silvestre papa.

L'Almanac nou

NA crònica d'aquestes és un Almanac. Un Almanac nou, és un any nou, o sigui un any més, o sigui un any més de vida. Totes aquestes cròniques haurien de tenir un aire melangiós, i sol ésser a l'inrevés, cròniques optimistes, més de salutació als dies nous que no un respons dels que moren.

I perquè no hem d'ésser optimistes en aquest cap d'any de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA? Ningú té dret a entristir la vida del pròxim, sobretot quan cerca en les nostres planes una hora recreativa. L'any hauria estat ple de catàstrofes i ni així trobaríem motiu per a les lamentacions. Per ventura no ho fem així a la vida? Arriba el cap d'any i prou que fingim un sospir de comiat a l'any que se'n va, però immediatament ho celebrem, i en l'hora justa de les dotze de la nit, quan acaba el darrer minut de l'any i s'inicia el primer, bevem posant en el brindis un dalit de futures glòries.

Per què, doncs, no extreure de lo passat un consol i una explicació confortadora? Les guerres que hi han hagut han estat petites guerres, i encara llunyanes, a Geòrgia o a la Xina. Les revolucions que han esclatat, no han trasbalsat cap institució, i també han estat llunyanes, al Brasil, o a Bulgària. Les epidèmies han estat migrades i efímeres. En canvi, "La Societat de Nacions" ha iniciat l'època del pacifisme. En canvi el feixisme minva. En canvi a França es manté ferm el govern radical i en Jaurés es conduït al Panteó. Ja gairebé ningú, fóra de les

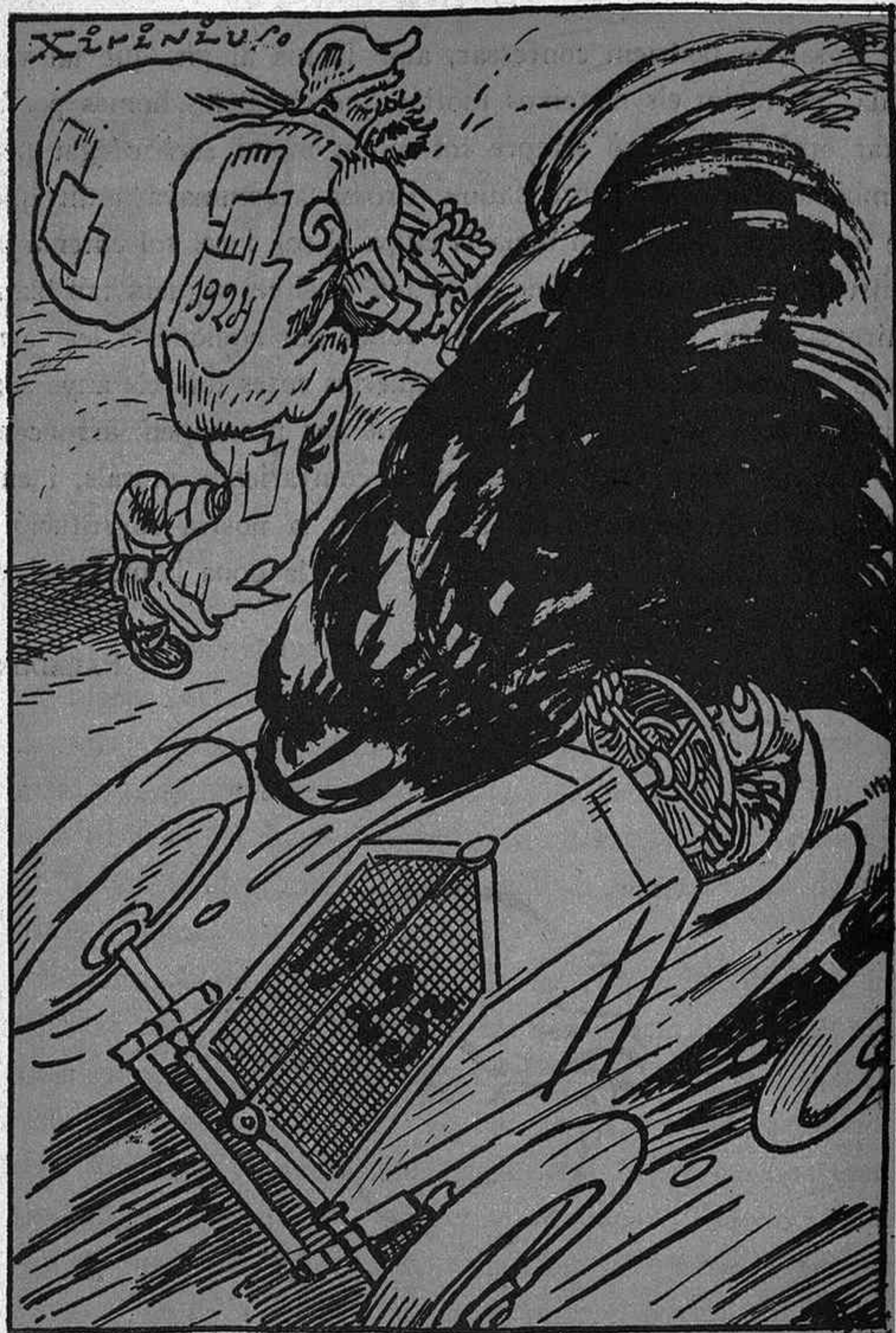
colles feixistes i comunistes, ningú, malparla de la democràcia. A la crisi de la democràcia ha succeït la crisi de les dictadures.

Nosaltres podríem confessar, amb la mà al pit, que tal vegada no tenim els mateixos motius que els altres homes per a estar optimistes, però sempre tot motiu moral serà ofegat per l'ambient físic. El pobre Jaume Brossa acostumava a dir que de tot lo que passava en tenia la culpa el sol, i pel sol entenia la sensualitat i la mandra. Què hi fa tot, si el cel segueix tan blau, l'aire tan tebi, el vi tan grat, les dones tan boniques i les "penyes" d'amics tan dolces? Per a aquestes coses tots els anys són iguals, i com que són les úniques que ens preocupen, arroncem les espatlles davant les que semblen contrarietats morals, i ens posem sota la protecció del sol, que és la nostra constitució i el nostre ideal, i la nostra llibertat, amb la dona bonica i el vi grat i l'aire tebi.

PARADOX.

L'ANY NOU, per *Xirinius*

— I còm està el camí?
— Igual que l'any passat: molt mal ment.

La “Penya” de tot l’any

MOLTES nits havia anat al cafè del “casino”, no per aprendre-hi a saber bestieses i animalades, sinó per a oir com s’acostuma filosofar enfront un cigaló i entre els cants d’una cigala, doncs en nits calitjoses oïem a la bestiola que s’associava a les polèmiques de la gent del “casino”.

En el lletrero de la façana, mig tapat per la pols s’hi llegien les lletres C, la I, la N i la O, és a dir deia “Cino”, i com que això era una paraula rara, un dia el president va dir a la “penya, que eren els cacics de l’establiment, que *sinó* treien el *cino*, ell es donava de baixa, i la veritat, donar-se de baixa un home que feia bastants pams, no convenia, i acordaren entre *cigaló* i *cincs d’aquella*, mapar al frontís el nom aurífic de *Casino*, i en castellà, doncs feia més ric, més patxoca i els que miraven de cua d’ull el local, com eren tres senyors que tenien modos i urbanitat, però no eren socis, així s’enllepolirien com mosques a la mel o agafarien rabioles.

Aquella “penya” dels vuit o deu *perpetuos* condemnats a les repúdiques cadires del cafè, eren una mena de cigranys que es creien ésser els *planets* i *casalets* i *cometes* i *mas ferrers* del Casino de Valltrist, poble bastant animal, degut a la cria de porcs i *patos* silvestres en plenes cases domèstiques.

La “penya” era iaxí com una paròdia de consell de cent, sense arribar a dotze ni voler saber consells de ningú; eren els caps més grossos del poble, i com a tals, es creien dur les brides de tota la burrada de gent que anaven a l’entorn de la “penya”.

Es feien balls d’acordeon; vetllades que hi prenién part les noies grans de la llevadora; la petita de cà’l Curcó; la mitjana del Coll, senyor petulant, i els petits del senyor Gros, que tocaven el piano a l’església i a les tardes la *mamà* els deixava tocar cada *fox-trot* que n’hi havia per trotar a corre-cuita. Els de la “penya” hi anaven amb les dones (que es mudaven i fins *estrenaven* vestits nous) i allí aplaudien sentint *El lirio de la Igualdad*, *La noia de cà’l Pela-esquenes*, escrita per el *vice*, i que es tenia que repetir, doncs feia riure tant, que fins el President, que era més serio que un vidre fumat, reia... reia... i quan ell reia, havia de riure tothom, doncs com que és el que tenia més *pesquis*, era bo quan ell deia que era bo, i fins rebia consultes a tal de mig procurador honorari. Jo hi anava i encara

no haver-se donat un cas bastant xocant. Quan em vaig posar a la taula més allunyada del cafè, em miraven com si jo fossés sigut una bestiola rara, i jo els mirava com si les bèsties haguessin sigut ells. Res, era un joc d'animals. Com sia que em veien riure, sembla que el Rei i Senyor del casino de Valltrist va cridar als de la "penya" i els va dir:

—Aquest ximple, cal treure'l d'aquí. Es un faritzeu que ve a torbar les nostres coses. I com que aquesta rialla que fa de parent de botxí, no és agradable i a més vindrà un dia que és capaç de demanar l'estat de comptes i veure'ls més negres que les cafeteres mai netes, és menester que l'idonem el passaport.

I què féu la "penya"? Senzillament. Un dia en lloc de posar-se a les llepisosses taules on seien, a l'entrar al local estaven al lloc on era el meu dolç i pacífic esplai. Sense immutar-me, vaig assegurar-me una mica més avall i vaig demanar el suc de garrofes que em servia de purga, suplint-me el *plaguiano*.

Què feren els deu fils de putxinellis? Senzillament. Encengueren tots a la vegada cigarrets de regalèssia, i, Recristina! Allò semblava a Síria amb pells roges....

Davant aquell fum pestilent, i endevinant que la "penya" era una mena de "mano" bruta o negre, encara és l'hora que fujo...

Des de que no hi he posat els peus, han augmentat els socis... s'ha engroixit la "penya"... Han posat un quadro al cafè, que si bé és entelat passant-hi bé la mà es veu la façana del local amb les lletres clares i blaves que diu: *Casino Alegre de Valltrista* (en castellà, com els reglaments que són una joia literària amb 69 capítols i 606 articles que fins vénen de totes les terres estrangeres a copiar-los amb tinta xina).

Ve't aquí com enyora les "Penyes", el cigaló i les cigales i aquell concili de... senalletes, que el que més, sap escriure *honor* sense H i confon el *debe* amb l'*haber*, tant amb els llibres com amb els comptes particulars.

He perdut el greix, l'humor, l'alegria, i no em moc de casa plorant d'enyorament al veure que si torno un dia a presenciar la reunió de la "penya" dels que fumen d'herbolari i saben fumar-se de tot Valltrist, que en el escut de la seva vila hi ha una xeringa, una olla i una regadora. Aquest escut fou ideal del bibliotecari, que regirant llibres del seu rebost, doncs al "casino" no tenen temps per aquestes coses, trobà l'emblema per formosir Valltrist, reconet de món, deliciosíssim, entrant a mà dreta de Torradella i Escòcia Catalana. — EMILI GRAELLS CASTELLS.

PREVISSIÓ, per Ribas y Rius

- Que hi fan aquells *polis* a la Cantonada?
—Es veu que ens guarden a nosaltres.
—Si, es clar! Com que nosaltres no ens saberem guardar!

Semblances

GRECO

Divina inquietud de l'esperit
que del pes de la carn se'n allibera!
El rostre és tot encès, i sa foguera
il·lumina la fosca del vestit.

Les robes són pesants com un neguit,
la boca és viva que'l mot viu espera,
es cada mà, de transparent lleugera
com un ocell que vola cap al pit.

La carn tota retorta i allargada
té una gràcia crudel de flamarada
com els atxes del bell enterrament;
Oh, aquelles fines testes dolorides
qué aguaiten dintre seu diversament.
Són com els flams les torturades vides.

WAGNER

Oh, Wagner rei suprem de fortalesa!
Del cant pel desordre triomfadô
s'han fet vibrants i s'han tornat cançó
la prada, el cim, l'espai, la boira encesa.

I s'unen les Wakiries galopar;
les crineres són flams de tan ardides,
la cavalgada corre sense brides
i de tots els udols surt un cantar.

Mes si en la calma blava i lluminosa
de la sagrada nit, s'obre com rosa
la cançó armoniosa de l'estel,
tot udol ha callat, i en la infinita
grandesa de la nit, tot hi medita
la claror feta cant que ve del cel.

BEETHOVEN

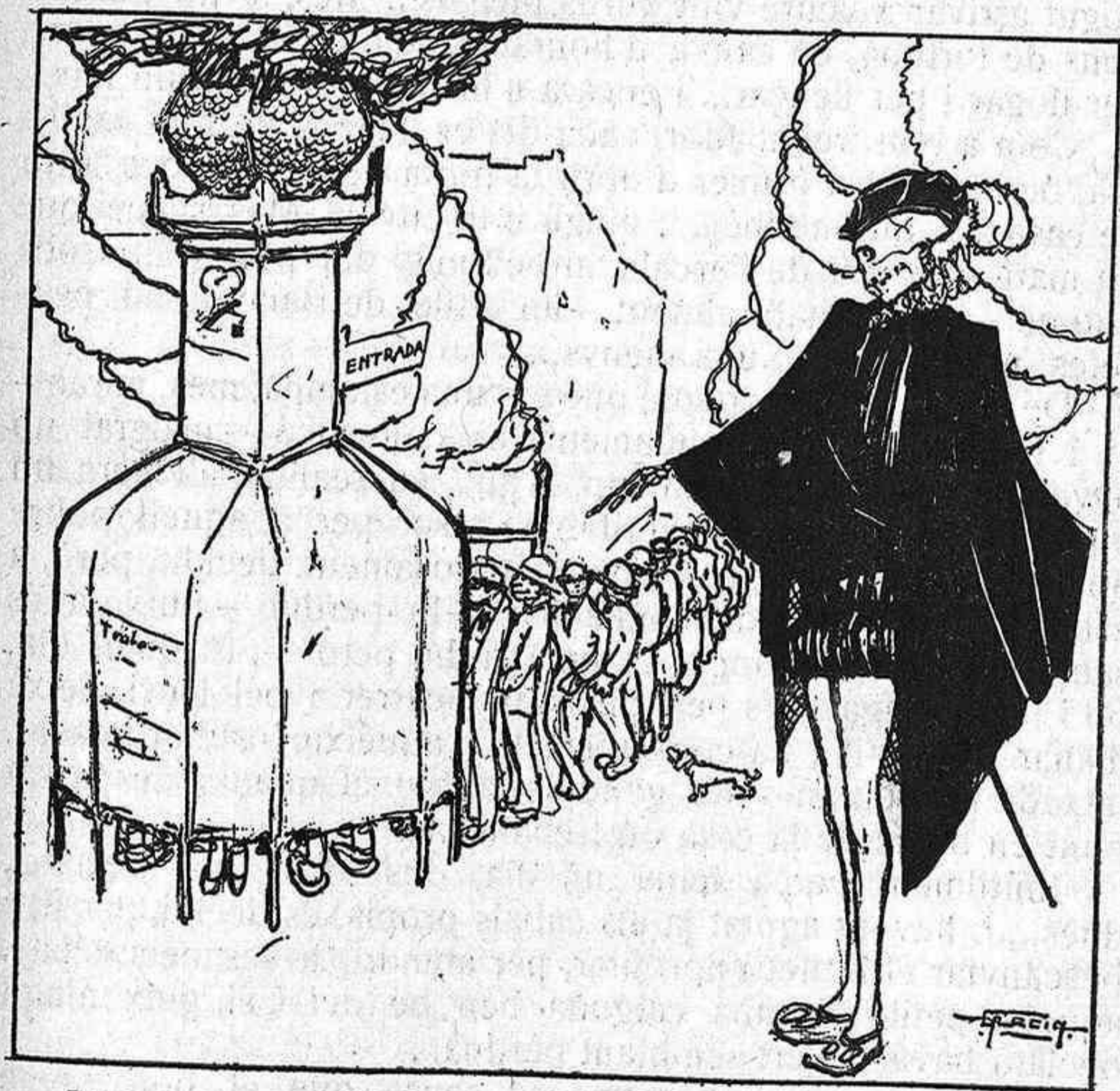
Com una gloriosa nit serena
que la lluna ha argentat i ha amorosit,
fou ton cantar magnífic, clara ofrena,
brandó cremant immòbil dins la nit.

Fou ton cantar com glòria de carena,
salm sossegat d'amor brunzent i ardit,
fou com tempesta ressonanta i plena
que'ns deixa recordances d'infinít.

En la plana assolada de ta vida
fou l'armonía, sola aimant, florida
en l'ànima, sols a sa veu desclosa,
tancada pel dolor a tot'altra crida;
ella al front et besava com esposa
i't tornava en cantar, tota punyida.

JOSEP M.ª CASAS DE MULLER

L'OMBRA DE DON JOAN, per *García*

—De segur que a qui dintre aquesta torreta hi ha una dama casada i aquests són els amants que fan cúa!

La tragèdia d'un home honrat

(CONTE INVERSEMBLANT)

En el carrer que no és meu i en la mateixa casa on visc i penso viure-hi mentres Déu i el propietari vulguin, hi visqué també, temps enrera, un pobre home i home pobre, en tota l'extensió de la paraula; pobre home, per ésser la bondat personificada i, a l'ensem, viduu i pare de quatre criatures, i home pobre, perquè no era ric — vivia en un quarto, a quatre vents, a dalt del terrat — i mai, treballant com un negre tots els dies — festes i tot moltes vegades —, havia pogut arribar a veure vint durus plegats... Mes, si no posseïa bens de fortuna, en canvi, d'honradesa en tenia per vendre, per llogar i per llençar... i encara n'hi hauria quedat un feix...

Com a bon treballador, cada dia es llevava de bon matí i era, ben segur, el primer d'obrir la porta de l'escala per sortir de casa... A qui matineja... ningú li té enveja. Mes, succeí que un matí, en sortir de l'escala, al bell mig del portal hi trobà l'home — a terra, naturalment — un bitllet de Banc de mil pesetes, ni una més ni una menys...

De cop i volta es cregué que era una estampa; mes, mirant-lo i remirant-lo detingudament, es convencé — malgrat no haver-ne vist ni tocat mai cap — que, en realitat, allò era un bitllet de mil pàfies, un veritable tresor per a aquell pobre home. Ple d'emoció, se'l guardà curosament, decidit, però, a esbrinar desseguida qui podia haver-lo perdut — puix ja és sabut que ço que hom es troba algú ho perd —, i aquell dia, bo i fent indagacions pels pisos, pel carrer i pel barri, deixà d'anar al treball... La conseqüència d'aqueixa insubordinació, tatxada pel seu amo de ganduleria, fou el quedar despatxat punt en blanc de la casa on treballava...

Inútilment cercà feina un dia, dos, tres, una setmana, dues... i, havent agotat ja els cabals propis, es decidí, per fi, a bescanviar el bitllet i aprofitar, per atendre a ses necessitats, aquella petita fortuna caiguda ben bé del Cel, puix ningú declarà haver sofert semblant pèrdua...

Passaren qualques setmanes sense que el bon home pogués col·locar-se enlloc; les despeses de casa seva — manu-

LA FEINA, per Xirinius

— Jo trevallo un dia si, i un dia no
— Doncs, jo, un dia no... i un altre tampoc!

tenció, lloguer, vestits i calçat per a ell i per a la quitxalla — anàren fent el seu curs indeturable, i quan del famós bitllet no en restaven sinó unes cent pessetes, retornà el propietari de la casa—que viu al principal i havia estat absent des del dia de la troballa—i, enterat del succeït, s'apressà a fer assabentar al pobre home de que el bitllet l'havia perdut ell en marxar, precisament, aquell matí, i per lo tant, que li tornés tot seguit, puix li perteneixia.

Una perdigonada al mig del cor no li hauria pas fet tant mal com aqueixa nova inesperada. Tant fou així, que'l pobre home caigué greument malalt i en son deliri se li apareixien per tot arreu bitllets de Banc de totes menes, de grossos, de xics, de mil, de cent, de vint-i-cinc...

En el transcurs de sa malaltia acavàren de fondre's les cent pessetes que li restaven, i un cop ja mig guarit, es trobà l'home honrat sense feina, pobre com abans, mes amb un deute al seu damunt de mil pessetes que el propietari, implacable, li reclamava amb fermesa, menaçant-lo fins de denunciar el fet a la Justícia...

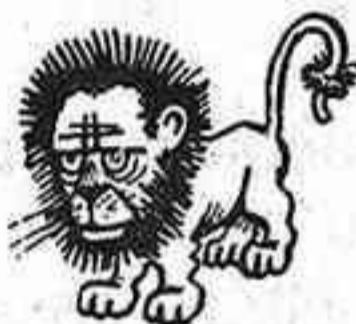
De sobte, desaparegué del barri aquell bon home, avorrit, sens dubte, del seu miserable destí i ben convençut de no poguer arribar mai a restituir la quantitat tan forçadament esmersada...

No sé si el propietari procediria o no contra d'ell — m'hi jugaria el coll que si —, mes, probablement, també sense resultat, perquè mai més se'n sabé res en absolut d'ell ni de la seva quitxalla...

I heu's aquí al pobre home, més pobre que mai, perseguit i deshonorat, malgrat ésser tan honorat com sempre... «No es pot ésser pobre per cap diner», diuen, i és ben cert... Ni honorat tampoc... Si aquell bon home, en trobar-se el bitllet, se l'havés senzillament embutxacat sense fer-ne esment a ningú, ben segur que res de mal li hauria esdevingut; mes el seu excés d'honradesa el perdé per sempre...

De totes maneres, quí fou el veritable causant de la seva dissort? El bitllet de Banc, el diner, sempre el maleït diner! Però fa tant de fàstic el diner... mes, no obstant, tots hi anem prou adelerats al seu darrera...!

FIDEL GRIFOL

Elegia IV de Tibul

(LLIBRE SEGON)

Aquí he trobat la servitut i amiga
comprada amb or: la llibertat dels pares
puc ja acomiadar. Car l'esclavatge
que em lliga es dur, i envolt soc de cadenes.
I amor, ai, miser, mai m'afluixa els llaços
i em consumeix, no sé si pels meus mèrits
o els meus pecats...

Ui, ves que em cremo! allunya
de mi els tions, cruel amada meva!
Ai, malenat! per tal d'essê insensible
a turment tal, pla més m'estimaria
ésser un roc de les glaçades cimes
o raure escull colpit pels vents ferèstegs
i rosegat en la maror immensa
per l'ona esberladora de navilis!

Ara els meus dies son amargs, i encara
més amarga s'em fa la nit ombriva,
i en aspre fel neda ma vida tota.
De res em valen ja les elegies
ni els cants que Apol·lo em dicta, car reclamen
sempre més or ses mans jamai comblades.
Puix a l'amant de res serviu, enfora
us vui, o Muses. Car si jo us conreo,
no es per cantar les guerres; ni les vies
del Sol contar; ni dir de quina guisa,
bon punt ha omplert tot l'univers, la Lluna
fa recular els seus cavalls d'esquenes.
Capto pels càntics un ingrès més fàcil
prop de l'amada: mes, doncs no em serveixen
a tal intent, de mí allunyeu-vos, Muses!

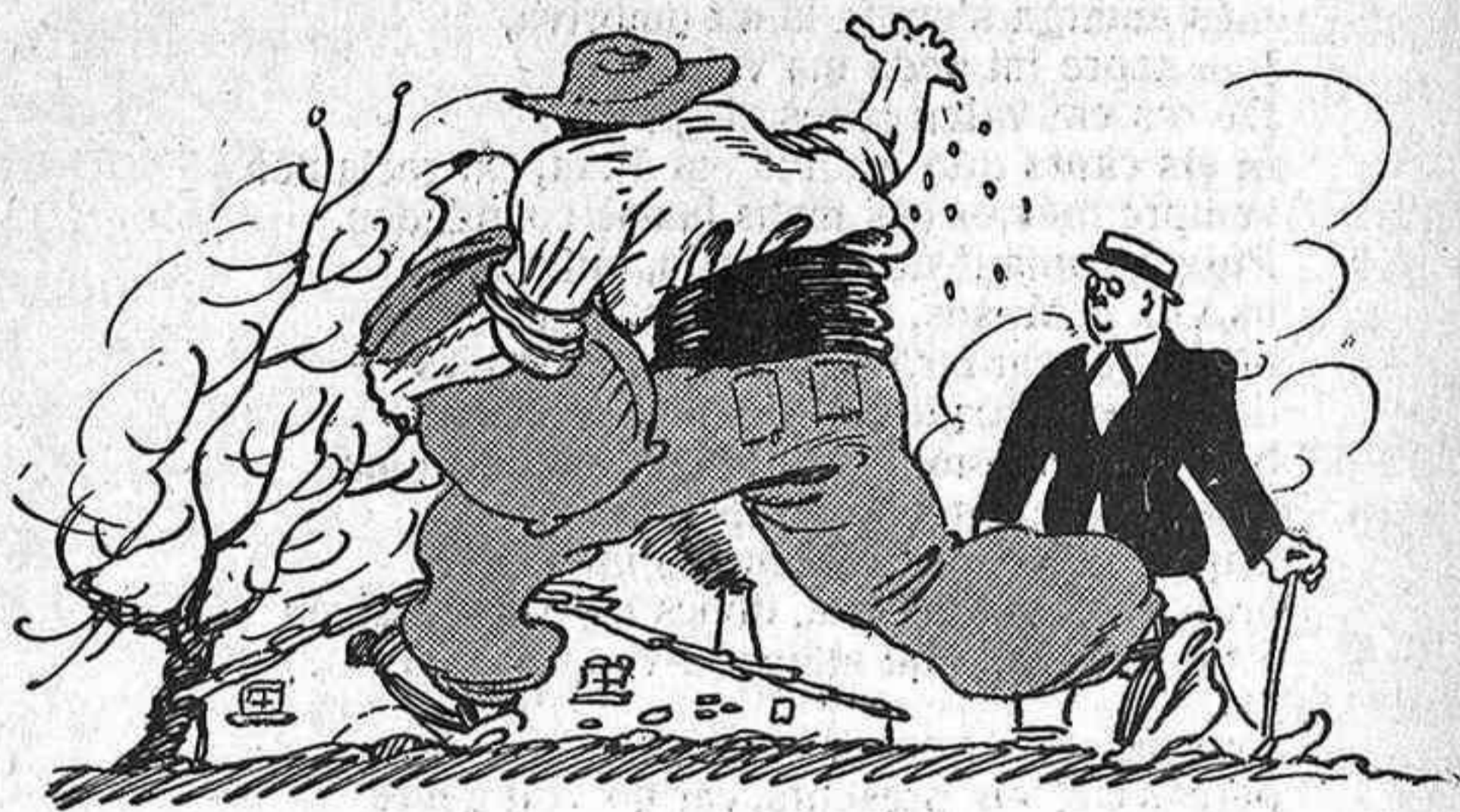
Ara, pel crim i per la malifeta
percassarè els presents, car no vull geure
ploriquejant, davant sa maisò closa.
O bè rampinyarè en els sacres temples
les insignies penjades; allavores
Venus serà la que primer despulli.
Puix ella es qui el delicte m'aconsella
i em dona amant avara, doncs, en paga
comporti de mes mans el sacrilegi.
Ai, així mori quisevulla culli
les verdes esmaragdes i la nivia
pell de l'ovella tenyi amb tiria porpra!
Ell es qui met les causes d'avarícia;
d'ell ve que vulguin vestidura Coa
i fulgents perles del mar Roig, les fembres.

Veusaqui allò qui les tornà dolentes;
d'aquí que el pany les portes oprimeixi,
i del llindar devingui el cà custodi.
Mes si duus molts diners, es en desfeta
tota custodia; no et faràn cap nosa
les claus; i fins el cà serà en silenci.

Ai, aquell Déu qui una avariciosa
regalà amb la beutat, de quina guisa,
el bè mesclava amb plúrima malura!
D'ell ve el soroll del plo i de la renyina,
i a més a més, fou causa de que fora
infame el deu Amor.

Mes tu, qui esquives
els pretendents qui prous cabals no et brinden,
així el flameig i la ratxada et robin
les riqueses logrades. S'enriolin,
oi més, els joves, contemplant llavores
l'incendi dels teus bens; i diligència
mostri cap d'ells per a abocar-hi aigua.

LA TASCA, per Xirinius

—Ja sembreu?

—Nosaltres sempre!

I quan la Mort t'arribi, cap ploralla
suscitaràs; ni es trobarà qui abrivi
de presents la tristor de tes absoltes.

Mes, nogensmenys, aquella qui fou bona
i llafuga no fou, maldament visqui;
cent anys, hi haurà qui al túmul crematori
romanguí en plors. Qualque ancià, llavors,
venerador de les amors antigues,
durà corones cada aniversari
al túmul erigit. I en allunyar-se'n:
«Reposa en bella quietud, i sia
—dirà—la terra lleu a ta ossamenta».

Ara pla bè, les veritats, li canto;
mes, de què em val, la veritat, si es ella
qui en conrear Amor deté l'arbitri?
Si ella disposa que el casal dels avis
posi a la venda, Lars, cal acalar-vos
al seu voler i al rètol de la venda.

Tantes metzines com Circé i Medea
han aplegat; totes aquelles herbes
que hagin fruitat les terres de Thessalia;
i tot l'hipomanes que el flanc de l'euga
ardent destila al temps que Venus cova
el flam carnal en els ramats indòmits...:
tot això, doncs, beuré i mil altres herbes
que ella hi rabeji, si només d'aquesta
faisò Nemesi em guaita amb ulls benignes.

JOAN MINGUEZ

De la terra assolellada

SONETS

VALLDEMOSA

Noia garrida i jovençana
que vas trescant pel moll camí,
sense cap crit ni queixa vana
que entenebreixi el dematí,

ara que el sol crema en la plana
i en l'arbre hi canta el francolí,
omple el cistell, noia galana,
fins que el curullis a desdí.

A la Cartoixa s'hi endevina
que la campana va vibrant;
la garridona s'encamina
pel mig del prat exuberant,
i la Beata Catalina
se li apareix al seu davant.

EL PI DE CORB MARÍ

Damunt la roca com un sentinella
impàvid, fort, altiu, vas reposant;
en cada jorn trobes la mar més bella
i, ple d'encís, t'hi vas emmirallant.

Vora ta soca resta una cornella
i, així que la recull menut infant,
tu sents la mar també en els dintres d'ella
amb la remor que les cornelles fan.

Que bé s'hi deu estar damunt l'altura,
i, per a ser completa la ventura,
tenir sal, tenir sol i vent marí!

També la mar en resta satisfeta,
car a les nits, quan la contemplo quieta
fins me sembla que té l'olor del pi.

UNA VELA ESTESA

Sembla un triangle decantat
la vela blanca que ara passa,
o una gavina que ha quedat
amb l'ala oberta en la barcassa.

Que el vent no us porti málvestat,
ni bufi poc ni bufi massa,
i el pantejar faci pausat
aquesta mar sentint-se lassa.

Que sigui plena la pesquera,
i que el patró, com un Sant Pere,
guiï la nau plena d'amors.

I, a l'apropar-vos a la riba,
sembleu tots junts la comitiva
dels dotze apòstols pescadors.

PERE SATORA MORA

A torna-journals

(VERÍDIC)

En un poblet de l'alta muntanya es comenta un fet que va degenerar en broma de alt calibre, portat a terme pel metge.

El *galeno* és el senyor Mateu, home que tot ho vol saber; es cuida de coses verament insignificants, i, està clar, oblida l'exercici de la seva humanitària professió i també del conreuament del seu cos.

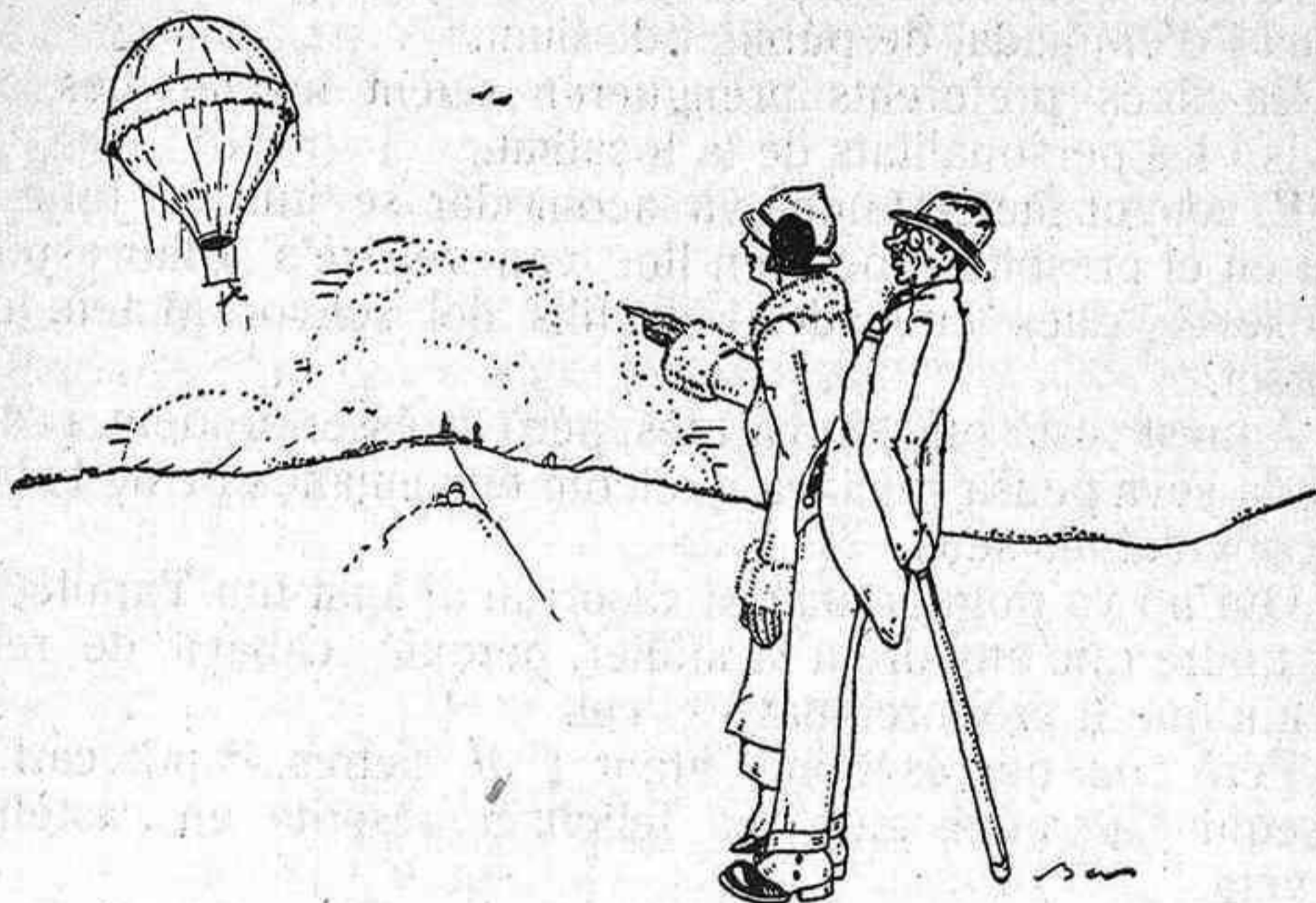
L'aspecte del senyor Mateu és comparable als que va pintar el Greco; esgrogueït, molt prim de carns, i per afegidura... brut.

A més, s'envaneix de donar intranquil·litat als veïns, espantant a les mares.

Si les dones que tenen filles grandassotes consulten amb el metge, aquest grandíssim barrango sol respondre: «La noia porta descompte en les llunes.» Diu, socarronament, tot fent l'ullet somrient.

I lo xocant és que a voltes encerta.

LA BOMBA DEL TURÓ, per Bas

- Guaita quines coses fa aquell home que s'aixeca mb la bomba.
- Doncs fixat-hi-be, que aviat ens hi aixecaràn a nosaltres!

Però lo que més el contrista, el posa fóra de tot tracte social, és la manca de voluntat u oblit que's perpetri al organitzar festes en les que la seva família es vegi deixada d'ésser convidada. I poden estar certs tots aquells que no es recordin de la família del senyor Mateu que, tart o d'hora, els jugarà una treta.

Després de lo apuntat, es podrà *conèixer* el tarannà del metge del poble on vareig anar a estiujar.

Precisament, la casualitat va fer-me testimoni de la gran bromada que va propinar el tipu descrit i a la que's fa esmena en el començ d'aquest esbós d'història.

Va contraure matrimoni l'hereu d'una important masia amb una formosa i rica pubilla d'aquell encontorn.

Per aital motiu es notà molt de tragí en tot el poble. El senyor rector, l'alcalde i el secretari, i, més que aquests, l'apotecari, vinga fer visites a la família del nuvi per a posar-se d'acord en lo que respecta a la gran festassa.

I de Barcelona s'anaven rebent moltes coses bones, mobles, trajos, roba blanca; fins va anar al poble el director d'una Banda de musica que tocaríen en el sarau projectat.

Arribat que fou el dia de les noces, l'església bullia de plena i d'enjojada, de públic i de llum.

En llocs preferents prengueren seient les famílies dels nuvis i les personalitats de la localitat.

El senyor metge també va acomodar-se junt al Jutje de Pau en el presbiteri, però en lloc van veure's a llur esposa, les seves dues cunyades i els fills del senyor Mateu, que són set.

Aquest restà ofès, força ofès, però va ésser prudent, i callà; mes la seva pensa rumiava quelcom en venjança de no haber-se convidat als seus.

Qui no va poguer anar al casori ni al àpat fou l'apotecari, per tindre que atendre a la muller, perquè acabava de rebre un nin que li proporcionava el cel.

Però com que és home atent i de lletres, l'apotecari va obsequiar als nuvis amb una felicitació escrita en castellà i en vers.

Els versos feren el seu paperot a l'hora dels brindis.

Abans d'aquest solemniat moment, va aparèixer en el menjador un cambrer portant una platassa de crema tota guarnida de dibuixos combinats amb melindros decorats pel blanc del midó.

El senyor Mateu, en quant va veure la crema a taula, digué

TOT S'HA D'APROFITAR, per Xirinius

.. Que no ho sap, senyora Ramona? El novio m'ha clavat un pebrot com una casa!
—Alguna cosa et deu haver valgut amb lo cares que estan les subsistències!

que tenia que anar a fer una visita urgent professional. Els invitats li pregàren que, abans d'anar-se'n, llegís els versos del senyor Calixte (l'apotecari).

Així ho va fer. A cada ratlla canviava de *pose* aquell home grotesc.

La composició poètica fou aplaudida, i per segona volta va llegir-la el metge, obligat per la insistència del seu auditori, acabant per ésser repetida a crits per tots i corejada.

Els versos són aquests:

A LA NOVIA

Comparar tu cuerpo bello
A las columnas de amor,
O a la más graciosa flor;
Tu lindo y tornatil cuello
Y ceder a tu cabello
Sobre todos la primicia,
Niña, es hacerte justicia.

AL NOVIO

Siempre de tí muy rendido
Fuí un humilde servidor
Y también rogué al Señor
Te diese gozo cumplido;
Hoy con más fervor le pido
En tan gran festividad
Complete tu felicidad.

Besa los pies a los novios,

Calixto Bó, farmacéutico

Pueblo de... a los doce días del mes de agosto del año MCMXXIV
siglo XX.

* * *

La farmàcia va veure's molt concorreguda. A tots els que fóren convidats al dinar de casament va tindre que assistir el senyor Calixte, i a tots els va propinar el mateix medicament.

L'apotecari va compendre desseguit la causa de la colectiva indigestió, que va tallar ell donant als atacats dosis de restringent.

AL TEATRE, per *Hola*

AL MORINIO DE PARTO

— Quatre pessetes butaca, però el gos no pot entrar

— Caram! Be hi entren les coristes!

Tampoc va oblidar als nuvis, ja que va enviar a l'agutzil amb uns paquetets que contenien els beneïts i oportuns calmants.

El motiu que tant trasbals portà no era causa de que'l dinar fes mal, res d'això.

En quatre mots quedarà explicada la venjança del senyor Mateu — ja que'l rencorós metge fou l'autor dels *terratrèmols* intestinals.

Però tinguin un xic de paciència, amics llegidors, perquè abans han de sapiguer que, als pocs dies, la dona de l'apotecari va obsequiar a la família del metge amb un bonic pot rublert de confitura de cabell d'àngel.

Després, conversant en la botiga els senyors Mateu i Calixte, amb la esposa d'aquest, va relatar-se el cas, que'l metge qualificava d'una gran bromada, i l'apotecari es dolia de les molèsties que an ell va ocasionar en aquella memorable ocasió.

I el metge, airat, replicava:

—Diguim: com ho hauria fet vostè?

—Doncs, en lloc de calomelanos — va observar l'apotecari—, hauria posat a la crema una cosa oposada a la purga. Vet'ho aquí, home!

* * *

El senyor Mateu i la seva nombrosa família trobaren riquíssima la confitura de cabell d'àngel, però cap d'ells visitava un cert lloc que totes les cases tenen, i el cap de casa tenia cara de prunes agres...

L'apotecari, suposant fer un bon servei al seu amic el metge, va proporcionar-li una recepta, acompanyada d'uns mots que deien:

«Accepti, senyor Mateu, les acaballes de la seva gran bromada, puix els calomelanos que li envio serviran per a suavitzar els efectes restringents del cabell d'àngel. Estem ara en pau, amic meu, o lo que és equivalent: a torna-jornals.»

JOAQUIM CIERVO

L'arribada del cacic

Quan el tren va fer senyal
hi havia tan gran gentada
que no es podia donar
un pas en tota l'andana.

En voleu d'aplaudiments
a l'arribâ el personatge!
En voleu de comissions,
visques, saluts i abraçades!

Tothom estirava el coll
per veure-li un xic la cara;
ell somreia satisfet
i anava donant les gràcies...

Quan, seguint el seu camí,
reempreguè el comboi la marxa
i el *servum pecus* eixorc
més mostrava l'entusiasme,
la màquina va escupir,
i, xiulant, tot ho eixordava.

FREDERIC GIRONELLA

A la Moreneta

De la bella muntanya gegantina,
Moreneta del plàcid Montserrat,
ets la glòria i l'estrella diamantina
plena de brill i de perfum sagrat.

Tu mires les ciutats tota riolera,
abraces Temples, esguardant a Déu,
gronxes els cors al bes de primavera
i cada cor et diu:—Mare, sóc teu!—

Tu els parles des dels cims de tes muntanyes
coronades de boires grana i or;
amb tes aromes de perfums estranyes
aconhortes la pena i el dolor...
i amb ta divina llum tot hora banyes
la fosca que emmetzina el nostre cor.

RAMÓN TORRES ROSELL

LA POLÍTICA DEL DIA, per *Xirinius*

—Si jo fos algú, Marieta, desseguida et faria *concejala*!

—I qui millor que jo per a deixar la roba neta d'aquella casa?

Cançó de rodamón

*Al bon amic i excel·lent poeta
en Francesc Rossetti*

Germà, mon bon germà de carretera
que dúu's el teu vagatge sense nord:
i a aquests camins de fang i polsaguera
un día has de trobar, com jo, la mort;

germà de la mirada enterbolida
que ignores la bellesa dels colors:
que sempre has dut enllà la teva vida
seguint aquest camí brut i polsós;

que mai has vist la lluna i les estrelles
perquè no més coneixes aquest fang:
que ignores les mes santes maravelles
i totes les revoltes de la sang:

No sents mai un neguit de goigs o penes?
no veus el que es misèria i el que és bell?
no sents un fiblonet a dins les venes
que et dona esgarrifances a la pell?

No exaltes el teu cor per les montanyes,
no entones psalms de vida i llibertat,
aqui que no t'ofegues ni t'escanyes
d'aquelles turbulències de ciutat?

Aixeca la mirada al enlaire
i omple't els ulls de llum i serení:
respira a boca plena aquesta flaire
del bosc, de pins i brots de romaní.

Escanya aquesta mena de fatlera
que et porta a fer camí, terres enllà,
sense veure res més que la fanguera
sense febre de res, sols caminà.

Allà, a ciutat, que apar tot alegria
tots els homes, com tú son caminants;
que van a les palpentes sense guía
esclaus de les passions mes denigrants...

Allà també caminen cap a terra
veient no més el fang de tot neguit;
i tota turbulència s'els aferra!
fins a fê'ls insensibles d'esperit.

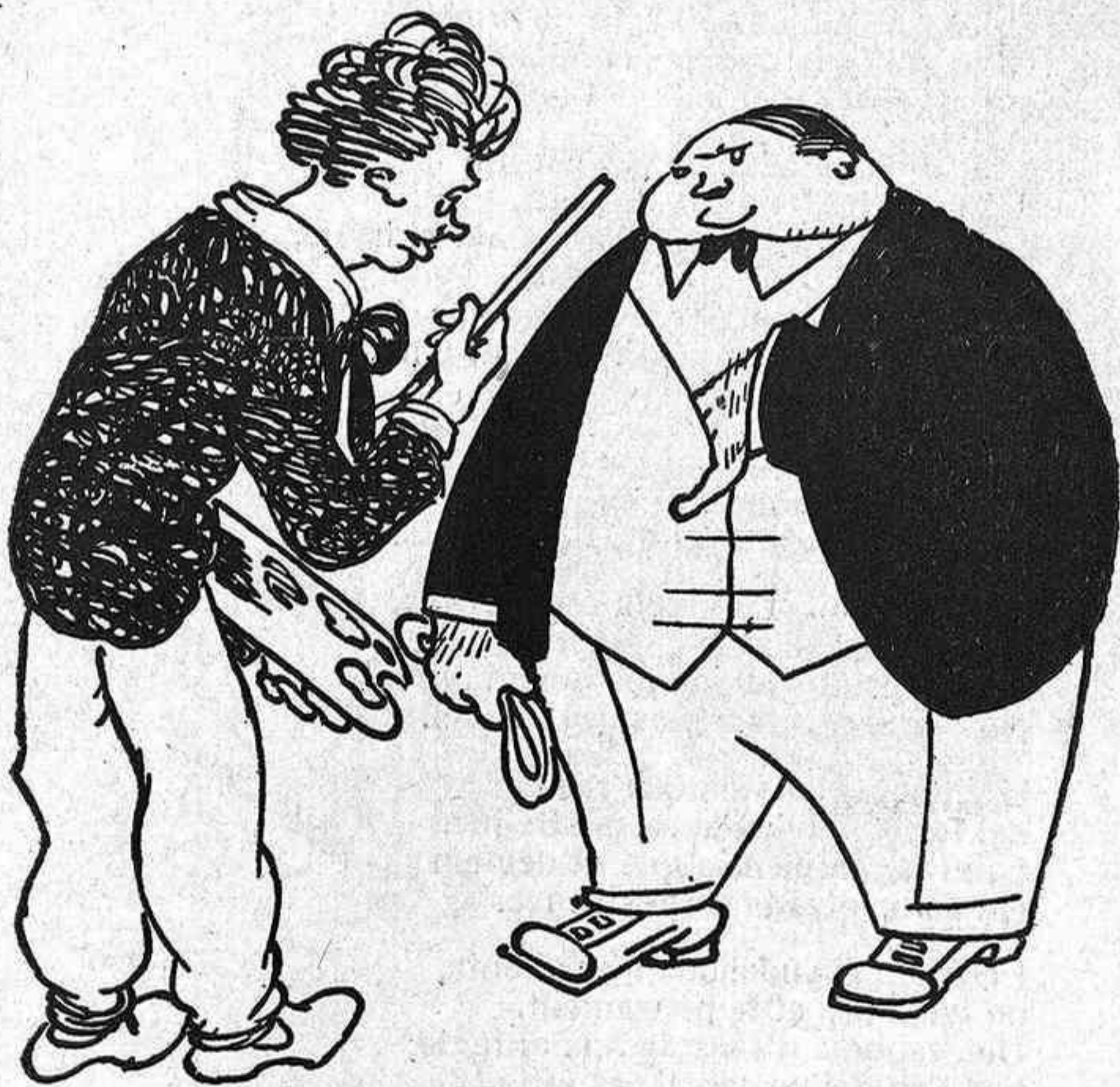
Allà tampoc han vist mai les estrelles
allà no més coneixen fum i fang;
ignoren les més santes maravelles
i totes les revoltes de la sang.

I tu, germà, que tens la vida lliure,
entona amb mi cançons de llibertat;
i anem pel món, llençant el nostre riure
damunt de les misèries de ciutat.

No tindrem sota el cel que ens fa de sostre
cap fum que enterboleixi nostres cants:
anem; que ara la vida serà nostra
per riure o per plorar amb els germans.

JULIÀ GUAL

EL NOU RIC, per *Xirinius*

— Què voldria vostè? Un retrat?

— No, un autoretrat!

El penediment del Poeta pecador

Jo sols amb tu, jo sols amb tu pecava.
Darrera la cortina dels teus rulls
la set d'amor mai se m'apaivagava
ni el neguit es fonia en els meus ulls.

Pàl·lides eren ja tes galtes roges
com si n'hagués xuclat la joventut.
Damunt la falda et queien les mans boges
que havien exhaurit l'extremitud.

Mes encara al caliu de la paraula
invisible venia l'emoció;
s'aquietava entre els dos de sobretaula
i allunyava la folla temptació.

Ton braç perfet i llarg de pell morena
reposava en mon coll com un arquet
i a lo millô em miraves com la nena
que se sent espantada del què ha fet.

I va sê un dia així, quan jo sortia
desmaiat i sens esma de sortí,
que, entre sedes i flors que al niu hi havia,
Jesús tot trist i las s'apareixia
i em deia com un pobre del camí:
—El vostre amor me fá molt mal a mi.

Vaig confessâ a Jesús: — Es que em distreia,
que l'amor emboirava mos sentits.
Jo no sabia pas el mal que et feia
Jesús dels pecadors i els nens petits.

Jo en mon amor no creia que pecava,
que l'estimava amb un suprem anhel,
i, esbogerrat amb ella, jo comptava
per petons les estrelles del teu cel.

L'harmonia de vida que rebíem
del tot era oblidada en nostre joc.
La viva consciència que et devíem
era carbonitzada en nostre foc.

I ella era abandonada i obedienta,
no tenia cap altre pensament.
Una espurna d'amor la feia ardenta;
fins l'arrel d'un cabell era latent.

Mes tu, abans d'aparèixer, ja avisares
Jesús enamorat dels pecadors.

LA DOCUMENTACIÓ, per *Mestres*

—No, de cèdula no en tinc. Però si volen la del gos...

Quan arribaves del camí, ens posaves,
ans de trucar, un poc de cendra als cors.

Penedits de l'Oblit en qui et teníem,
ara prou que sabem el mal que et fem.
Si en el goig que ens féu viure un jorn moríem,
ja sabem que és per sempre que et perdem.

Prou que veiem d'amor la vida eixuta
per a fer-ne, goluts, un sol amor.
Ens has mostrat més ample i gran la ruta
que ve, travessa i passa del teu cor.

I ara ella i jo et seguim com una estrella
de llum d'amor per a la humanitat.
Jo era amic teu, Senyor, i amb mi torna ella,
que a la meua es sotmet sa voluntat.

Vullga-la amb mi, Senyor, que no és dolenta.
Es bona i dolça com un fruit madur.
Sola en el món fora de por morenta.
Anant amb mi i jo amb Tu el camí és segur.

Jo no puc dir-li adéu sense mancança
ni sabria com dir-li sense esglai
que un jorn li vaig jurar, dant-li esperança,
que per ningú la deixaria mai.

Sies Tu jutge de la vida que obra
ta veu als nostres passos i sentits.
Guiats per ta mà ens acostarem al pobre;
guiats pel teu esguard, als nens petits.

I torna prest al món, que es desempara
de l'esperit de justícia i de consol,
el près, el foll, el navegant, la mare
que tem que el fill resti en el món tot sol.

Mai més pecar, Senyor. Farem la via
com dos germans de religió pel món.
Ella mai més per mi que me'n gaudia,
sinó per tots amb un amor pregon.

Que si mor ans que jo, vull que aquell dia
li pugui fer un petó pur al front,
i mentre jo aquí resti en la gran nit
poder pensâ, amb conhort, que l'acullia
tan gran amor pel pecador contrit.

R. SURINACH SENTÍES

EL GROOM, per X.

—La meva germana fa de tanguista, el meu germà de *croupier*, la mare està al tocador i ven essències i cocaïna... que n'aniria de bé el món si tots treballessin com nosaltres!

LES ORDENANCES, per X.

El sereno al suïcida:

—No fassi soroll, perquè de lo contrari em veuré obligat a portar-lo a la delega!

Diumenge de rams

Al sacerdot que ha beneït el temple
les mans li rutil·laven sota el flam
dels ciris que cremaven amb l'exemple
de puresa i amor de cada ram.

El diumenge, senyor, ja és bella cosa
i aquest diumenge encara és més august,
i les noies vindran amb una rosa
decantada d'esblaims arran del bust.

Els rams avui omplen la nostra taula,
i cada ram posa una flama al pit.
I flairava talment cada paraula
del sacerdot que el temple ha percudit.

Jo us he alçat el meu cor com una branca
d'aquestes palmes i d'aquests llorès.
Beneïu-lo, senyor, amb la mà franca
del vostre amor que em donarà recés.

Us l'agenço, senyor, amb una mica
de turment i de folla passió,
avui que cada flama es purifica
amb els vostres esquingos de dolô

JAUME MAURICI

Estampes i suggerències del camp

UN TARONGER

Aquest és un taronger vestit de blanc, com una núvia alegre, que es dreça a la vora d'un petit estany. Les seves flors emblemàtiques perfumen l'aire tebi d'aquest recó de jardí. Sota d'elles, l'aigua canta d'alegria amb una veu somorta, apagada, però plena d'un incontenible goig.

El vent suau del crepuscle color d'or vell fa caure algunes de les blanques flors del taronger a l'aigua.

I, quan és alta nit, i el cel tremola del pes de les estrelles, les estrelles s'emmirallen, tímidament, en l'aigua del petit estany. I la blanca flor, caiguda de l'arbre emblemàtic, i tremolant també en l'aigua verda, apar una estrella mes.

UN XIPRER

Aquest és un xiprer clavat, com un guardià, a l'entrada de la casa solitària. Què guarda aquest xiprer? Guardarà el record de les hores passades, que foren alegres, riques en rialles i cançons i en besos i careses?

Aquest xiprer és com un negre i misteriós interrogant en la porta solitària. Es un arbre de desconsol, de tristesa irremiabile, de tomba abandonada. Però cada captard s'extremeix d'ocells i de nius. I llavors ell, l'arbre de la mort, té una veu càlida, tendríssima, parlant a la vida.

UNA FONT

En el cor de la nit canta la font del jardí amb una veu gairebé humana. La seva veu és com el sospirar i el bategar de la nit. La seva veu sembla dir, entelada d'una lleu tristesa:

—Jo he sigut nen en les cimes i ara vaig a morir en els amples braços de la mar llunyana, que és el meu amor i el meu finir. Pensa tu que tot amor és morir, però pensa que

REFLEXIÓ, per *Xirinius*

—No deien que la capa tot ho tapa?

vaig a la mort saltant sobre les pedres blanques i les daurades arenas dels rius, cantant i rient.

Fes tu com jo, home mortal, que et delectes amb el meu cantar, i dóna't a l'amor, encara que l'amor sigui la creu en que hakis de morir crucificat.

Pensa que tot bon voler té quelcom de redemptor.

UN GOS NÓMADA

Aquest gos ha arribat davant la reixa de la casa, blanca i solitària en la muntanya, s'ha aturat, i ha gigolat tristament.

Era com un pobre que demanés almoïna. Anava brut, ple de fang. Estava flac i tenia uns ulls tristos. Ranquejava d'un cop de pedra. Tenia fam.

Però han sortit els homes i els gossos de la casa, i a lladrucs i a garrotades han allunyat a la miserable bestiola.

Tampoc al camp es coneix la pietat.

ROUSSEAU

Rousseau era l'amic de la Naturalesa. Però la Naturalesa de Rousseau no existeix, és una mentida. És una naturalesa de pessebre—amb muntanyes de suro, rierols de paper de plom, cases de cartró i homes de fang pintat—, una naturalesa llefiscosa, pròpia per a ésser habitada per llimacs.

LA NIT

Al camp, així que arriba la nit, és on l'home se sent més sol, més abandonat, més miserable.

LLUÍS CAPDEVILA

L'Ermità Enamorat

Dalt del cim d'un turò
perfumat amb l'olò
de violes boscanes
i cobert tot de pins redreçats
com gegants encantats,
plens de pinyes ufanes,
està sola una ermita
petita
amb el cel per doser,
on hi troba l'estada
sencilla i callada
la Mare de Deu del Roser.

L'ermità que la cuida i la guarda
n'està enamorat,
cada dia, quant more la tarde,
i el sol s'amagat
al darrera dels rocs de la serra
fent un bes de comiat a la terra,
s'agenolla davant de la Verge Maria,
i amb el cor ple de gran melangia
l'hi fa l'oració,
amarats els seus ulls amb el plò.

Una llantia, davant de l'altar llangoteja,
que de nit i de dia flameja,
ja mai s'apagat,
cada vespre, quant mitja nit toca,
l'ermità amb molt de comte hi aboca
un oli enbaumat.

I després amb amor petoneja
el vestit de l'imatge sagrada,
i amb el flam d'aquell foc que espurnèja
pot veures amb goig amarada
de llum com el dia,
i fins sembla que en resti agradada
la Verge Maria

I en l'altar, tot cobert amb violes i lliris
i roses i ciris,
un perfum agradós l'envolcalla,
i un ardit papallò,
encegat de clarò,
en els ulls de la Mare de Déu s'enmiralla.

ELS MENORS, per *Xirinius*

- No en volem d'aprenents tan petits. Hauràs de tornar quan tinguis més temps.
- Tornaré demà, doncs!

Mes un jorn l'ermità,
que's tant bo com el pa,
va notant-se
una gran malaurança,
i es que l'home, en sent vell,
se li arruga la pell,
va perdent l'esperança,
i el feixuc pes dels anys,
plens de tristos afanys,
li carreguen l'esquena,
i el seu cor, espantàt,
esdeve sotragat
amb la pena.

I com càstic de Déu
el seu cap, tot de neu,
sembla blanc de farina,

i aquell cos revellit,
cargolat i arrupit,
quant camina,
fa uns esforços suprems
confortant-se al ensems
amb deliri sens mida,
i li dol el mori,
per anàrse'n d'alli
on hi troba tant dolça la vida.

I a la Verge li diu
que amorosa somriu
quant l'hi prega,
i el pobret ermità,
es convenç que viurà,
fins al temps de la sega.

.....

Una nit estrellada,
que la plana es segada
i els raims son cullits,
quan ja toquen dotze hores
i les bremadores
no canten a crits,
la capella
de la ermita bella,
brillant de llum,
té una flaire de fresca poncella
vessant de perfum.

Una pau i un repòs
tant hermòs
té l'ermita aquell'hora,
que fins s'ouen els cants
ressonants
dels grills al defora.
Un encis tant bonic
te l'altar blanc i xic
en la nit reposada,
que fins sembla el bressol d'un infant
amb la robra brodada.

Mes la pau d'aquell lloc
un brugit la profana,
i una porta es va obrint poc-a-poc,
prop l'altar barroc
de la Verge galana.

I apareix l'ermità,
que no sap caminà,
ni el bastò pot portar-lo,
i aquell lloc estimat,
fins el cor li ha encisat al mirar-lo.

I contempla la seva estimada
de llum coronada,
s'agenolla conmòs,
i paraules un xic tremoloses
i quasi confoses
mormola ploròs.

Baixa la llantia poc-a-poquet
i l'oli li posa,
i fa tot pujant la corda un xisclet,
el mateix que una veu rogallosa.

I quant l'ha lligat
amb un clau cargolat,
s'apropa a l'imatge sagrada,
i ple d'amor sant,
tot ell tremolant,
li fa una besada.

I per el sentit,
com l'arbre partit
pel llamp que'l calzina,
i roda per sobre el losat
al peu de l'altar perfumat
de la Verge Divina:
I els ulls de l'imatge s'han clòs
com sol que s'amaga,
i amb un espurneig tremolòs
la llantia s'apaga.

ANTONI OLLE BERTRÁN

En Pere Eixut

AN en Pere Eixut, Déu va voler otorgar-li la gràcia im-
mensurable d'una potentia veu de tenor que, amb tot
i ésser salvatgement usada, oferia una riquíssima
gamma de notes clares i sostingudes, capasses d'embadalir al
més negat en matèria de musiqueries.

Mes, eren tan rares aquestes avinenteses, que ensopegar
an en Pere Eixut refilant constituïa un triomf inoït de llestesa.
Era un rossinyol solitari que, avesat a ésser punxós per mor

de l'ofici—terraçà de punta d'auba al capvespre—així que se'l sobtava bo-i fendint l'aire amb el doll de sa veuassa, plegava en sec de cantar amb una ganyota d'ira.

Ufanós del seu tresor, es feia avar de descobrir-lo, dominat per un rústec sentiment de desconfiança envers qualsevol que l'escoltés, baldament fos el gollut més estult de l'encontrada.

Viladases — el poble d'en Pere — ho sabia tot això. I, no obstant, covava la íntima esperança de que una vareta màgica havia de rompre apuell glaç, fent del terraçà una joia que els immortalitzaria a tots.

* * *

I succeí que s'escaigué passar per Viladases una «Gran Companyia d'Alta Comèdia» que es dedicava a l'especialitat dels *bolos* amb una activitat imponderable. El seu Director — apellat Marçal d'Arquer — era un llegítim home de teatre. Carafi, xerraire, complimentós i amb força lletra i més solfa, mereixia ésser catalogat com un producte indecís que oscil·lava entre el bohemí i el poeta aburgesat.

Desseguida es conquerí la simpatia del bo i millor de Viladases. Obtingué èxits espeterrants fent obres ennuegades de romanticisme: *Flor de un dia*, *La monja enterrada en vida*, etc. No cal dir que, amb un públic d'aquest tremp, d'Arquer hi campà cor que vols cor que desitges.

Establerta entre Viladases i el Director una corrent tan ferma de cordialitat, poc és gens estrany que sortissin a relluir les valors musicals d'en Pere Eixut. D'Arquer aparentà interessar-s'hi bojament just que l'oï cantar una matinada, d'amat, llaurant.

I apropant-se l'hora del comiat de la Companyia, d'Arquer, endevinant la flaca dels vilatans, va proposar-los educar en Pere Eixut i fer-ne un gran *divo*, un virtuós del *bel·lo canto*, que havia d'espauamar a tot el món filarmònic.

—Deixeu-me'l per mi — predicava a les gents ensucrades — que vos el tornaré carregat d'unces i de fama!

Tant sabé dir i tant sabé fantasiar, que aconseguí engrescar a tothom en el seu magne projecte: els hisendats més rics pagarien les despeses de l'aprenentatge (confiat a un eximi mestre, amic seu); els demés hi ajudarien amb bona voluntat, i ell acabaria de fer el pes, fins jugant-s'hi la vida, per tal que tot anés com una seda.

Hi va haver una admirable unanimitat en els 25 punts del programa, el qual fou aprovat en mig l'entusiasme d'una atapeïda gernació de fanàtics.

Ara sols mancava el sí d'en Pere i el bordegàs, esquerp com sempre, va negar-s'hi amb contundència bovina, com si el mon nou que li oferien al tast fos una garjola enorme i empestada de mals esperits. Ell volia ésser pagès i que no li vinguessin amb falòrnies de *traiatus* — botzinava feréstegament.

Però d'Arquer no defallí pas. S'arranjà de presentar les coses amb colors tan enlluernadores que fins les autoritats s'ho prengueren amb energia, captivats en adenança pels reflexos que copsarien d'aquella futura gloria local.

I el dia de la sortida de la «Gran Companyia d'Alta Comèdia», el veïnat, amb patriotisme furibund, agafà en Pere Eixut i a empentes i rodolons el ficaren a la tartana d'Arquer, el qual, profundament commogut davant d'aquell acte descobridor d'una arborada sensibilitat lírica, remercià la gesta amb uns visques delirants a Viladases, mentre la corrúa dels carruatges ja serpejava a trot d'unglots pel llarg de la carretera...

* * *

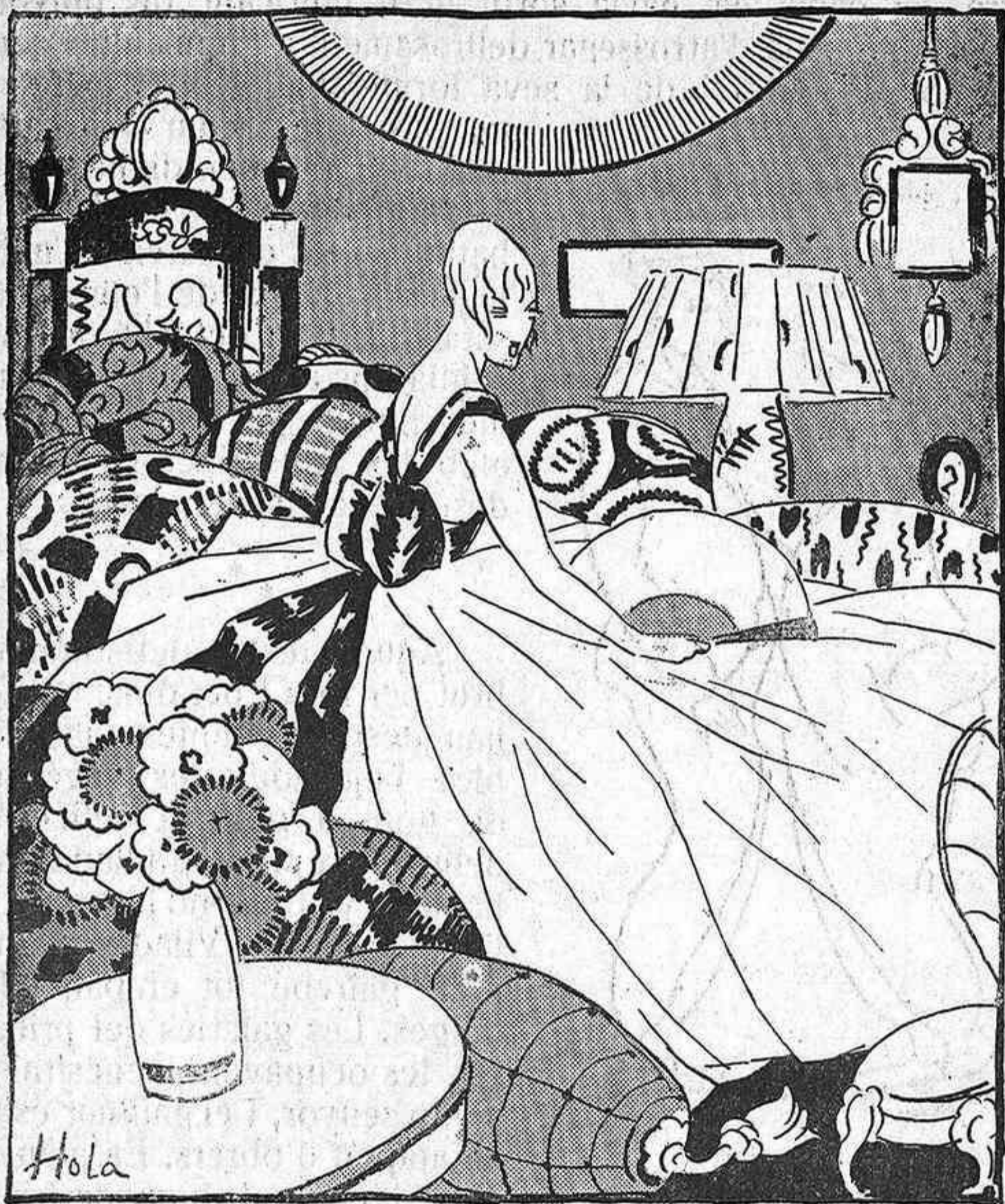
D'Arquer va comportar-se com un cavaller [excel·lent: sovint, per llargues i fogoses epístoles, assabentava al Batlle, com a representant de Viladases, dels progressos inversemblants que en l'art musical feia en Pere Eixut. Les epístoles eren llegides o escoltades amb avidesa per tots els veïns, bo gonflantse d'arrauxada satisfacció llurs pits i enarcant-se amb desmesura llurs celles i boques al ritme dels elogis i promences que amb tanta traça sabia destil·lar l'ardit comediant.

* * *

Un dia varen rebre la nova triomfal: en Pere Eixut debutava a Barcelona amb l'òpera Marina (que és la porta d'entrada i ai! de sortida de moltes celebritats d'una hora).

En escampar-se l'esdeveniment, va alçar-se un brogit de mil dimonis. Una comissió dels més engrescats s'entrevistà amb el senyor Rector pregant-li de fer repicar les campanes. Hi accedí. I pocs moments després Viladases era somoguda alegrament per un tritlleig eixordador, mentre els homes al

LA FILOSOFIA DE LA COCOTÈ per *Hola*

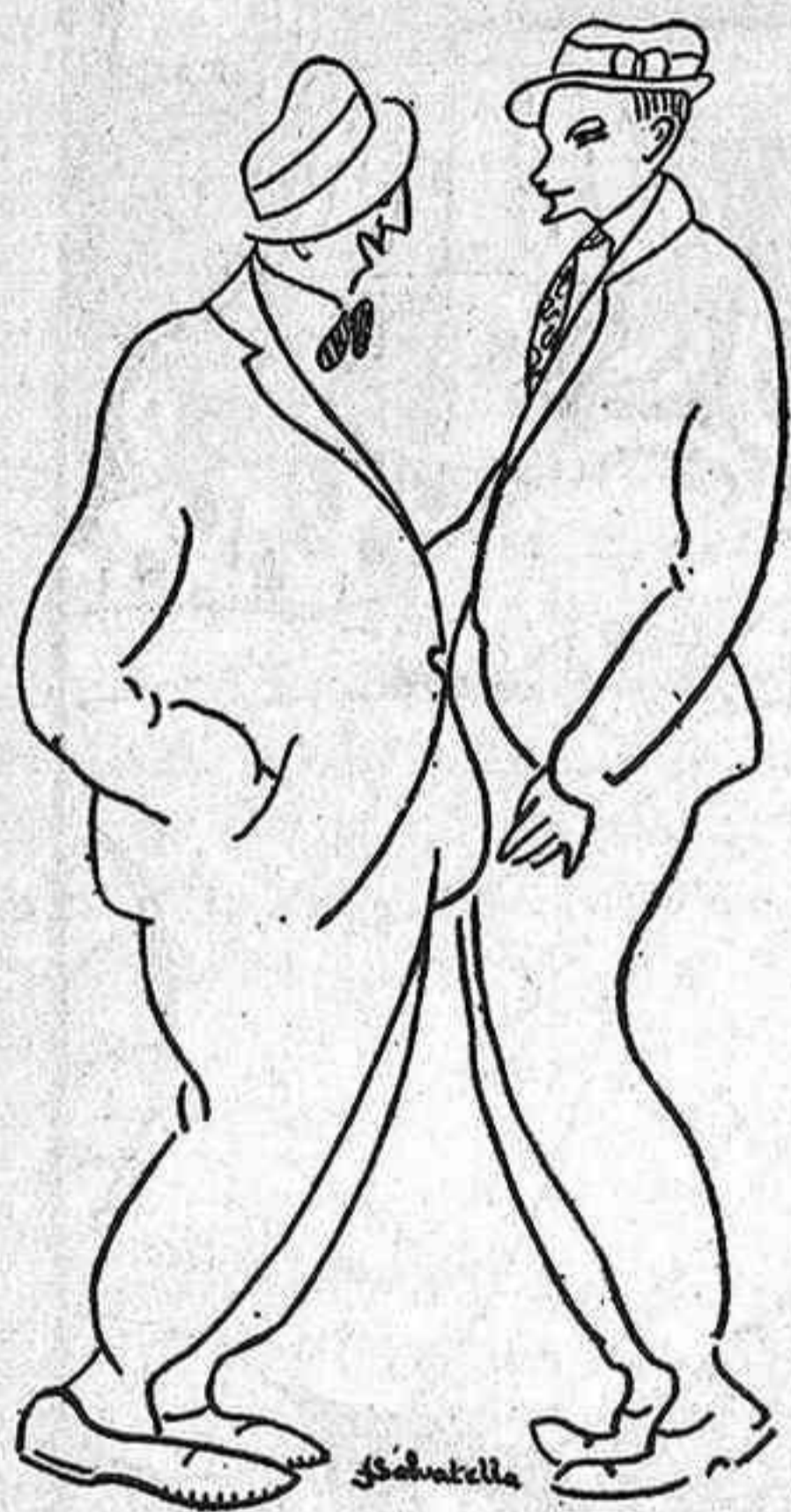
—Els marits són com els rius: es surten de mare, però sempre tornen al seu llit!

Cafè i les comares a les botigues comentaven el succés amb tal desfici que allò semblava el jubileu d'una bogeria.

A Viladases eren així: perquè els en podés pervenir una bella anomenada, ells sempre havien somniat d'enlairar una estàtua que perpetués l'efigie d'un dels seus, del primer que s'obris pas amb una empenta poderosa, admirant les generacions presents i les que vindrien, per ses aptituds de guerrer invencible o de ciència enlluernadora.

I si bé en cap d'aquestes dues branques excel·liria en Pere, en canvi els havia sortit gran fabricant de pinyols. I com que havia d'arrossegar delirosament a l'humanitat sencera sota el jou diví de la seva formidable veu, es mereixia un monument com una catedral, ben alt i ben digne.

¿.....?, per *Salvatella*

— I de què vius ara tu?
— De lo que viuen tots els espanyols: de miracle!

A aquest fi, el mestre i el batlle no es cansaren de mitinejar arreu, des de l'empostissat de l'Escola i el silló de l'Alcaldia fins a l'escó de la masia més humil, per tal d'acoblar, amb les subscripcions iniciades, els cabals necessaris.

* * *

Aquell teatre del Paral·lel, brut per fora i per dins, on s'hi han destrenat tantes inacabables bajanades, es vegé ple de gom a gom la vetlla del debut. A la primera ullada hom haguera vist que no hi mancava l'aristocràcia de Viladases, omplint gairebé tot el pati i les llotges. Les galeries del primer pis les ocupaven menestrals i algun senyor, i el galliner estava atapeït d'obriers. En atènyer aquest conjunt hom destriava el públic en dues tendències: els d'abaix, disposats a reben-

tar de tant aplaudir, i els de dalt preparant-se per una xiulada de les d'època.

Això és el que devia pensar també d'Arquer, puix se'l veia deambular pels passadissos donant ordres a tort i a dret per tal que la clac salvadora restés estratègicament dispersa per l'anfiteatre, amatentals senyals dels caps de colla.

La sala s'anava omplint d'una lleu boirina, producte d'alès i de fum; s'oïa un remoreig frisós, com el zumzejar d'un eixam de borinots.

Per fi, previ un silenci quasi absolut, s'alçà el teló. Tot lliscà planer fins a l'instant de sortir a l'escena en Pere Eixut.

Se'l vegé saltar de la barca i avençant vers l'apuntador, arrencà amb aquelles notes tan sabudes i colpidores de:

*Costas las de Levante,
playas las de Lloret,
dichosos son los ojos...
que...*

L'aquí fou el daltabaix: perquè en "apinyolar" el quart vers se li va escapar un gall tan enèrgic i arrodonit que féu esclatar als dels pisos en un choral de xiulets esfereïdor.

No hi valgué la sordina dels aferrissats picaments de mans i peus dels compatriotes ni de la clac. La xiulada era cada cop més caòtica.

En Pere Eixut, esperonat pels crits que D'Arquer li etziva des de les bambolines com si els adreçés a un matxo encallat, pretengué seguir la partícula.

I emprengué el cant més mort que viu, desafinant llastimosament. Aleshores, com obeïnt a un conjur, botà per l'escena una pluja densa de verdures, mentre augmentava una cosa de no dir el desori dels de dalt i les contraprotectes menaçadores dels del pati.

El nostre minso tenor, encès de rabia i de vergonya, desoïnt els consells dels actors i dels musics, donà un bestial cop de peu al fustam i fogí com un esperitat, bramulant horrorosament.

—Mai més, mai més!

.....
Amb la lentitud d'un compta gotes va buidar-se el teatre. Encara es discutí a fora una bona estona.

Els de Viladases retornaven a llurs cases tots mústics, amb les il·lusions eixalades dolorosament.

El fracàs havia estat definitiu. Calia fer caure tota la culpa damunt les costelles del cínic D'Arquer.

Però d'aquest ni d'en Pere no se'n sabé ni un borrall, malgrat les recerques fetes.

El primer emigrà cap a les terres del Moro i el segon, pel que li esdevingué més tard, val la pena de capitolar-ho seguidament.—
.....

FILOSOFIA DEL GOS, per *Mestres*

—Tantmateix, val més esser pobre!

Assegut en un pedris del Passeig [d'Isabel II, en Pere Eixut estigué filosofant prop de quatre hores les dissorts de la seva planeta. L'home, davant el ridícul enorme perquè l'havien fet passar, jurava i perjurava mossegant-se la llengua amb iera rancúnia i estiraganyant-se els cabells com un orat, que era la primera i última vegada que el farien servir d'estaquirot per a no dir de *papa dinerus*.

—Oh, sí d'això i molt més—gemegava el pagerol—i sinó que ho preguntessin a D'Arquer: quin sapastre, mala negada!

servint-li d'esqué havia xuclat les unces dels babaus de Viladases i que el *cacessin*, mal llamp!

—Però, pobret d'ell—remugà fúnebrement—si el trobo l'he d'esbocinar a l'acte.—

Va ésser tan forta la commoció que sofrí en Pere Eixut que si adés, en la plàcida vida camperola era sorrut, curt de paraula i recelós, pla bé s'accentuaren ara aquests trets del seu tarannà.

Amb l'escarment terrible d'haver-se deixat dur a tall d'anyell per un vividor, varen quedar fermats en el si de la més hermètica reserva els escassos motius que fins llavors l'havien *obligat* a comunicar-se amb els demés.

Espolsada del seu esperit l'educació postissa que D'Arquer aconseguí empeltar-li, en Pere Eixut tornava a ésser aquell bon pagès d'antany amb la diferència radical de que ara faria el mut.

Així—pensava—ningú em farà enraonar i passarà desapercebuda la meva maleïda veu que tantes calamitats m'ha dut a sobre.

Fixada aquesta norma de conducta que, sens dubte, atès el seu caràcter aspre, seguiria fidelment, el nostre ex-cantant decidí reprendre el seu ofici de terrassà, del qual le'n havien

BEN DIT I MAL ENTÉS, per X.

—Diuen que té tanta sort amb les dones perquè té *labia*.

—També la tinc jo l'àvia, i no tinc sort!

UNA VÍCTIMA, per Salvatella

—Jo, senyors, em vaig arruïnar amb una aposta. Vaig apostar-me que els diners en durarien tota la vida!

foragitat un dia negre, víctima de la febre de grandeses de Viladases.

I pels diaris, va assabentar-se que al poble de X, a la costa, un masover sol·licitava un mosso expert. Li mancà temps per a acudir-hi.

* * *

—Us hi jugueu 100 duros que ho descobreixo?—cridà amb tot aplom el senyor Quimet, secretari del poble de X, un solter que matava els dies encaboriat amb les novel·les d'en Sherlock Holmes.

En oir l'aposta tots els presents es quedaren estupefactes. Tanmateix, éra de la pell del diable el senyor Quimet: 100 duros per a esbrinar si el mosso nou de Câ'n Perxa era o no mut, burrango! —Es massa—anaven dient els presents, atuits per la quantitat en entredit. Va discutir-se una estona, no obstant, i per fi la majoria es decantà per fer cara al Secretari, al qual no s'atorgava gaire crèdit al capdavall per haver-li fallat en una setmana tres casos de pretesa infidelitat matrimonial.

Per això deien els culs de cafè en sortir de la «Sociedad La Indispensable».

—Perdrà, perdrà sa juguesca... Quina arrossada farem a sa Punta d'es Fanal.—I amb un gran optimisme gastronòmic ja en tenien salivera abans d'hora.

Tot el poble es commogué davant d'aquest desafiament. No trigaren a destriar-se bàndols en pro i en contra i el que és pitjor, a esdevenir cada carrer i cada plaça llocs de postures com si es tractés d'una sensacional cursa de cavalls.

Quan l'amo de Câ'n Perxa va assabentar-se del motiu de l'enrenou, es llevà la barretina, va pessigar-se una estoneta el clatell molsut, i grunyí a poc a poc:

—Reira de bet! Ningú més que jo, té de guanyar, doncs. O jo sabré fer cantar en Pere o en Magí de Câ'n Perxa és més brètol que aquest manefla de Secretari!

I ja teniu al senyor Quimet i an en Magí seguint el rastre al nostre home, treient un pam de llengua, com uns perdi-guers darrera les becaes.

En Pere Eixut aviat s'adonà de que era observat. Llavors, preveient els mareigs que li pervindrien d'una cacera tant primmirada va prevenir-se amb una perfídia agudíssima, com si fos una sentinella d'ell mateix.

ARREGLANT L'ESPANYA, per *Xirinius*

—*El coix*: Noi, no se pas quan anirem drets!

—*El manco*: Aviat ho arreglaria jo... si tingués manetes!

Però amb tot, compregué que vindria un moment que hauria de rendir-se vulgues que no. Prou hi era la voluntat de comportar-se com un mut autèntic, mes si barrava fàcilment la paraula, el gest el traïa massa sovint: contradint-se d'una manera alarmant, concitava inacabables sospites entre els que el voltaven. Allò era un calvari irresistible. Oh, i a lo millor, ja no sabré parlar!—es deia entre dents, malhumorat. N'havia provades de begudes per a estrafer el so deliciós de la seva veu! Tot sigué endebades.

Cada festa se n'anava d'esquitllentes a encauar-se entre el rocam de vora mar. I allí, quan creia trobar-se amb *la seva sola companyia*, es desfeia amb unes infernals restalleres de penjaments, desfogant-se de les males tretes que durant la setmana els uns i els altres li havien jugat. Feia bonic de veure'l amb el cabell en doina, bracejant i esgargamellant-se el mateix que un garrí que el socarrimessin, però treballant-ho amb un devassall de vocalitzacions vibrants, ungides d'una fresca i encisadora sonoritat.

Aleshores es convencia també de que encara enraonava. Això i l'esbravada de les foguerades mal digerides, el reve-nien bon xic, fent-li emprendre amb més cor el retorn cap a Câ'n Perxa.

Val a dir que la Providència vetllava per en Pere Eixut, car els dos flamants detectius perdien el rastre com uns vulgaríssims cadells.

Mes si la Providència vetllava per aquesta banda, en Pere Eixut no podia pas esmunyir-se a les lleis fatals de la naturalesa...

Veureu...

* * *

Era un matí d'estiu, d'aquells que encomanen una gana inaguantable als qui des de trenc d'alba se les heuen amb els conreus sota d'un sol tebi totjust i amb l'acaronador refrec d'un ventijol marí.

En Pere Eixut llaurava xano, xano, mentre li rautava pels dintres la rateta del païdor. A les vuit, sofrí un desengany: l'esmorzar no venia. Era de mena pacient i s'aconsolà bo-i pensant que al migdia podia rescabalar-se'n a desdir.

I seguí llaurant; però el neguit de sentir-se lleuger l'estómac anava creixent a mesura que transcorrien els quarts i les hores.

En Magí de Câ'n Perxa arribà al camp pels volts de les dotze, rient per sota el nas, amb el posat de nen eixerit que està conjuminant una entremaliadura.

Va dir-li an en Pere, tot sornaguer:

—Oidà, sembleu molt defallit avui, què us passa?

El nostre heroi l'esguardà, mig suplicant, mig iracund. Descriví en l'aire un gestos que volien significar la fam que l'extenuava.

En Magí, fent l'orni, tornà a la seva:

—Tanmateix m'estic convencent que no us proven les calorades. Esteu desganat i us aprimeu com una candela trabucada. Ull viu, Pere, que no us hi colguem per ací dalt, sentiu!

I girà esquena, cuidant-se ofegar de tants tips de riure com li pujaven a la gorja.

Amb això, el campanar deixà caure al lluny dotze batallades. En Pere va respirar amplament, trasbalsant-lo una pregonia felicitat. Per fi menjaria! Estava retut, suós, ressec per dins, i sobretot, amb una fam canibalesca; menjaria com un ca d'hostal condemnat a un dejuni afrós.

Decantà l'arada. Després, ple d'enveja pels bous que ja es crusprien llur minestra calmosament, s'asseié sota una figuera, clavant els ulls en el corriol per on havien de venir les viandes redemptores.

—Què dinarem Pere?—va cridar-li en Magí d'un tros enllà.

En Pere es malfià de la pregunta.

—I si li jugués una broma pesada, el taujà de l'amo?

El dubte va arrapar-se-li al seny, com una llagosta. I en repetir-se les campanades, com si d'una vegada li delatessin el misteri, clamà exasperat:

—Que si dinarem, Magí? Feu-me aquest nus a la cua!...

I comes ajudeu-me apretà a córrer vers el poble, mentre l'amo l'empaitava a cops de terroços, amb la sorpresa i la vanitat enrogint-li cada galta.

MIQUEL ANDREU OIG

Idolatria

L'hora vespral s'esten per la planuria,
i moren els oratges i el mar adorm son clam,
com si un callat misteri fugint de la boscuria
vingués a somniar-hi dessota un cel d'aram.

En l'hora aquesta els faunes, banyuts, colrats d'esquena
saltant com boc a colles baixen vora la mar,
i amb folla delirança, tombant-se per 'arena
llurs luxuriants idil·lis anhelen desflorar...

Enllà un estol de nimfes del seu aguait burlant-se,
per una prada alegre d'herbeis envellutats,
amb randes d'eura i roses, s'enjoien renovant-se
la murtra entrellaçada per sos cabells daurats.

Com verges posseïdes de célica ventura,
enjoguessades canten i dancen bojament...
Si un corn marí ressona al lluny de la planura
l'ofeguen amb rialles i crits d'astorament.

Fugint espantadisses del prat per la muntanya
a un vell pastor s'apropen que guarda el seu remat:
«Preneu el cá, li diuen, i el flubiol de canya,
abans la nit no us copsi i us porti un refredat.

I el vell que aixó sentia, pausat alçá la testa,
i així benigne els deia: La nit... Doncs altrament,
mes d'una en contaria que errant, per la tempesta,
en temps de juvenesa, ni hauria fet esment...

Ara si que ja sento que el fret de l'hivernada
m'arrapa el cor i em glassa la sang, les mans i els peus,
i em plau dormi a la cendra, vora la llar fumada
tebiona i dolça encara com un record dels meus.

Oh, que en sabeu vosaltres del feix de mals que deixa
el temps en cada vida, si sou la Joventud;
els somnis platxeriosos que al cor us sentiu neixe
ambé a mi m'engrescaven en jorns de fortitut!

Aubes d'amor!... Tot eren rialles i canturies,
disbauxes, alegries, bategaments, ardors;
fins les tardors tan tristes pels plans i les boscuries
eren per mi xalentes per delitar amors!

Avui xacrós i feble m'abat tan la vellesa,
que ja a punta de dia, del sol cerco l'escalf
i amb la pastura em quedo pels prats amb ma tristesa
que per muntar carenes, mon cor se sent molt balb.

Sols el repós m'aporta controrts i recordances,
d'aquella juvenesa d'esclats i esbargiment...
Aneu esbart de nimfes amb vostres alegrances,
aneu i a mi deixeu-me que'm mati el marriment!

Les nimfes compadint-lo, s'allunyen conciroses...
El mar canta en l'onada com un neguit d'amor...
La tarda es apacible amb ses clarors somnioses...
La terra en primavera te un dormiment d'enyor...

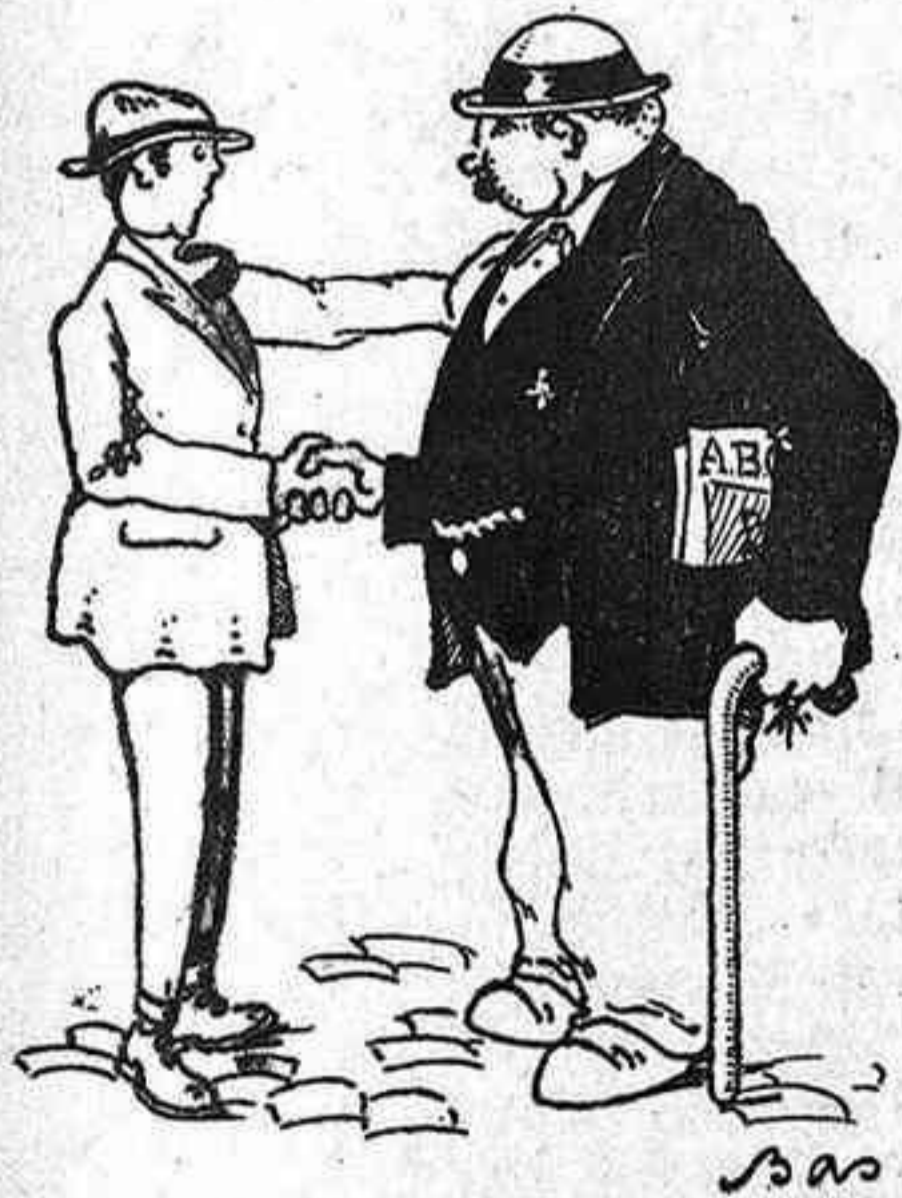
I mentre desenvoltes contemplen llurs corones
en el mirall de l'aigua, mansoia de plaer,
com un remat impudic baixa seguint les ones,
un escamot de faunes, brandant rams de llorer.

Enlaire enarborant-los llensen cridòria impia
amb triomfal arribada de braus, altius, forçuts...
Les fades ovirant-los, ja xisclen d'alegria
i prompte fan rodona gloriant als deus banyuts.

Cançats de corredisses:—Mireu la lluna plena!
criden, i alli en la sorra, s'ajaçen sens delit...
Reneix l'etern idil-li sota la nit serena,
i un cant d'amor batega perdent-se en l'infinít!

FRANCESC ROSSETTI

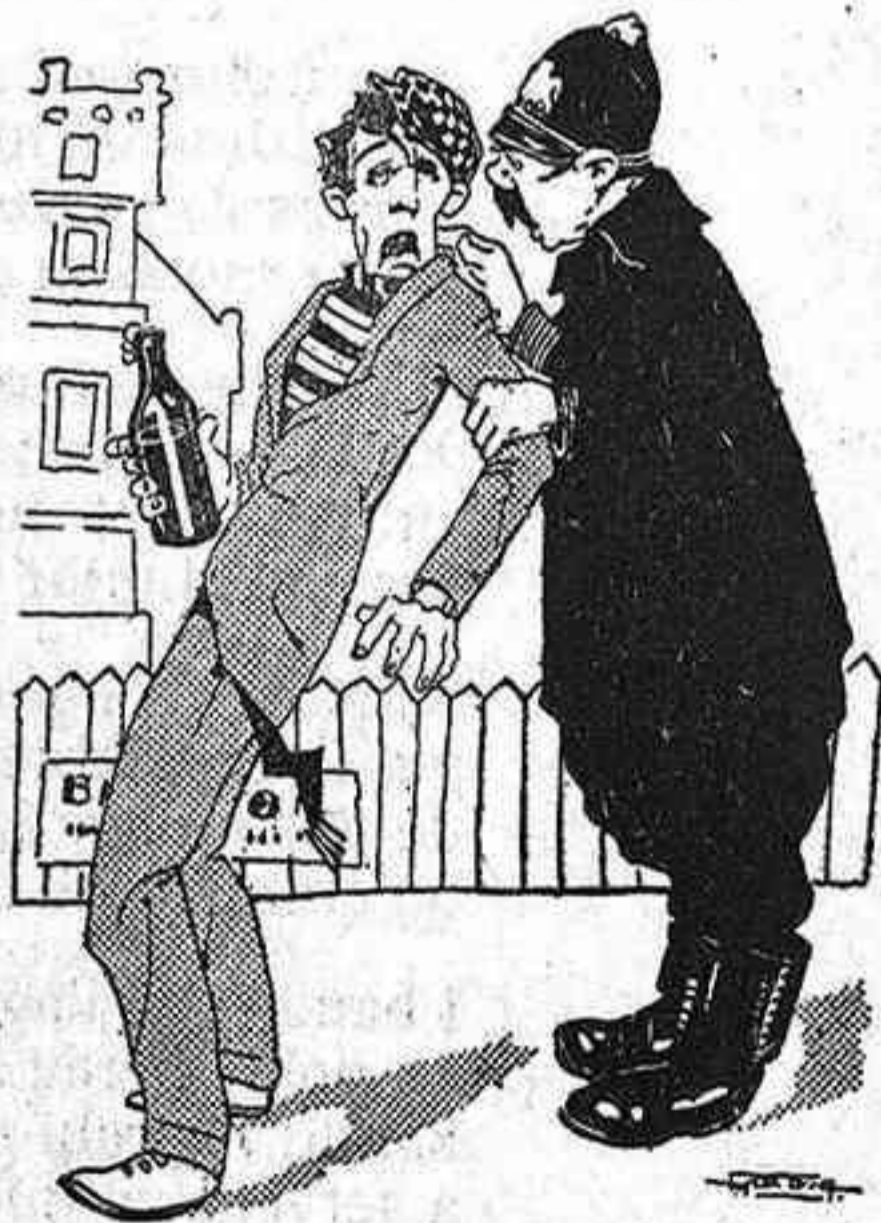
FI D'ESTIUEIG, per Bas

—Caram, senyor Canons, es veu
que la pesca ja l'ha tret del poble!

—No ho cregui, m'han tret els
pagesos quan m'han acabat els
quartos!

UNA ESCUSA, per Garcia

—Oiga, guardia, le aseguro que
no estoy borratxo! Me hai babido...
dos botellas... pero habrán pasado
por la censura!

Cant de fidelitat

*«...Fidelitat en vers la causa
que abraçareu, en els dies
de començament i de dubte,
de vacilació i, a voltes, d'es-
carni».*

S. M. OLIVER

¡Salve, adorable Poesia,
aflamadora d'ideals,
que la nit combles de bell dia;
la neu, de flors primaverals!

Amb beats dons ens afalagues
i llur dolcesa ens fas gaudir:
dèu qu'enfebrida sèd apagues
i goig de viure fas sentir.

Nostra niçaga, arraulida,
tantost masella pels dolors,
tornada fou de mòrt a vida
al sant conjur de precursors.

Ells, freturosos de gran aire,
execradors de lo insincer,
càntics volgueren rics de flaire
i agre saníssim del terror.

I'n'advingué Pasqua florida
del verb salvat; per ells, joim
afranquiment de la mentida;
per ells, duptar ens sembla crim.

Sens ells, vergonya, adés i ara,
per la execrable ingratitut
de fills envers la dolça mare
qu'enfervoreix tota virtut.

I bandit fou l'agemolirse
un poble hereu a cabaler;
bandit l'aprobi d'aven rse
a servent vil qui es caballer.

¡Oh! còm l'afront perduraria,
gam de malura que no's bat,
si tu, nostrada poesia,
no ens en haguessis deslliurat!

Encara en ombra miserable,
esmaperduts i en desconsol,
privats viuríem d'inefable,
delectament de raigs del sol.

Rei amador de gentilesa,
el regnar teu fou renascut:
per soleis, auri de bellesa,
la dignitat ha revingut.

Mentres, absents, per dolor nostre,
que rés del mon pot esvaïr:
miréu l'esplet de l'obra vostra!
sacra avior se'ns fa avenir.

Fè secular, bálcem dels avis
en matzolants tribulacions,
besa i enrosa nostres llabis
quan en resem les oracions.

Vivor de raça el temps redobla
contra ratxades de ponent:
arborament de tot un poble
que veu brillar son orïent.

I a sa claror, vessant tendresa,
la vella Musa popular
ens brinda els dons de la riquesa
amb que'l bon Déu la va dotar.

I zel, devot de pairalía,
rims i tonades vindicant,
amb artisada argentería
llur formosor va enjoiellant.

Cantar acreix assegurança
d'espantar mals, refent salut;
cançons pairals son esperança
de vigorosa plenitut.

Per ço als torneigs gais, que coronen
de gloria amors, fé i tradicions,
amb efusives vèus responen
gentils canturies d'orfeons.

I encara oïu: d'enllá ens arriuen
clams i aleluies fraternals
que'ns enterneixin i que abriven
flameigs de purs, bells ideals

I va eixamplantse la llaçada
del concordar en noble esforç,
i va venint Pasqua granada
com a vingut Pascua de flors.

Vells precursors; quina vistença
de jorns i gestes patrials!
Auba de magna renaixença
l'auba esplendent dels Jocs Florals.

Guaiteu! Plé jorn vessant de gloria
que fa més gloria pressentir,
qu'es fiador de la victoria
que, agermanats, em d'assolir.

Fidelitat, de cor jurada,
podrá marcirla afrós desmai?
Patria, avant sempre! La fillada,
que sóls de ta onra's sent onrada,
no afrontará els majors, may, may!

JOAQUIN RIERA Y BERTRÁN

Benhaurat refugi

En soletat ignorada,
entre éls arbres amagada
una cova fonda és veu;
prop, mormola una fonteta.

Al entrar, a la mà dreta,
abans s'alçava una creu.

Per terra, un llaut hi havia,
un escut de baronía,
llibres de saver cabdalt,
una espasa feta troços,
seques flors amb cabells rossos
i un bastó de general.

Com llençada, al bell fons, era
una seca calavera
amb un hàbit caputxí,
en jaç d'herba consumida.—
.....

ANTONI CARETA VIDAL

LA NOVA CRIADA, per *Xirinius*

—Em sembla que, vostè no serà gelosa, veritat senyoreta?

Poema de les amigues arbitràries

Aquella de la galta rosadença
o aquesta noia pàl·lida i rient,
la qui em faria pobre de lamenca
o l'altre amb les gardenies exigent.

A tu sols et voldria de veïna
per fer-te la rateta en el balcó
i engelosir la teva clavellina.
A tu, l'amiga rossa, fora bó

de dur-te a la masia solitària
per fer-te mes fidel i que el solell
t'aclarís amb la seva lluminària.
Mes tú, fidel i bruna, el teu cabell

esbandiria amb aigua oxigenada
per dar a compliment millor contrast
de l'ull sota la cèl·la abandonada.
De vos, si mai sigués al meu abast,

n'acceptaria el càrreg meritori
de patge o preceptor, i em fora grat
de fer versos al gaudi perentori
d'estar secretament enamorat.

Però un jorn em caldrà fingir la tria
i anar a cal moblista i l'argenter
boi repassant doctrines...

Oh follia

—record difús—d'un somni fatiller
que generós a totes us bastia
un palau de coixins a Moreria
amb catifes de llums i de plaer!

CARLES FAGES DE CLIMENT

Prosaiques

I

No t'entusiasmis tant, si la campana toca a glòria per un infant que ha nat. La campana és de bronze i és molt forta i, inconscient, a tot temps del bé i del mal, poc li costa canviar el to de festa pel so tètric que fa entristir i plorar.

II

Pluja d'abril, per mi pluja traïdora, puix que a camp ras me n'has xopat l'esquena; has fet bé al camp, però jo, de ta mullena, fort reuma en duc que jorn i nit m'acora, i em causa sofrir greu, pluja traïdora.

III

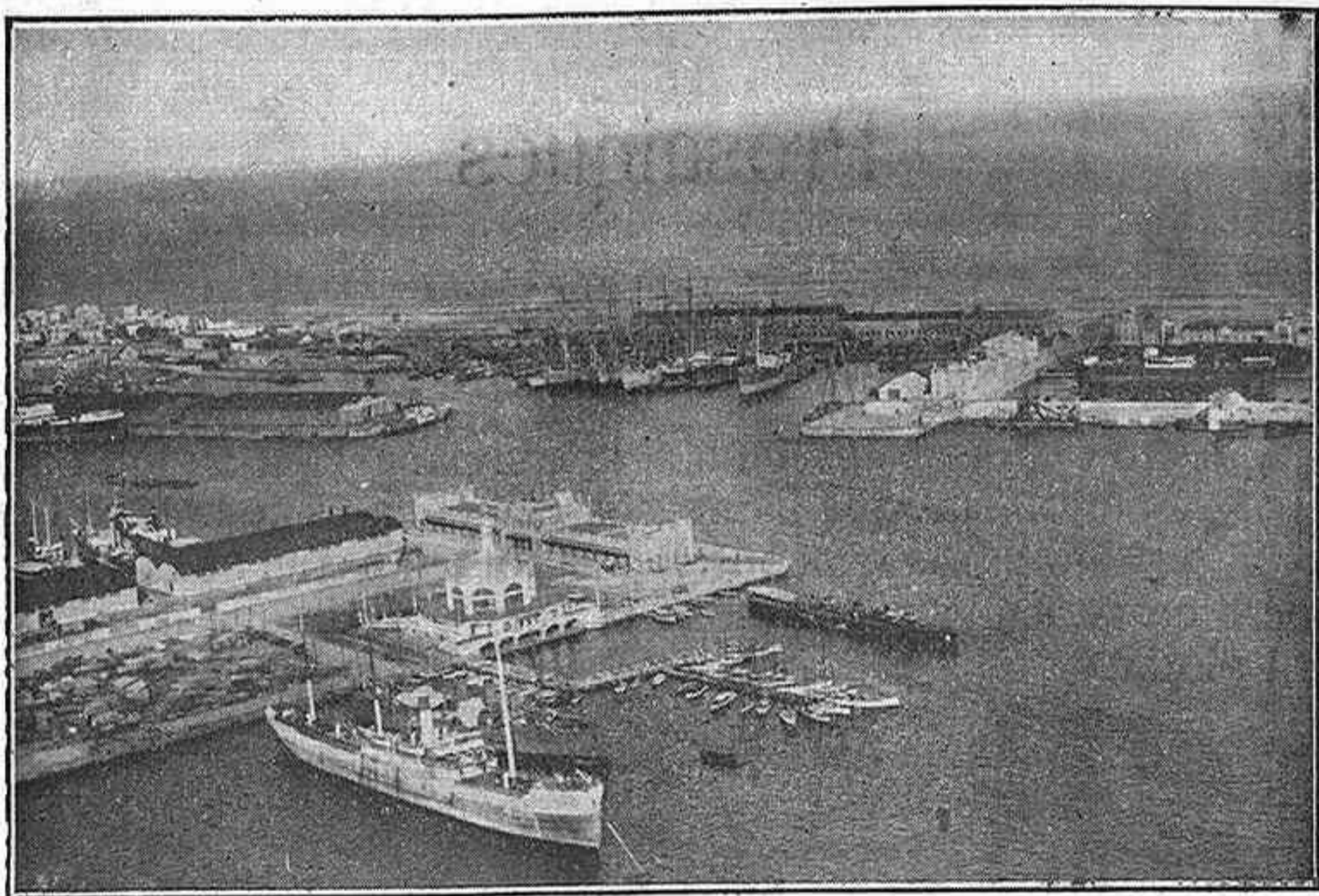
Mar immòbil, de tu mai m'he fiat; tants misteris com hi han en tes entranyes ningú els sap, i els que aimen ta immensitat al fi són víctimes teues, perquè amb tes manyes bressant-los els enganyes, adormint-los amb son d'eternitat. Oh, mar plana i calmosa, no m'agrades ni immòbil ni furiosa!

IV

El cel és gris, d'un gris sinistre que causa horror; tot és fosc, que és precursor de llamps i de tempesta.

Som a mig juny, el segadô s'esmuny per entre els camps de blat que no és segat, i va observant com van passant les aus que fugen a grans bandades, puix la pô aparta de ses niuades i dóna més tristô al pobre segadô sota aquell cel que es nugolada de tifons, llamps i trons i pedregada.

I avança i més avança per entre els camps de blat el segador, i llença un ronc que fa fredat en veure ben perduda ço

Barcelona vista des d'un aeroplà

(Fot. Flandrin)

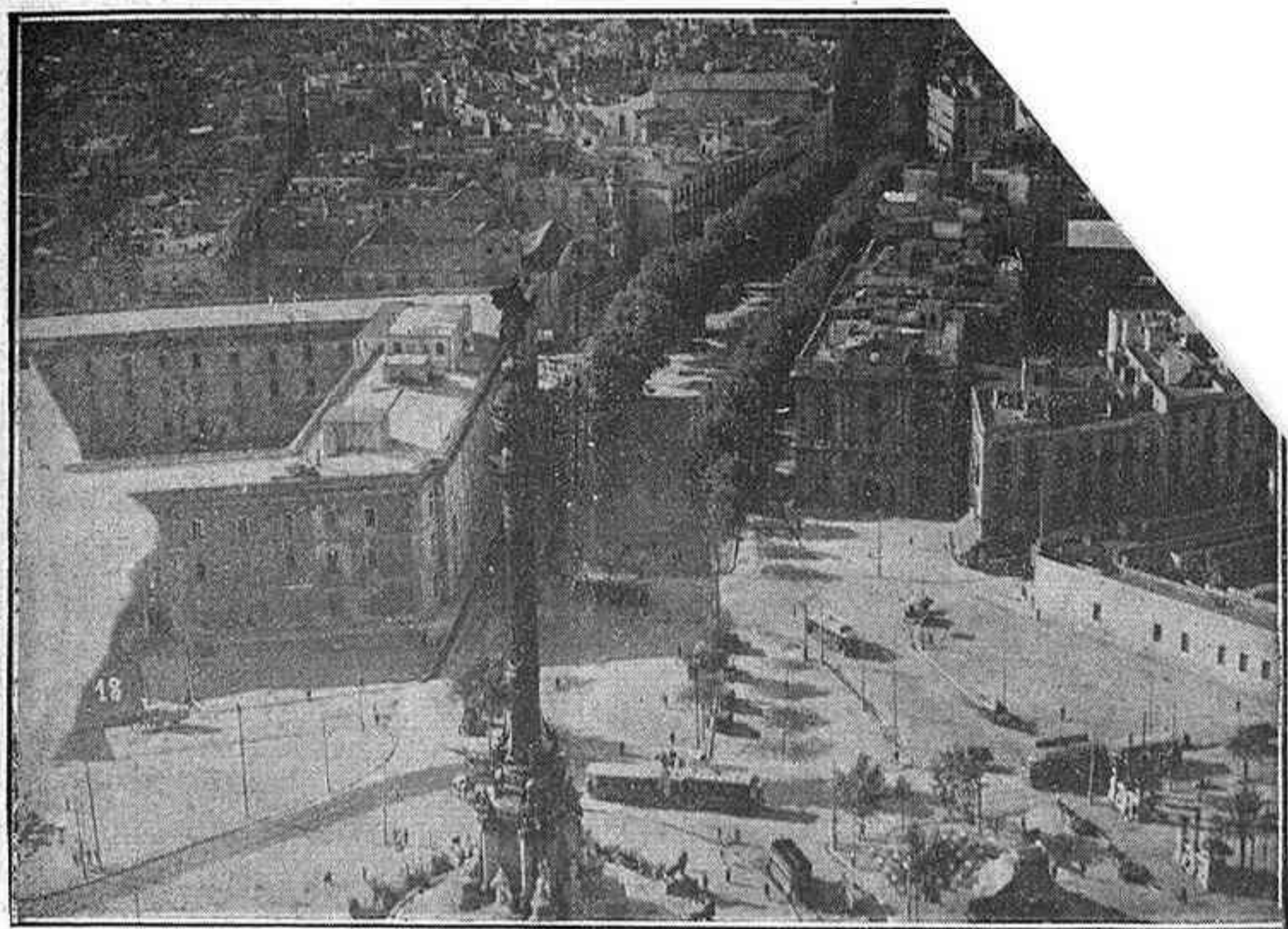
EL PORT

que era son anhel, i alçant la mà molsuda i els ulls envers el cel, no escolta la tronada ni veu els clars llampecs; havent perdut l'anyada no hi dirigeix pas prec. Com qui a Déu desafia, foll crida: —Criminal! A aquell que en tu confia li envies premi tal? Des d'ara dir-te goso que no et riuràs de mi, a tes maldats m'oposo i no em faràs rendí.—I amb ràbia diu: —Venjança! Ben aviat sabràs tot quant ma falç alcança guiada pel meu braç. Mes, quan la falç empunya, quan fa acció de ferí, d'un tron l'espai retrunya com si el món va a finí; i la tempesta avança...

Ja el segadô no gruny, tampoc clama venjança ni té la falç al puny. Un llamp l'ha fet carbó, i empès és, per pressió de forta torrentada, que arrastra, enderrocada, la llar del segadô.

V

No fa prou, Natura, quasi tant extassia amb mils espectacles grandiosos i bells, que vinguin els poetes i amb llur fantasia aportin imatges que veuen sols ells? Ells senten *quan*

Barcelona vista des d'un aeroplà

(Fot. Flandrín)

L'OBELISC DE COLOMB

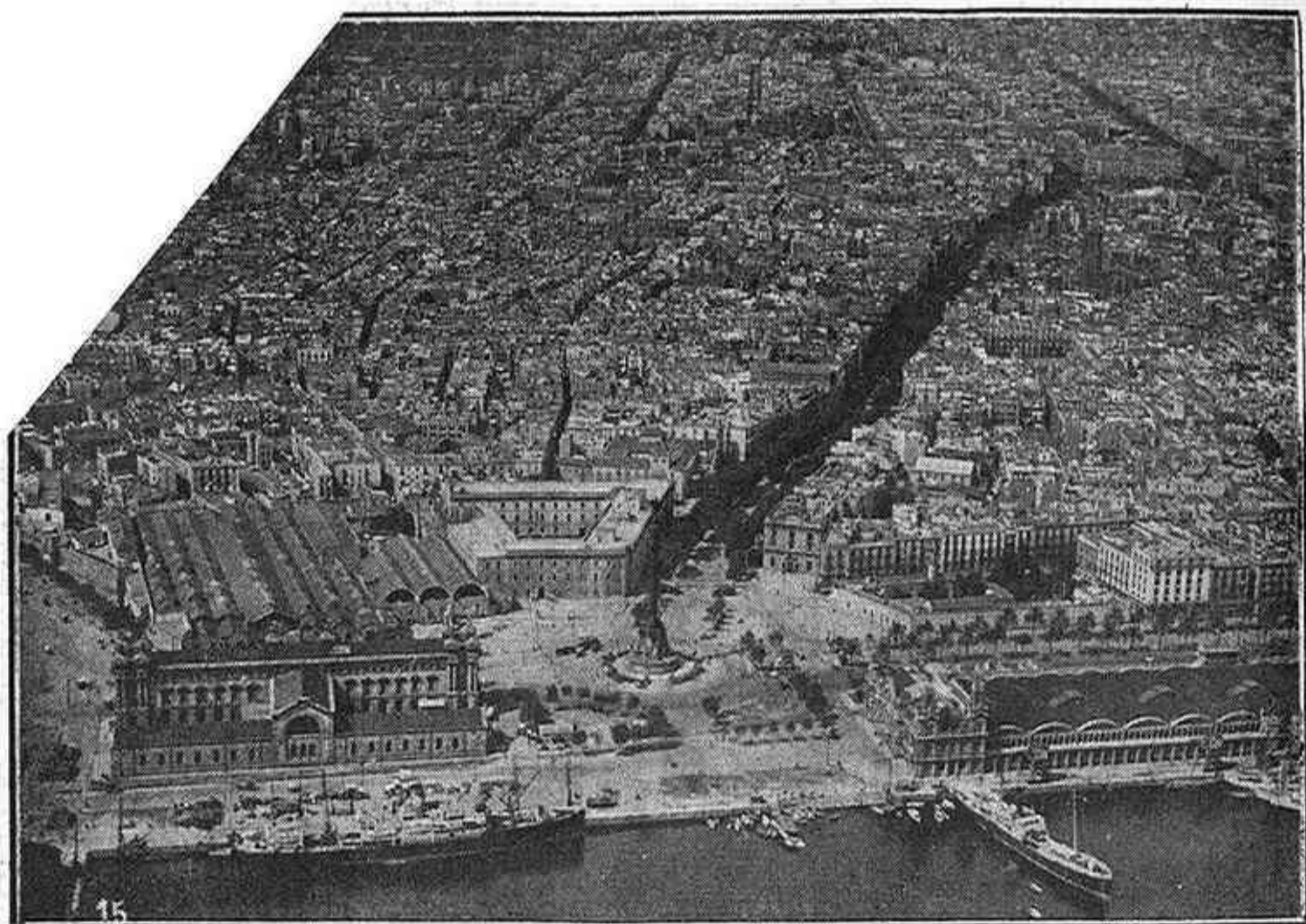
parlen amb l'alba les roses; ells saben *què diuen* el mar i la nit; i ho canten amb frases tan tendres i hermoses, que hom creu que és certesa ço que no ha existit.

VI

Una llàgrima d'albada, que un llir blanc li ha demanada per calmar s l'ardenta set i era en son calze guardada, beguda meva n'he fet. De set el llir s ha marcit, i jo a l'instant he sentit dintre mi el crudel turment del corc del remordiment que em rossega dia i nit.

VII

Un pobre prés, trenta anys ja fa que innocentment purgant està el crim comès per una mà que no és la seva. Trenta anys sense culpa està penant; trenta anys que a Déu li està pregant retorni al just la llum radiant que l'hom li lleva... Déu plany

Barcelona vista des d'un aeroplà

(Fot. Flandrin)

LES RAMBLES

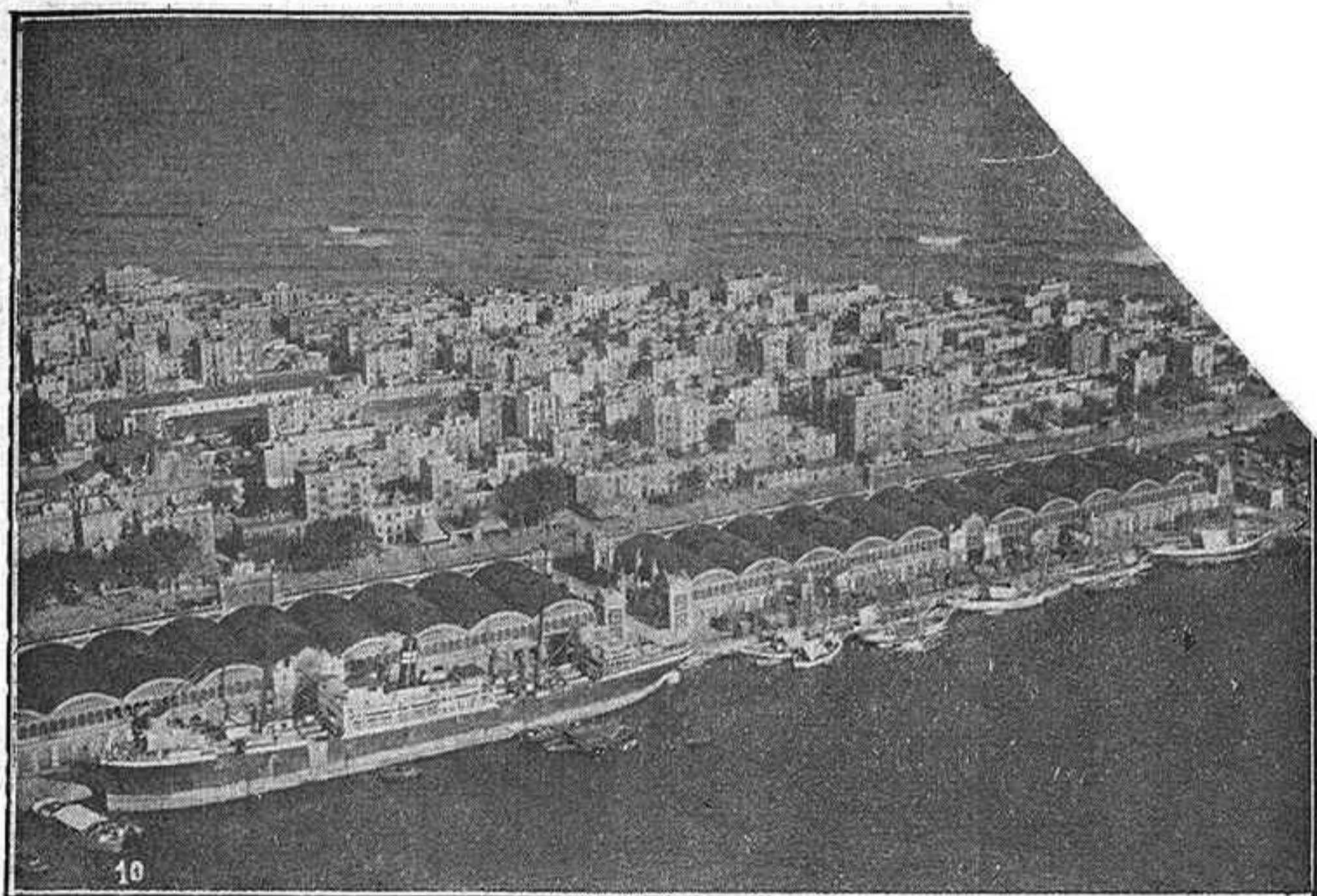
i ajuda a l'hom que pena, més també ha de guardar la mà de qui la tralla ha d'empunyar per assotar del prés l'esquena.

VIII

Papallonetes de vol gentil, qui de vosaltres, entre cent mil, dir-me sabria perquè avui dia són els poetes tan pessimistes que només troben les notes tristes?

EMILI ALBERT

Barcelona vista des d'un aeroplà

(Fot. Flandrin)

LA BARCELONETA

El murmuri de la pluja

*Pour un cœur qui s'ennuie,
oh! le chant de la pluie.*

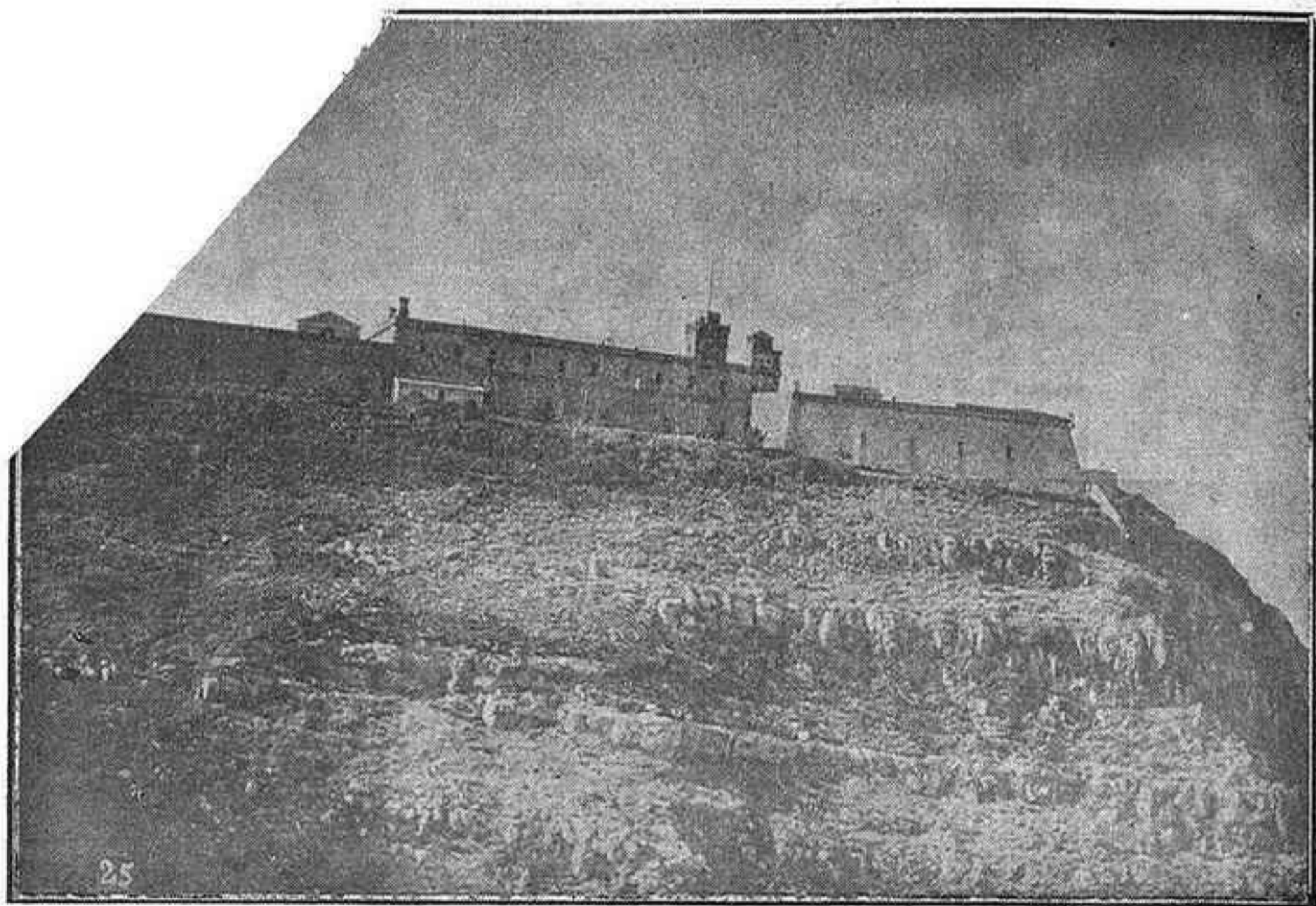
PAUL VERLAINE

Ha plogut tota la tarda
d'un ruixim suau, suau,
d'una pluja fina, fina,
transparenta com cristall.

Ha plogut tota la tarda,
i després ha anat minvant,
confont-se en l'agonia
de la claror del cap tard.

I donava bo de veure'l
aquell ploure acompassat...
El murmuri de la pluja
tenia l'encís d'un cant.

.....

Barcelona vista des d'un aeroplà
EL CASTELL DE MONTJUICH

(Fot. Flandrin)

El murmuri de la pluja
és, per tot, tan, tan igual,
que al que es troba en terra estranya
l'escoltar-lo li és grat.

Car com més lluny un es troba
del terror on ell és nat,
de la pluja el dolç murmuri
més convida a recordâ'l.

Que al compàs de sa cadència
dóna bo de somniar!
Car somniant un recorda
tot allò que ell ha deixat.

Recorda les parets blanques
d'aquella casa pairal,
on el seu avi va néixer
i son pare i ell són nats.

Recorda la portalada
oberta cara a llevant,
on el sol per ella entrava
omplenant tot el casal.

Barcelona vista des d'un aeroplà

(Fot. Flandrin)

L'ARC DE TRIOMF

Aquella era, on ell jugava
quan bailet, amb l'aviram;
la carretera polsoşa
que menava an el poblat...

Aquella flaire plaenta
que sentia al fruiterar,
i aquells préssecs que al mirar-los
conviden a mossegâ'ls.

Recorda aquella *xicota*
amb qui ballà a l'envelat,
i sos ulls negres com mores
i son riure bell i franc.

I aquelles curtes estones
passades a l'alsinar
junt amb ella, bo-i jurant-se
amors que no han sigut mai.

Recorda aquelles vesprades
de l'hivern, prop de la llar,
mentre deia el «Pare-nostre»
el bon avi, tremolant...

I aquelles nits infinites

Barcelona vista des d'un aeroplà

(Fot. Flandrin)

LA PLAÇA MONUMENTAL

que no s'acabaven mai,
sens dormî, escoltant la pluja
que batia sens parar.

I còm vénen a sa pensa
aquests records ja llunyans!
Què formós tot ara ho troba!
Còm hi gosa recordant!

Que en el lloc on ara es troba,
an ell tot li és estrany...
Sols de la pluja el murmuri
an aquí ha trobat igual.

Que el ploure d'aquesta tarda,
amb son ritme acompassat,
per son cor ple d'enyorança
ha sigut un bàlsam gran.

.....

Ha plogut tota la tarda
d'un ruixim suau, suau,
i el murmuri de la pluja
tenia l'encís d'un cant.

París.

J. PONS I MARTORELL

Barcelona vista des d'un aeroplà

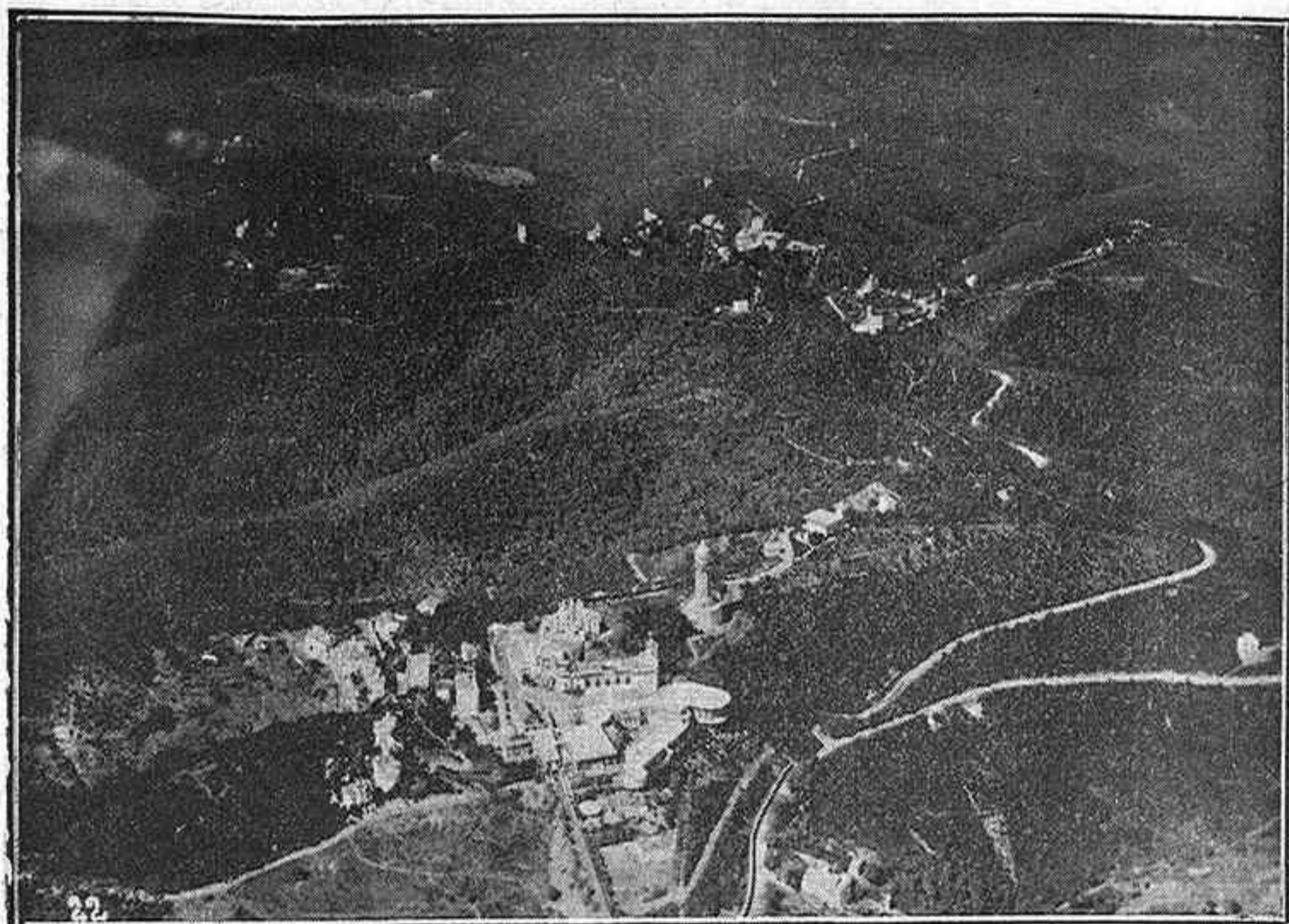
(Fot. Flandrin)

LA SAGRADA FAMÍLIA

Amors artificials

Allí, a lo llarg d'un passeig, la gent apilotada mirava embadalida els focs artificials. Dalt d'un empostissat de fustes passava l'ombra d'un home, una silueta fantàstica del Vulcano casolà, que feia encendre lo que tocava. Ara era un coet fugint, pujant, rabent com el llamp i desfent-se en llumenetes; ara una bomba esclatant amb veu potent i somorta; ara una roda omplint l'aire d'estrelles, de gotes d'or, de sospirs de colors, de desmais de posta i enlluernaments d'aurora; ara un llumet vermell que es gronxava per l'espai, com dubtant si baixar o anar-se'n a les estrelles; un espetec, després, de polvorí que rebenta, o un vano de llum extesa, que omplia a la terra de claror i feia veure mil caps de cara enlaire, com àrabs extasiats davant del sol que s'aixeca.

Una mica apartats de la gentada, perduts entre la fosca i

Barcelona vista des d'un aeroplà

(Fot. Flandrín)

EL TIBIDABO

lluny del món que els voltava, mirava els focs, sense veure ls, una parella enamorada.

Joves tots dos, parlaven baix, apropet l'u de l'altre, com dos pardals arrupits, la mà d'ella entre les d'ell, que l'estrenyia; l'orella reclinada a l'espatlla, els llavis prop de l'orella, els ulls mirant-se sens repòs, i els cors esbategant dintre sa capsia i volent escapar amb la mirada.

De què havien de parlar, joves tots dos, sinó de l'eterna cançó de joventut, de la corranda eterna, de la copla més dolça de la vida! De què havien de parlar a sota de les estrelles, l'u prop de l'altre, sinó d'aquella llum interior que els encenia, d'aquell iman que els apropava, d'aquella empenta embriagadora que els tenia lligats amb cintetes de colors! Parlaven d'amor, i quan no en parlaven, quan les paraules s'aturaven commogudes, un sospir, una estreta de mà suau i nerviosa, una mirada arreplegant la claror dels focs de fora i l'encesa llum de dintre, deia més an els dos cors, que s'entendien, que la formosa lletania de les paraules d'amor, curta i sublim com tot lo gran de la terra.

—No tinguis por—li deia ell;—no passarà lo que tems. No estiguis trista. La festa major s'acaba, però la festa del meu cor, la formosa festa que et tinc promesa i em demana la meva ànima, ella vindrà al ser tu meva per sempre. Molt temps fa que t'estimava de lluny com s'estima l'esperança, i fa tres dies que t'ho diuen els meus llavis i que es torna boig el meu cor al sentir-se estimat i enamorat a la vegada.

—Ai!—deia ella.—Prou és dolça la musica de la paraula quan s'escolta amb l'amor que jo l'escolto! Però no sé: sento per dintre una veu que em diu que no et cregui, i a pesar meu et vui creure, perquè la fe em dóna vida. Acabarà aquesta festa i haurà passat com un somni. Tu marxaràs a seguir món, a veure altres festes majors, on no podré seguir-te ni escoltar-te; m'escriuràs potser un dia, si m'escrius!, fins que no m'escriuràs més, i jo quedaré per dintre aquesta visió d'una hora.

—No temis, per Déu, vida meva! Abans moriré que oblidar-te—va dir ell, mentre pujava un coet que va semblar que xiulava ses promeses, deixant-lo mig avergonyit.

—T'estimaré amb el foc d'un gran amor—va reprendre.—
T'estimaré...

Van encendre una roda. Focs de bengala, estrelletes i trons ressonaven amb gran estrèpit. La roda semblava boja: tot ressonava com al mig d'una batalla; i ell, en tant, exaltat pel tiroteig, borrarxo d'olor de pólvora, jurava i perjurava enamoraments eterns, prometia felicitats per set vides, i, com els focs, treia llum amb la mirada i rodes d'encesa oratòria amb la paraula.

—Demana'm el més gran dels sacrificis, diguem que em mati per tu, diguem que resi als teus peus adorant-te de genolls tota la vida. Si un cel tingués, un cel et donaria; un cel brodat de sols i estrelles.

En aquell moment en plovién: havia esclatat una bomba, tothom feia *ah!*... semblava que es tornés de dia, i, avergonyits per aquella claror sobtada, els dos van deixar-se anar les mans.

Va sospirar ella, va apropar-se ell molt més, i, veient que tornava la fosca altra vegada, prengué aquelles mans amb més deliri, i va amagar-hi un petó, aprofitant el soroll d'un sol petardo, llençat per una serp que plena de llumets verds perseguia una poma blava.

ELS PESCADORS DE CANYA, per *Xirinius*

—Deu ésser molt avorrit si no es pesca?
—No ho cregui, sempre surt algun burret!

Aquell petó va semblar la senyal de començar l'apoteosis; i ell, pressentint-lo i veient-lo anunciat per les candeles romanes, per un espetec de tiros que es cargolaven enlaire, va pujar de to fins a les notes del més extremat deliri, seguint aquell tiroteig fins a perdre el món de vista.

—No sé on sòc—exclamava mentre els focs augmentaven.
—Estic bojament enlluernat. Mira aquells focs que esclaten com un volcà: doncs, encara és més encès el meu amor.

—Per això temo!

—Per què?

—Per això temo. Perquè el cor m'està dient que el teu entusiasme serà també artificial, i, com l'altre, s'apagarà de sobte.

—No miris cap a la fosca, vida meva. Mira enlaire i emborratxem-nos de goig. Què hi fa lo que té de venir, si el present ens enamora! On són les tenebres que t'espanten, quan la llum vessa en esplèndida cascada? Gosem i enlluernem-nos, i morim com papallones contra els vidres de la llum.

Van mirar extasiats enlaire, prenent l'última beguda. Dalt del castell feia el ple l'apoteosis. Un vano de coets sortia com estrepitós volcà, pujava amb cent raigs d'espurnes i s'obria a les altures. Glops de foc, torrents de lava, bocanades d'arc iris s'encenien com una boca de cel i rajaven a dolls, en pluja extesa. Era un astre que es fonia, un ruixat de claror que enlluernava, la darrera extremitud d'aquella festa, el cop de gràcia que va encendre el cor d'aquells dos enamorats, que va arrencar-li promeses an ell i juraments d'últim acte, i deixà entreveure an ella finestres amb paisatges d'esperances i núvols color de rosa sobre un fondo de ventura.

*
**

Però, ai!, la festa major s'acabava. Després d'aquell desmai, apoteosis obert amb tant d'esclat, a la llum d'un foc de bengala, la gent se n'anava poc a poc. Tot era verd a la claror d'aquella roenta llum, tot era funerari, tot assenyalaria que moria alguna cosa. Els plàtans semblaven arbrets de guarda-ropia, les cares tenien el color verd de la mort, i les cases recordaven les tombes vistes amb claror de lluna, i el cel s'enfonsava negre com el mantell endolat d'una desgràcia.

Lentament va apagar-se aquella bengala, va veure's passar l'ombra d'una ombra a dalt del cadafalc dels focs, i tot va quedar a les fosques. De tant en tant, de les torretes del

lluny, pujava algun coet sobrer, primet i esllanguit, escorrent-se per la fosca; treia allí dalt, lo més amunt que podia, una pobra llumeneta, torçava el coll tristament i deixava anar una canya; aquí i allí es veia algun fanalet de paper, fent més angúnia que llum, morint poc a poquet al llindar d'una finestra; dalt d'una torra quedava encara un vas d'oli agonitzant solitari; explotava algun petardo, plorava un acordeó mig ensopit i cansat, i la gent desfilava poc a poc com si vingués d'un enterro.

Semblava, sí, caminant amb el cap baix, sense alegria, que vinguessin d'enterrar alguna esperança, una il·lusió que havia mort lentament; un ai! de festa per tot un any de treballar i de patir; el goig passat amb sa crudel rapidesa, deixant els cors desmaiats; l'eixordament de l'alegria entrevista i la visió d'un pervindre llarg i somort com un camí sense fites. Tothom callava, tothom caminava d'esma, amb l'estrany aturdiment d'un cert desconsol a la cara; tothom s'acurrucava a dintre de casa seva, i sota de l ample espai sense llums, sense soroll, el paisatge reprenia els seus dominis; les estrelles parpadejaven llumenetes colorides, els núvols seguien el seu camí misteriós, el mar rondinava al lluny, i la terra resava les oracions de la fosca.

En mig d'ella van quedar-se els pobres enamorats. Presentien tots dos que la festa se'ls enduia l'alegria, que aquells focs, mentre van durar, havien mantingut el caliu de l'entusiasme, i que, un cop morts, apenes deixaven cendres; comprenien que lo cremat massa depressa no deixa rastre a la memòria, i que aquell esplet de passió moria artificialment, com un castell de paraules.

Tenien de despedir-se i ja no sabien què dir: tot ho havien gastat en poca estona. Van mirar d'esma el castell, i vegeren que d'aquell gran apoteosis no en quedava més que un ble suspès d'una roda que es gronxava, un ble que moria poc a poc, un ble trist com un llumet de cementiri.

Era l'hora, i varen donar-se la mà. Ella va trobar la d'ell freda com glaç. Sense dir una paraula va comprendre la fredor, i per ses galtes apagades s'hi van escórrer dues llàgrimes que van ésser la darrera despedida.

SANTIAGO RUSIÑOL

Coses

Al posar l'hora oficial,
quan vingué la primavera,
avançant tots els rellotges
d'una hora, hi va havê un subjecte,
amic meu i conegut
del veïnat, per dormilega,
que el llevar-se una hora abans
no li provava el sistema,
i va dir: —Ja ho tinc pensat,
ni la seva ni la meva:
faré als matins l'hora antiga
i als vespres l'hora moderna.

En una tenda de mobles
dos promesos van entrar,
perquè un llit de matrimoni
es tenien de comprar.

Després que varen triar-ne
el que més els va agradar,
van dir: —Abans de pagar-lo,
què no el podríem provar?

Va declarar-se un incendi
en un magatzem de draps
i allí varen comparèixer
molts bombers i autoritats.

Del públic va sortí un home
a qui preguntà un *urbano*:
—Ép, què aneu a apagâ el foc?
—No; vaig a encendre el cigarro.

Si acàs un gos us mossega
pot donar mal resultat,
féu-vos posar la vacuna,
que el perill marxarà aviat.

Prô si us mossega la sogra,
el cas és més perillós;
féu-la matar desseguida,
que du més ràbia que un gos.

Mitges de seda molt fines
una noia va comprar
i al primer dia de dur-les
ja se li van foradar.

Si bé surgir no sap ella,
diu que el remei ja ha trobat;
i ara al revés se les posa
perquè no es vegi el forat.

J. STARAMSA

La irredent

Ditxosa de viure
entre el goig del riure,
quan més clâ el cel veia
l'atzar em portà
una amarga espina
que al pit se'm clavà...
Era`ell, que el glatia
i el`cor m'absorvia!...
Mes, la trista fama
que cercla el meu nom
posà una alta valla
que l'amor no romp.

Calla, cor meu, oh, nò sospiris;
calla i sofreix aquest turment,
que l'esperit de la caiguda
fins a la mort és irredent.

Per rompre la valla
l'amor, que vassalla,
de deu mil maneres
cercava un camí
que sempre obstruïa
la mà del destí...
Fins que trastornada
vegé en sa mirada
la flama de l'odi
llençant la cremô
que mata per sempre
tota una il·lusió...

Calla, cor meu, oh, no sospiris;
calla i sofreix aquest turment,
que l'esperit de la caiguda
fins a la mort és irredent.

VÍCTOR CANIGÓ

De Picamoixons a la Sagrera

LA NOIA ROSA, L'AMIC I JO

HAVIA passat un breu estiueig a una d'aquestes viles catalanes per excel·lència; tant per la gent menestrala com per la pagesia, tan per les famílies que gaudeixen d'un bon passament com per als treballadors de les fàbriques. Diem-ho més clar i d'un cop; aquesta vila era Montblanch. I consti que no la lloem com a única en un sentit catalanesc, car sortosament quasi podríem dir que ho són totes les viles de la nostra terra, catalanes fins al moll dels ossos.

Devés feia mig hora que ens havíem acomiadat dels parents i de les amistats, que ja havíem passat per davant La Riba—poble que topogràficament i per la situació i estructura de llurs cases apar un pessebre—i que ja preparàvem l'equipatge per a canviar de tren a Picamoixons.

Mentre esperava que m'arribés el torn per a comprar el bitllet darrera d'una llarguíssima corrua de persones, vegí a una dameta esvelta i d'un caient senyorívol i harmoniós, d'ulls blaus verdosos, de galtes rosades i llavis molsuts i sensuals, però em emblà d'un esguard quelcom vanitós i displicent.

* * *

Al departament on m'havia apositat, una mica avorrit i força indiferent, ben prest me deixondia d'aquesta indiferència la sana musica d'unes rialles sanes i fresques. Qui reia i d'on venia aquella alegria? Aquella joiosa i espontània alegria la gaudia la dameta esvelta—que ara havia un caient de noia, i que fins semblava més rossa que a baix a l'estació—una germaneta seva que responia al nom de Roseta, que portava els cabells a "La Garçonne", de paraula dolça, ingènua i poruga, una serventa que les acompanyava i un jove que també anava amb elles, de color bru, d'ulls enfonsat i de carns esprimatxades.

A l'acomiar-se la Roseta digué a la Maria—que aquest era el nom de la germaneta gran d'anys i esbelta de cos: "Digues a la mamà que vindré demà". Està bé. Però que sigui segur—objectà, una mica misteriosa, la Maria—car ja saps que la mamà si no vinguessis s'enutjaria.

ARISTOCRÀCIA, per *Hola*

—Si ve el senyor dígui-li que tinc compromís fins al dissabte, i que, per lo tant tots aquests dies pot sopar fora de casa.

—T'ho dic de debò, dona... Vindré al tren del matí. Ho sents?—afegí la Roseta—I que tingueu bon viatge!

—Igualment tu demà, i a reveure. Però que no'm fas un petó, Roseta?—insinuà la Maria.

—Vés, vés!—contestà la Roseta mig vergonyosa i enrogint-se-li les galtes—que sempre em fas avergonyí davant de persones estranyes. Demà te'n faré dos, vaja, perquè no diguis! I solament es donaren una estreta de mans.

* * *

El tren ben prest s'entafurà al túnel que hi ha en sortint de Picamoixons, ben prest arribàrem a Valls, Vendrell, Vilanova, Sitges...

L'avinentesa de fer el viatge al mateix vagó on anaven la noia rossa, la seva serventa i el jove de carns esprimatxades i

d'ulls enfonsats, i de tenir el seient aprop dels seus, feia que sense voler oïa molt sovint paraules incoherentes o bé frases i converses senceres. Semblava que el jove en altre temps havia sigut l'amic fidel de la dameta, el confident, el nuvi o promès. Emperò, semblava també que l'eterna cançó de l'amor no hi volia renàixer entre ells. Veu's aquí la cançó:

Ell.—T'estimo! M'estimes?...

Ella.—Pts! Potser illusió.

Ell.—T'estimo, Maria.

Ella.—(indiferenment) L'eterna cançó

Aquestes paraules no eren ni dolçament ni passionalment dites. No obstant la serventa obrint i tancant els ulls s'havia endormiscat, o si més no, ho feia veure, que pel cas és igual.

La tarda declinava, asolellada i melangiosa. Les vinyes, els boscos, les serres i les hortes exuberants de verdor. Els raïms maduraven. La mar blava i verda, com els ulls de la dameta rossa que conversava amb el jove de carns esprimatxades i d'ulls enfonsats, començava a moure's inquieta, crespada i tremoladissa.

Just feia pocs minuts que el tren partia de la blanquíssima i poètica Sitges. De sobte, entràvem a les costes de Garraf, evocant un fragment de *La Serra* de Joan Alcover, que diu:

“Oh, esquerpa cadena de puig gegantins!
ginebrons balsàmics, estepas i pins!”

Febus s'encongia peresosament vers l'horitzó. A l'esquerra muntanyes aspres i neguitoses com monstres i fantasmes inanimats; muntanyes curulles de marges, de romaní i de murta i d'eura que s'arrapava entre el rocam; muntanyes guarnides d'oliveres i de pins i de cants d'ocells. Quina cosa més humanament salvatge i eternidora les costes de Garraf en un capvespre d'estiu!

A la dreta la mar brava on rimen gansoneres cançons les onades que vénen i se'n van. Remors d'oracions paganes. Escuma bellugadissa, flonja i suau i voluble, que besa l'arena, que besa la vida, que enyora l'amor. Enllà, indefinidament enllà, barquetes de pescadors de les quals sols s'albira una ombra negra damunt la mar i unes veles blanques damunt l'ombra negra. I, al fons de tot, al confí, apar que el blau del cel i el blau verd de

la mar es besen, lentament, fervorosament, amorosament... com es besen en semblant decandiment la nit i el dia.

* * *

El jove d'ulls enfonsats, havia sortit del vagó. L'hora era propícia per a l'amor. La dameta jove em mirà amb un esguard seré, dolç i prometedor. Un no sé què reaccionava dins mon ésser; com una nova fe potser filla d'aquell esguard. Un nou optimisme, una nova voluntat que deixondia l'ensopiment moral de ma joventut. La serventa, però, encara dormia.

Arribàrem al baixador del passeig de Gràcia. Aquella jove-neta rossa—que ja no em semblava vanitosa—el jove esprimat-xat i la serventa—que ja no dormia!—tot passejant poc a poquet feren cap a la plaça Urquinaona. No cal dir que jo vaig fer el mateix camí. Un tramvia els portà a la Sagrera. A mi també. A la Sagrera devallaren la serventa i la noia rossa, i... clar, dissimuladament jo les vaig seguir fins que trucaren a una porta. I, veu's aquí el domicili d'aquesta donzella del cabell ros: una casa força gran i potser nova, però de línies desproporcionades: una d'aquestes construccions que abunden una mica massa a Barcelona. Sens dubte que a dins hi havia el caliu d'una família amorosa, pujada per uns pares bondadosos i per uns fills dignes d'aquells pares, però a fora, la part exterior, la façada era d'una fredor que glaçava l'ànima: una d'aquelles façanes que en Josep Pla anomena de cartró.

* * *

—Però, escolti, senyoreta Rosa!

—Tingui la bondat. No acostumo deixar-me acompanyar per cap jove que no sigui conegut dels meus pares.

—No pretenc, no, acompanyar-la, però li prego faci la mercè un moment. No és pas a vostè a qui desitjo parlar.

—Aleshores li prego qu'esigui breu. Digui, què desitja de mi?

—Desitjo, i li agrairia sincerament, digués a la seva germana Maria que seria per a mi un gran honor el poder només que conversar uns breus, brevíssims, instants amb ella.

—I aquest encàrrec haig d'ésser justament jo qui l'ha de fer?

—Ja que jo personalment no el puc fer, per la raó prou convincent de no poder-la veure mai... quina persona més a propòsit que vostè per a transmetre'l?

EL CLOWN. per *Damesón*

—Diguin lo que vulguin, sóc el que tè més éxit sempre!

—En fi, per aquesta primera i única vegada veuré de complaure'l.

—Moltes merces. Cregui que hi restaré agiat de veritat.

—Passi-ho-bé; i perdoni.

* * *

Al cap de tres o quatre dies, per fi, podia tenir una curta audiència amb la germana de la Roseta—amb la noia rossa.

—Em permet?...

—Vostè dirà. Ja em digué la meva germaneta que vostè tenia interès de conversar amb mi.

—Realment. Ço que desitjo manifestar-li no sé perquè em sembla que ja ho deu suposar.

—Veurà, jo... francament... no...

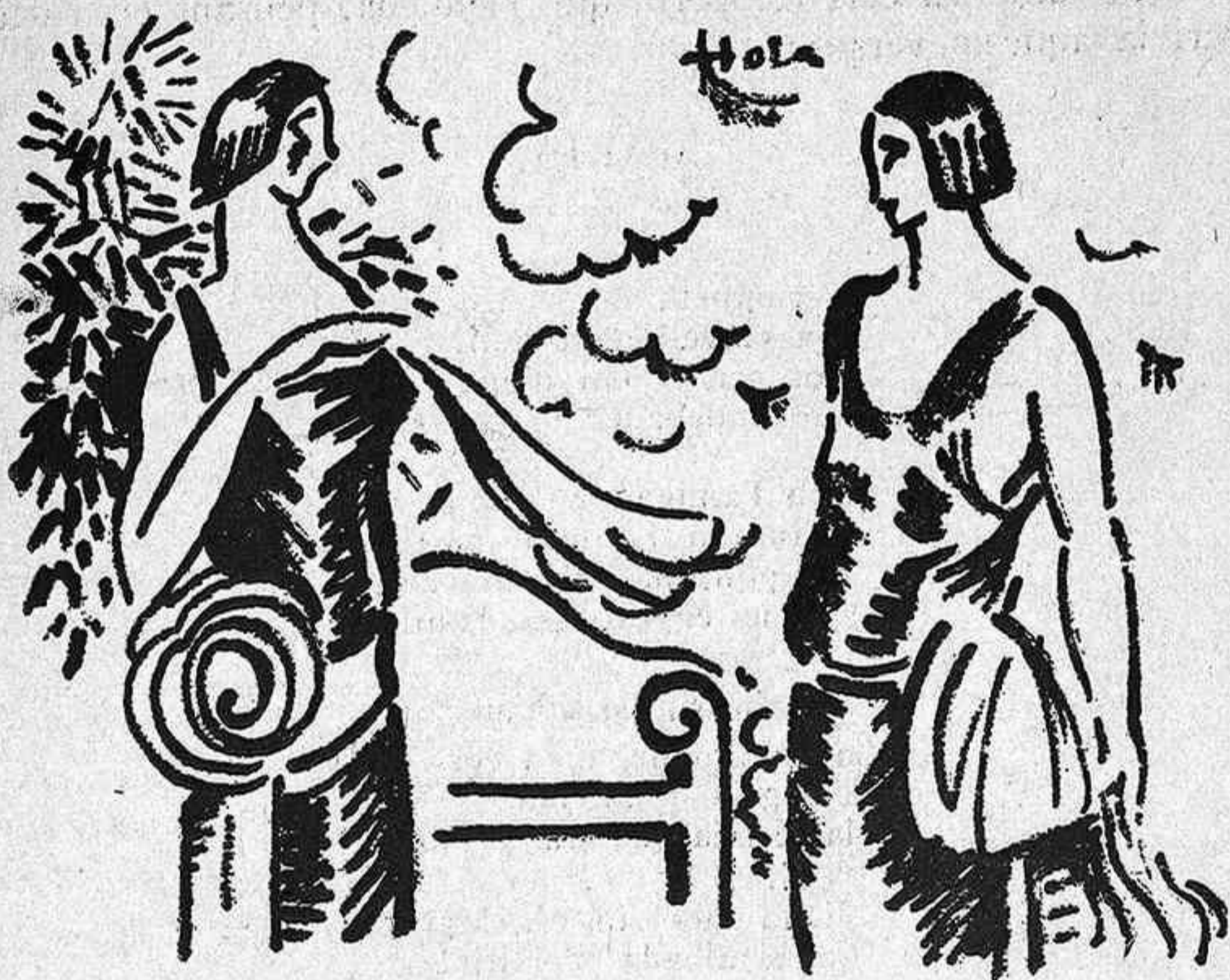
—Doncs, miri, aviat ho sabrà. Al veure-la per primera vegada a l'estació de Picamoixons, físicament (i li prego no hi vegi en aquestes paraules altre sentit que el de la sinceritat) em semblà una perfecció; emperò, moralment, tingui la impressió que devia ésser quelcom vanitosa, esquerpa i displiscent. Con-

A LA PLAÇA UNIVERSITAT, per Bas

—I aquestes barraques quan les tiren a terra?

L'AMOR, per *Hola*

—M'escriu que m'estima bojament, i tan sols fa dos dies que'm coneix!
—Potser és per això.

tinuava creient això de vostè, fins ben apropet de Sitges. Després ja no; fou allí que algunes de les converses que tenien arribaven a mes oïdes sense que jo ho pretengués; fou d'aquelles quasi dites per deferència que hi veia en vostè i per tant en el seu pensar i parlar, senzill i franc, una altra noia de la que suposava. M'havia errat. Quina alegria i quina ditxa i quina joia més ingènua i d'infant gaudia en aquells moments! Oh, com m'hauria agradat, aleshores, que Barcelona fos molt més lluny!

—Però, i perquè li dolia arribar aviat a Barcelona?

—...Jo què sé; potser de mirar de tant en tant els seus ulls de somni... potser a la vegada somniar jo també... potser perquè el blau de la mar i el del cel i el dels ulls de vostè m'entra-ven i regiraven les fibres de tot mon ésser. Ni ho sé amb franquesa el perquè exacte.

—Així, digui que s'ha enamorat. (féu una mica com qui vol i dol).

—No ho sé si ho estic; com tampoc podria dir-li si l'estimo o no l'estimo. El cert és, però, que l'endemà, pensant en vostè escrivia aquests versos:

MARIA

Pròleg.

Germaneta de la rosa,
sou clavell o gesamí?
Pot ser el flai d'una cosa
que endebades jo cerquí.

Sou l'amiga que no gosa
d'atura'm en mon destí?
Ai, ponzella mig desclosa
que us enyoro des d'ahí!

Si sabessiu, si sabiau
la solitud del meu cor,
d'alegria guaririau
la fé mia que ara es mor.

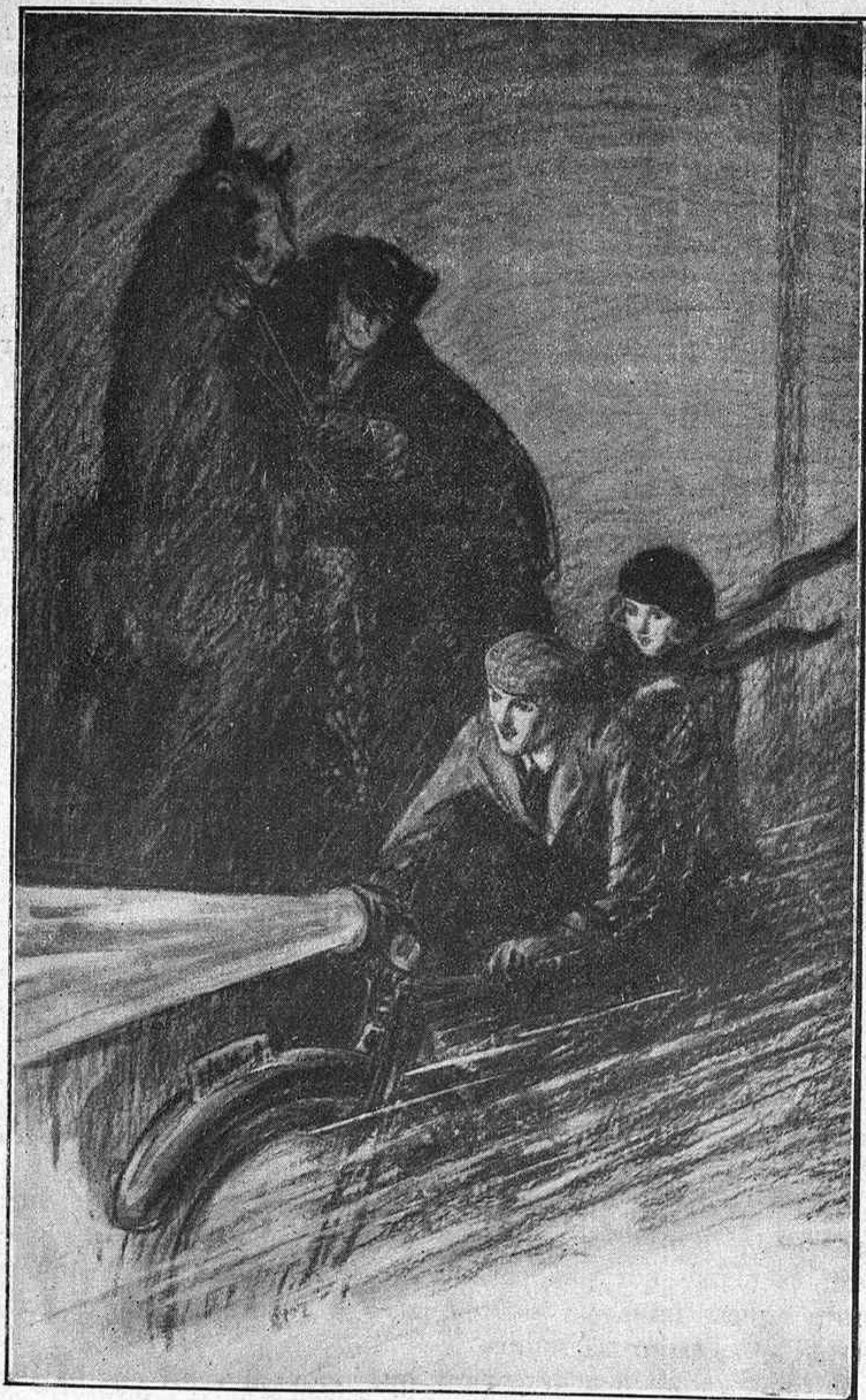
Si ho sabessiu, oh, Maria
quina albada n'eixiria!

—De manera que vostè és poeta? Home, per molts anys li sigui propícia l'inspiració.

—Agraeixo la finesa. Però consti que no sóc poeta, únicament, i de tant en tant, escric alguns versos, per esplai unes vegades de ço que penso, i altres—que són les més—per allò que sento i estimo.

* * *

Per la majoria de les persones, la vida té dos caires marcadament distints. Un caire íntim, més o menys familiar que és pel qual vivim i lluitem i estimem, i, fins a voltes ai! les menyspreuem i odiam. L'altre caire és, sens dubte, l'elemental i punt d'albir i per on molt sovint ens recolzem; aquest és aquell pel qual podem gaudir de l'altre; de l'íntim o sigui de l'essencial. Seré més concret; creem una llar factor íntim essencial. Establim un comerç, una indústria factor elemental, encara que superflu i falç mirat des del punt d'albir del cor. El primer dimana del cor i del sentiment, etc., etc., el segon és tot cervell, càlcul, sumes i restes. Gairebé sempre, els dos caires, els dos factors, les dues vides o digueu-li el que més us plagui, es donen les mans, van de bracet i són inseparables com bones amigues.

LA VICTÒRIA DE LA CIVILITZACIÓ

(Dibuix de Webster Murray)

Dic això, perquè assumptes de comerç mentre començava aquell preludi amorós amb la noia rossa, em portaren a fer un viatge a França. Però d'una manera tant sobtadament depressa que almenys per unes setmanes, el caire íntim, essencial, quedava relegat a segon terme. No hi havia més remei! En tornant de França i tot d'una que em fou possible, esperava frisant per veure-la i parlar-li, i a la vegada rebre una promesa o, si més no, una esperança dels seus llavis.

Devés les vuit de la nit, ella i la seva germaneta passejaven devora el passeig de les acàcies. Les vaig saludar i acompanyar fins a casa seva.

Allí, la roseta discretament ens deixà sols.

I allí fou en contra del que jo creia, que en lloc de dir-me que sí em digué que no, pregant-me mig plorosa que procurés oblidar-la. I fou després al tramvia que escrivia els darrers versos que deien:

MARIA

Epíleg.

La ponzella que volia
diu que no s'ha enamorat.
La gaubança que avui nia
dins mon pit, de bat a bat,

de bell nou oblidaria
per l'amor i per l'amat
ara que'l nom de Maria
la fe mia ha trossejat!

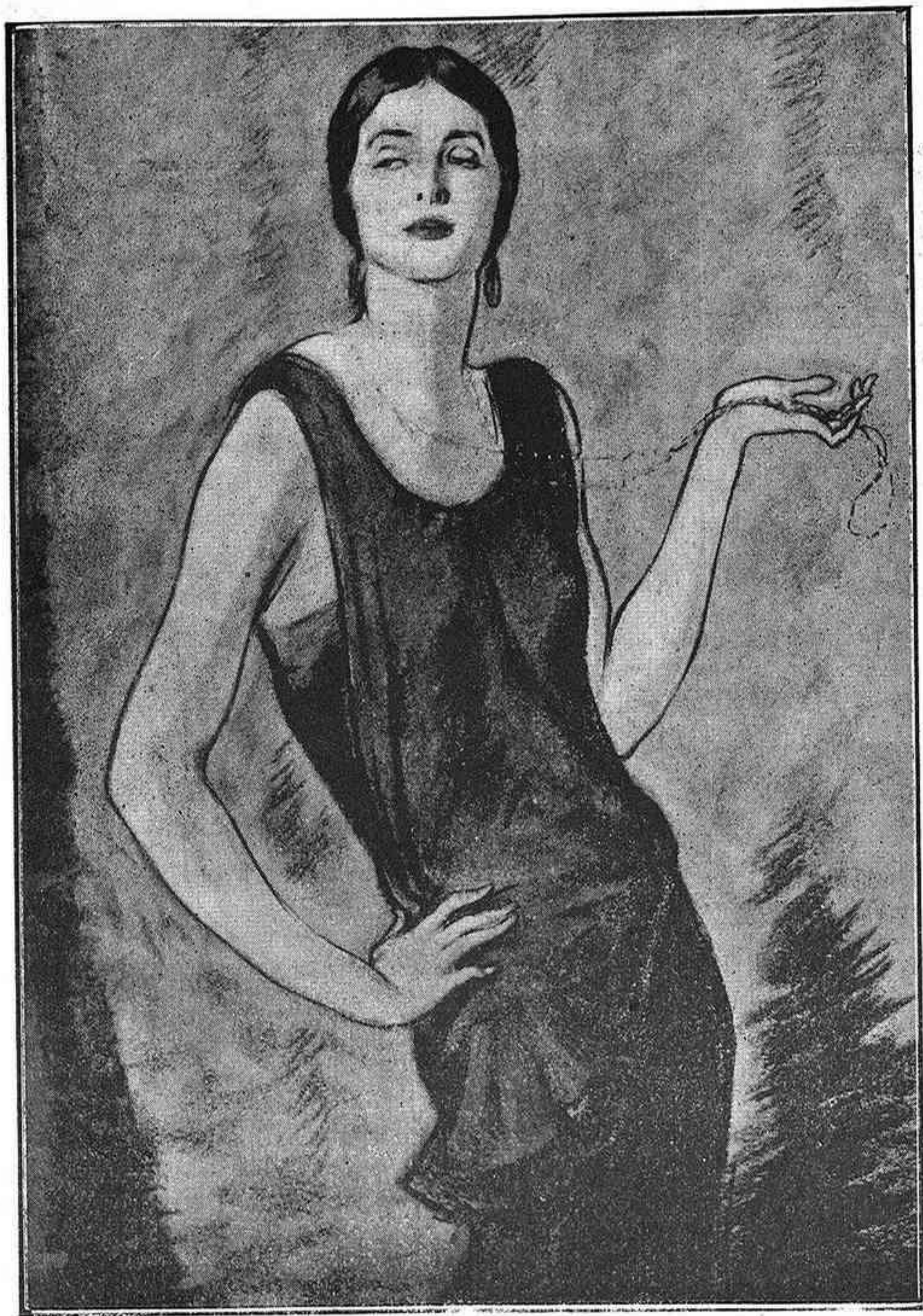
... ..
Si encara somniava roses
que enbaumaven mon camí,
o bé ponzelles descloses...,
ai, mon pobre cor d'ahí.

Pobre cor; pobre cor meu
que te'l glassen com la neu!

I fou també allavors que li vareig adreçar una lletra dient-li que l'amor és una cosa que està per damunt del Destí; que el Destí és només que una paraula convencional i que jo lluitant contra aquest fantasma estúpid, absurd i odiat, però respectat per tothom, l'estimaria sempre.

I fou d'aquest lleu desengany que temps a venir ens havíem d'estimar llealment amb un veritable i pregon amor.

MARIUS DE LA CONCA

EL MANIQUÍ

(Dibuix de Lluís Baumer)

ADAGI EN ACCIÓ, per *Casablanca*s

«Pel juliol, ni dona ni cargol»

Sempre amatents

ANÉCDOTA HISTÓRICA

Així com manca a la carrera de Medicina l'assignatura de *Deontologia*, per tal de que a l'eixir els alumnes de les aules, ja graduats, estiguessin al corrent de ço que és la moral professional, i no convertissin la llur missió de sacerdoti en groller industrialisme, perjudicial per al prohisme i deshonorós a la classe, de la mateixa manera es nota la carència d'altra assignatura que podríem dir-ne *Cucologia* mèdica, que ensenyés als estudiants o deixebles la manera d'esquivar, defugir o salvar certes dificultats que es presenten en la pràctica de la carrera, més ben dit, en el tracte social i de relació degut al exercici de la mateixa, escoll en el qual s'estrellen bona part de metges de clara intel·ligència i àdhuc experts en el seu ram, però als quins els falta l'art de conèixer la brúixola de navegar en el mar sempre perillós de les relacions amb la clientela.

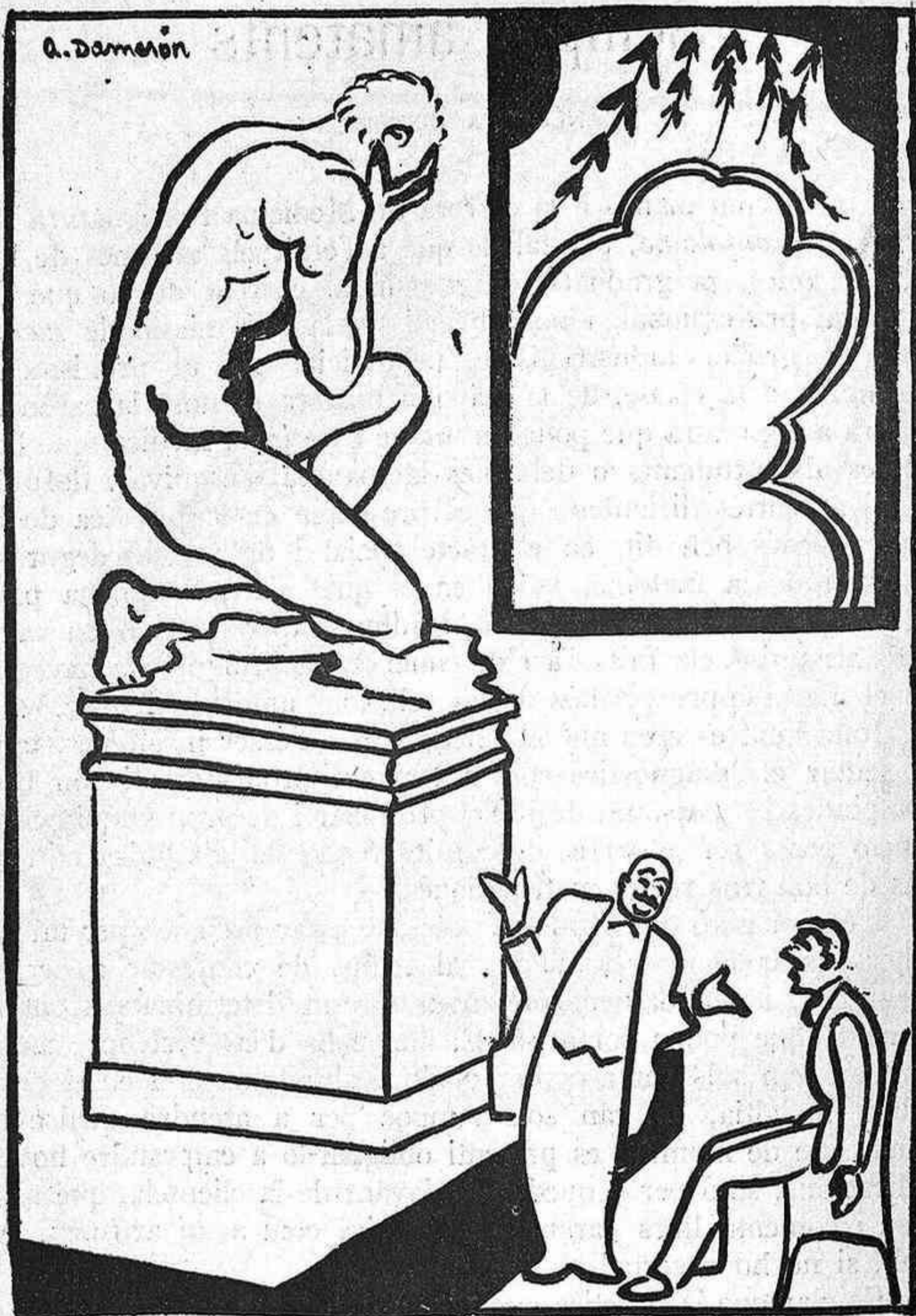
Molta gent es creu que els metges han d'ésser infal·libles, tant al sentar els diagnòstics com a l'emetre pronòstics; i són ben comptades les persones de judici prou clar i de prou àmplia concepció per a fer-se càrrec de que les regles de la Clínica no són pas de bon tros regles matemàtiques.

I és per això que el metge necessita estar preparat per tal de saber lliscar com una anguila al temps de contestar a certes preguntes, i degudament previngut davant determinats aconteïments que poden sobtar-lo. El metge ha d'estar sempre amatent, no tan sols per a copsar qualque símptoma nou en el curs d'una malaltia, no tan sols tampoc per a atendre qualsevol canvi que de moment es presenti obligant-lo a emprendre noves indicacions, sinó per a quedar bé davant de la clientela, que sospesa i comenta llurs paraules i se'l mira com a un arúspex. Ai d'ell, si no ho encerta!

Es clar que la pràctica quotidiana de la carrera dóna profitoses ensenyances! Els metges ja bregats saben eixir-se dels casos dificultosos sense que en valgui de menys la fama de savis i d'experts que tenen guanyada, com pot véure-se'n un exemple en l'històric fet que vaig a contar.

Dues eminències mèdiques barcelonines, el Dr. R. i el Dr. M.

EL VIDU, per Damesón

- I per què plorava quan el van retratar?
- Perquè se li havia mort la dona.
- Quin ximple!

(avui difunts), amics i companys ambdós, colrats pel sol de la Ciència i pels vents de l'Experiència, posseïdors del do de la *mundologia*, foren cridats ensems per a assistir a un senyor, membre el més important d'una aristocràtica família.

Es troben a la casa del malalt i passen successivament a examinar-lo.

El pacient se sent neguitós, ple d'angoixa: es queixa de tot, mes els facultatius no li observen cap símptoma alarmant.

Acabat l'examen es reuneixen a una saleta propera a l'alcova per tal de celebrar la junta, la consulta, com vulgarment se'n diu.

Ja tots dos sols i encesa una cigarreta comença la conversa:

—Si vols que et digui la veritat, an aquest bon home no li trobo res.

—Ni el pols, ni l'auscultació, ni l'aspecte em senyalen de que es tracta. Es queixa, sí, però... no hi trobo el *quid*.

—Potser són preocupacions, camàndules de família...

—Cebes, sí,... tot això son cebes...

En aquell moment s'obra la porta. Avança la muller del malalt amb la cara groga, afinada i esfereïda, i sanglotant i plena d'emoció exclama:

—Doctors!... Doctors!... acaba de finir... és mort!

El Dr. M., amb veu reposada i solemnia, com quadra a tan greu aconteixement, es gira vers la interlocutora:

—Senyora—diu—ara mateix n'estava parlant amb el meu company. Aquest malalt se'ns en va; i li feia aquesta reflexió: no crec pas que hi siguem a temps.

El Dr. R. mogué el cap en senyal d'assentiment.

La vídua esclatà en plors i lamentacions.

Els facultatius restaren seriosos, impassibles: ni un gest d'estranyesa, ni una frase de contrarietat. El prestigi de la Ciència mèdica havia restat incòlume; la fama professional permaneixia immaculada.

XAVIER ALEMANY.

LA TOILETTE DE LA MODISTETA

(Dibuix de Lluís Baumer)

Elogi de l'absència

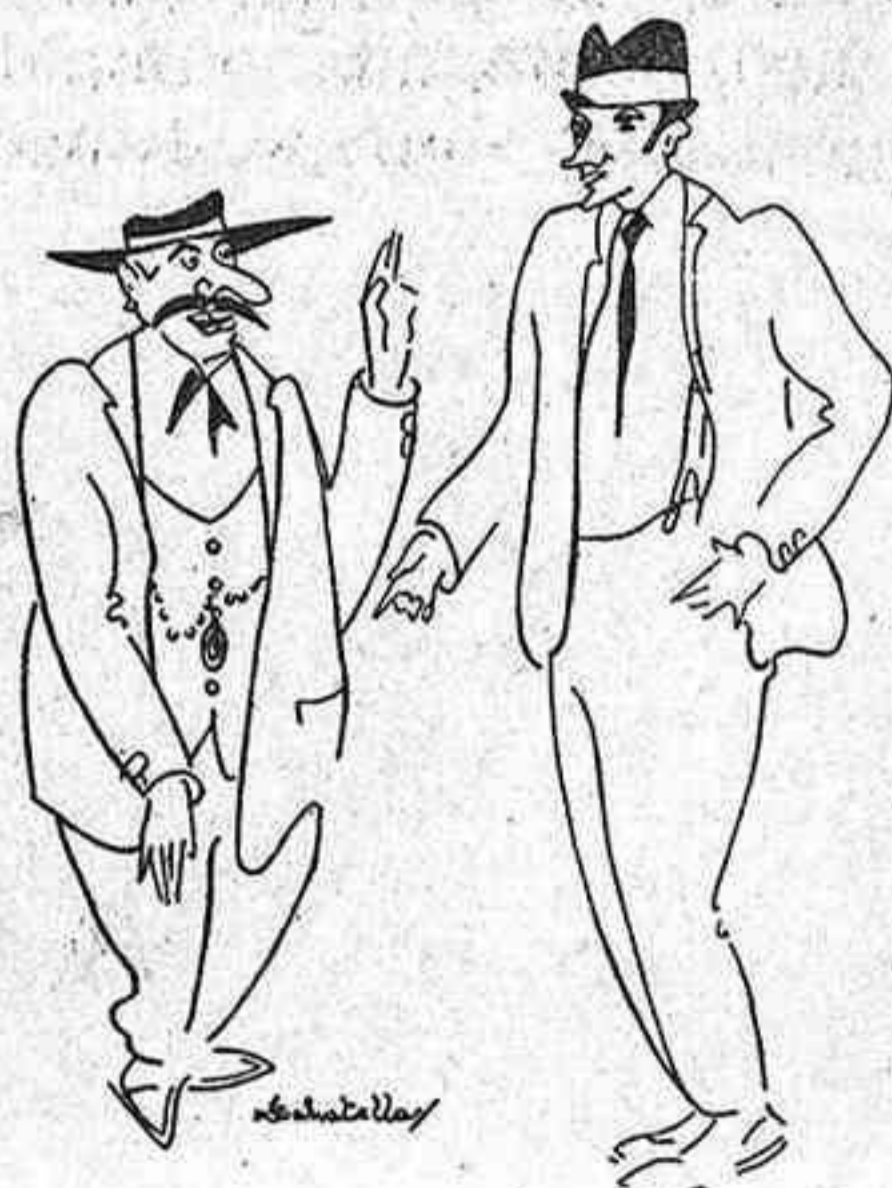
Oh! Absència, deessa ben amada, amiga virtuosa, volguda panacea que guareix al desvalgut, al pobre d'esperit i de passió; que empara al rodamón, al sense llar i sense pàtria i sense amor; al escèptic, a l'indecís, indiferent o abúlic que va d'ací i d'allà mancat de fe, de nord i de guia; al qui àvid d'estimar no ha conegut a llurs pares ni el caliu del bes pur i sant i verge; als orfes oblidats i deixats en el camí de la Vida.

Oh, Absència mare dels records i dels oblits, d'anhels i d'esperances, de passions que s'arrelen pregonament en el més íntim del sentiment i d'il·lusions que fugen o es perden mig confoses com la boirina d'hora baixa en un dia de tardor. Oh, mare del no-res i ensems del tot esdevingut més viu i a flor de pell, o més malmès, i, llunyament i serenament boirós, mort i oblidat.

PRETENSIONS, per *Salvatella*

ELS POBRES, per *Salvatella*.

Vostè no creu que encara esteu de bon veure?

—Sí, senyora, de bon veure... de lluny.

—I per què porta aquest bigoti tan gros?

—Per abrigar-me. Com no em puc comprar bufanda!

Benaurada, oh Absència! Amada amiga del sofriment i de la frisança i de l'evocadora cançó; regina del somriure indulgent i de la paraula grata feta de tonades amoroses; bella donzella del cabell brú, de l'ànima trista, del llavi humit i del bes colpidor i melangiosament enyoradís. A tu que vius fora i a voltes lluny del terrer nadiu, escric aquesta petita ofrena, aquest senzill elogi, oh Absència, companya dels delits i dels neguits.

Sense tu, bella donzella dels cabells bruns i rulls ensems, ai, de les ànimes errants i silencioses; ai, dels cors que somnien o volen; ai, dels cervells que mediten i pensen i lluiten per assolir un ideal hipotètic, llunyà, i, a voltes, enganyosament quimèric; ai, dels ulls que ploren tristos i lassos pels desenganyats i falsetats d'unes amors devingudes innobles passions, mesquina; ai, dels impulsos de l'odi i del rencor; ai, de la lluita i del treball sense l'amorós i sublim abraç del teu estímul que fa renèixer la voluntat; ai, de la ment sedent d'idees vils i esquifides. Què seria, oh, divina i humana Absència, sense tu, de l'Amor i de l'Oblit? Què seria sense tu, de l'Humanitat i de la Vida i fins, ai, de la Mort?

Oh, amada amiga de les tonades amoroses, quantes ferides guareixes! Sense tu, mare dels records i dels oblits, què seria de les esperances! Sense tu, bella amiga de l'evocadora cançó, pobra joia i pobra ditxa! Oh, deessa Absència de l'esguard serè, obre'ns els braços eternament.

CARLES MONFAR I PELLICER

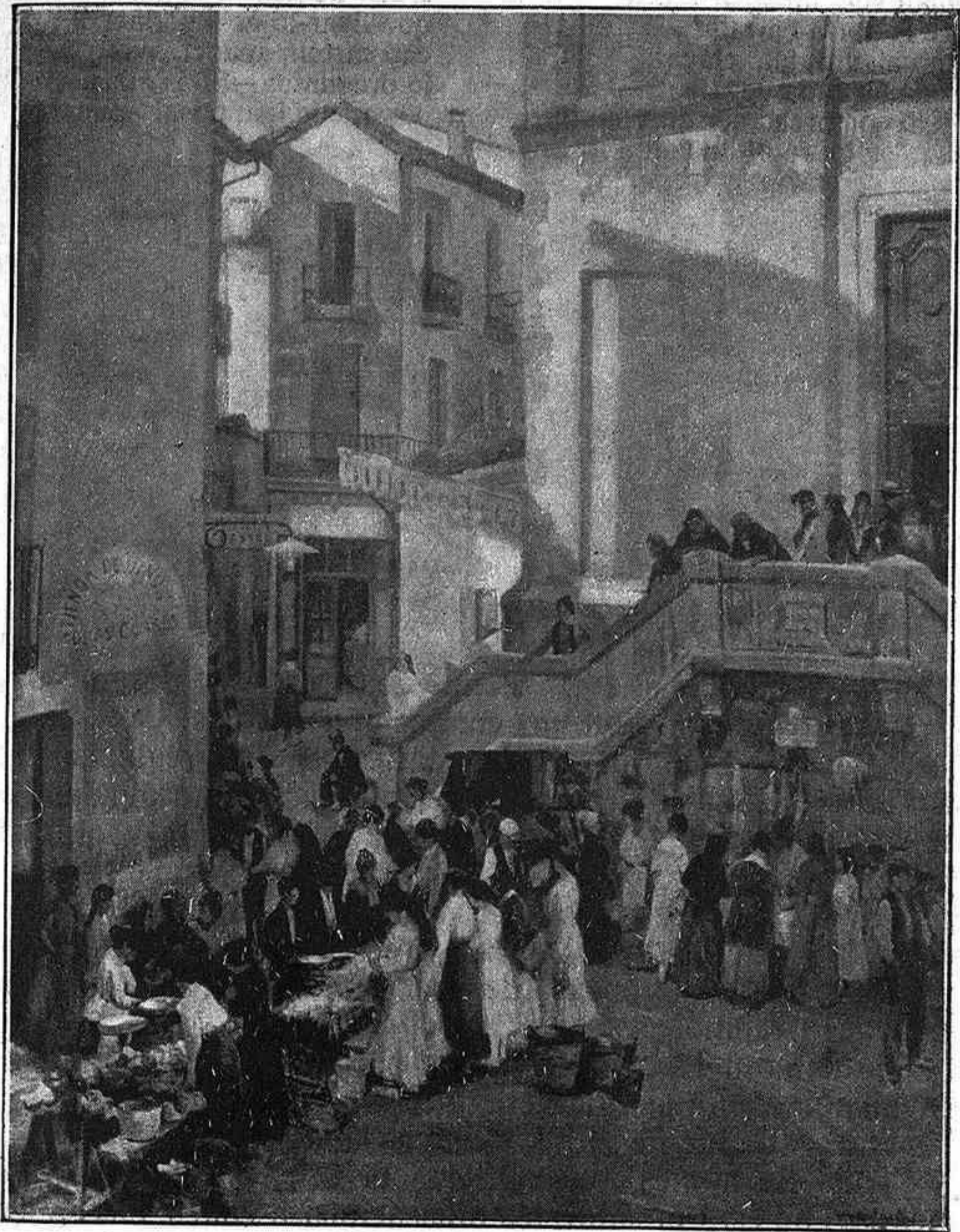
A Guimerà

LAPIDA

Gaudires, ja en la Terra, de la Glòria
per ton numen excels, sublim, genial...
Per la Pàtria serà eterna ta memòria,
perquè la teva Glòria és immortal.

JOSEP BARBANY

ART DE LA TERRA, per *Mateu Balasch*

Mercat de Sant Hilari Sacalm

Contrasentits

Quan veig un solar tancat
i té la porta barrada
amb algun tauló clavat,
exclamo cada vegada:
—No comprenc per quin motiu
es posa un rètol que diu:
No se permite la entrada.

Quan llegeixo a la paret
que fixar-hi no's permet
cap cartell, anunci, avís...
jo pregunto: —Si és aixís,
per què hi han posat aquest?

PEPET DEL CARRIL

Pels camins del pecat

M'haviem dit que els camins del pecat eren deserts. Altres deien: Són uns camins molt amples.

No són ni amples ni deserts; són regulars. Vull dir: no hi he trobat la por ni la solitud, ni el remordiment que els uns m'hi pintaven, ni he trobat la joia clara ni l'amplitud dels que creguí en consell. Els camins del pecat són els camins de la vida, ni foscos ni serens. Si a l'una banda hi canta el dolor, la joia t'espera en l'altra.

Els camins del pecat i del pler són florits i esfullats, són manyacs i espinosos.

No em dol l'haver-me perdut per aquets camins. Al capdavall són els de la vida veritable.

Vida veritable he dit? I, quina és la vida veritable?

Tots els homes som ofuscats de seny. El més gran i el més savi ho és. I en aquestes ofuscacions, a voltes, ens creiem trobar la vida veritable.

Cadascú l'entén com l'entén, perquè la vida és una cosa inintel·ligible i a cada home se li presenta amb caires nous.

Però la vida veritable, per a mi, és la vida dels cinc sentits carnals.

Aquella gran estrofa del diví Maragall en boca del Compte l'Arnau:

Vull la vida verdadera
veure, oir, gustar, tocar;
jo no en sé d'altra manera
ni cap altra en vull provar.

La vida real dels goigs i les dolors, de les inquietuds santes del pler que sempre tenen un caire roent i nou. Aquesta, per a mi, és la vida veritable. Tot el gust meravellós de l'humanitat sencera es troba entre els llavis freds i transparents d'una copa i entre els llavis de foc d'una dona. Un bes i un glop de vi expliquen el misteri de la vida.

Pels camins del pecat les hores fan una rialla llarga i degoten en l'esperit un oli balsàmic que cura les llagues supurants dels desenganys. Els camins del pecat són per tot i a tot hora. El Vici és un déu molt déu que està per tot. L'humanitat sense aquest refrigeri fóra sumament avorrida i moriria de consumció.

La vida gris i monòtona és la vida dels miserables. Se ls ha de rovellar el cor i el seny en aquella monotonia.

El Vici és el tot. És la vida i la mort i la veritat i la mentida. La veritat és la realitat del món i la realitat de la vida és una mentida. El Vici fa tan bella la mentida com la veritat i a voltes la mentida és molt més bella.

El món és un esbarzer, punxent i el Vici ens hi posa un tou de llanes blondes i de la dolor en fa joia. De tant revolcar-nos-hi les punxes arriben a la carn i vénen les flors en forma de llagues i ens troba la Mort pels camins del pecat i ens riem de la Mort perquè hem fet una vida plena.

Després canta el Silenci pels camins del pecat.

JOAN D'ALIÓ

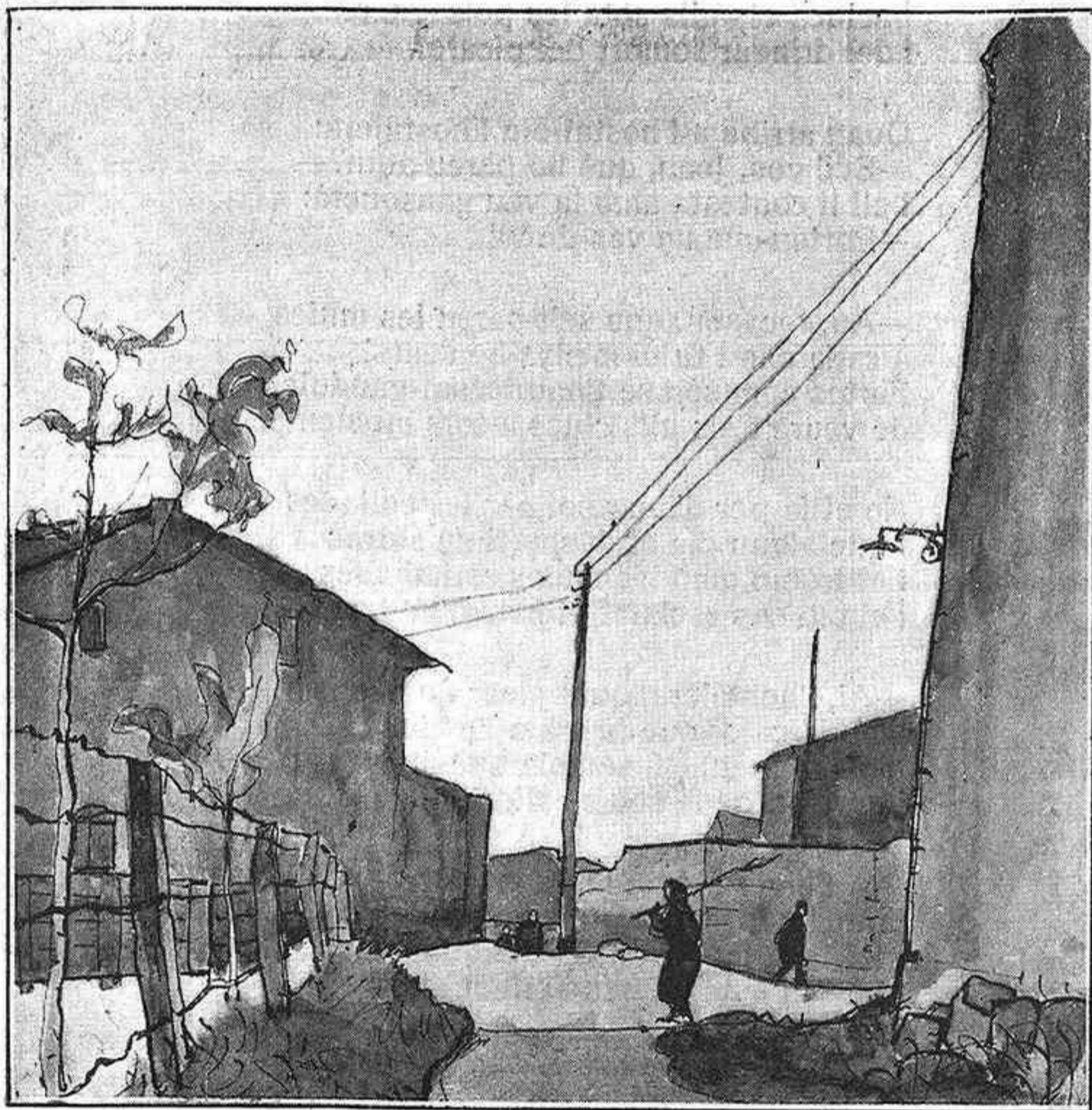

ART DE LA TERRA, per *Mateu Balasch*

La perdició dels homes

PAISATGE TRIST

(Dibuix de J. Vergés).

En Joan de la son

Té un posat las de mandra i droperia
i els ulls mig clucs velats d'ensopiment,
li crema en la paraula la ironia
sucada amb una mica d'aiguarent.

Es carreter i du penjant la tralla
com una serp que se li enrosca al coll;
camina trontollant, sembla que balla,
i a cada pas torç un poc el genoll.

I sempre dorm. Va per les carreteres
dalt del carro estirat, torrat de sol,
i acluca els ulls sota les polsagueres
i del dringar somort del picarol.

Quan arriba a l'hostal diu l'hostalera:
—Eei! vos, Joan, què no pareu aquí?—
i ell li contesta amb la veu gansonera:
—Porteu-me un vas de vi!

—Au, tocason, que se't paren les mules
a cada pas i tu ni menys ho sents!
Fortes com són se t'han tornat gandules
de veure't els ulls clucs a tots moments.

No et fa por d'anar sol per les collades
i que algun dia et desperti un sotrac
i et trobin amb les mules estimbades
i el teu cos esclafat al fons d'un bac?

—Ai, l'hostalera, quin plaer que seria
amb la calor que fa ara a l'estiu!
—Joan, Joan, em sembla que algun dia!...—
i en Joan de la son s'estira i diu:

—A l'hivern quan la pluja protectora
fa una non-non suau tota la nit
i les fangueres van creixent a fora,
que s'hi està bé ben abrigat al llit!

Com que els camins es fan intransitables
aquell dia es fa festa; tant se val!
i em quedo al llit o m'agec pels estables
o prop la llar encesa d'un hostal.

Què hi fa que brunzin crues les ventades
i s'esllavissin els penya-segats
i que la neu ensorri les teulades
i ens deixi corgelats?

Llavors, jo faig la meva estiraganya
i m'acotxo altra volta emperesit.
Què neu que deu haver-hi a la muntanya!
i em sembla més suau la calentor del llit.—

En Joan de la son té la veu lassa
i una mitja rialla d'ensopit,
però aquest Joan és l'esperit de la raça
que així que fa mal temps fa l'adormit.

I, dormint, ja en pot fer de polsaguera
que ell no sent res, dalt del carro estirat,
i li diu l'hostalera,
amb un somriure un poc intencionat:

—Joan, Joan, m'han dit que les donzelles
t'han tret una cançó.

—I a mi què em fa? Mentre bromegen elles
jo acoto el cap i dormo en un recó.—

En Joan de la son fa com nosaltres
quan riu el vent i ens vol assotâ,
diu: «Tant me fa! Què se'n riguin els altres!
Jo aniré fent la meva! Tant me fa!»

I en Joan de la son fins, a voltes, somnia
i els somnis tenen so de picarol
i de polsines que fan via
sota la roentor del sol.

I veu muntanyes i espadats i boscos
i camps de blat que bressolen granats
i el somni li aclareix els seus ulls foscos,
plens de polsines i de malvestats.

Ell trobaria una pagesa bruna
o una noia d'hostal per a compartir el llit,
però s'estima més un clar de lluna
per la finestra i restar adormit.

Parleu-li de sotracs i de collades
i no us sabrà donar raó de cap.
Passa per tot arreu amb les celles tancades
i per llà on passa mai ho sap.

En Joan de la son, quan dorm somnia
i sabeu què somnia? Doncs somnia que dorm.
Si en Joan de la son patís d'hidropesia
podrien operar-lo sens dar-li cloroform.

Però a voltes no dorm; sols ho fa veure,
però pel dessota té els sentits ben vius.
Què ho ets de gran quan no dorms i ho fas creure
i els sents de tot i sense riure te'n rius!

—Joan, Joan, m'han dit que les donzelles
t'han tret una cançó.

—I a mi què em fa? Mentre bromegen elles
jo acoto el cap i dormo en un recó.—

L'hostalera li allarga el got de vi
i ell allarga el braç i la vista ensonyada,
i diu: —Això m'ajudarà a dormi.—
I l'ha engolit d'una sola glopada.

I pega un cop de tralla que espetega en l'espai
tot arriant les mules gansoneres
i s'ajassa de nou més ensopit que mai
sota del sol ardent i entre polsagueres.

SALVADOR PERARNAU

UN RECÓ DE MÓN

(Dibuix de J. Vergés).

No hi ha tal cosa

Surts un jorn sens presumir
que an el pas t'ha de sortir
el sastre a qui no has pagat
els dos trajos que li deus
i dius, pensant amb els peus:
—Vés, quina casualitat!

Vas pel carrer tot tranquil
i, pitjor que un projectil,
cau quelcom al teu costat.
No t'ha tocat, però el sust
que has tingut et fa dî amb gust:
—Ai!... Quina casualitat!

Creuant el Passeig de Gràcia,
per no fê una altra desgràcia,
un auto t'ha atropellat.
Mes si per ta bona estrella
no't trenca alguna costella,
diràs: —Per... casualitat!

Tenint deu obligacions,
del Carril, l'hereuet Pons
després d'haver ja cobrat
el cupó setze vegades,
li han sortit amortizades,
i dius: —Es casualitat!

Ha retornat de la Gleva,
d'excursió, el senyor Esteve
d'allò més amoinat.
Diu que en pujâ a la tartrana
no es va matar sa germana
per una casualitat.

En Pau a en Pere, a qui creu
bon amic, fa un any li deu
una forta quantitat.
Diu que encar no li ha tornada
i ni una sola vegada
l'ha vist per casualitat.

Vas als toros en tramvia
i al bell mig de La Granvia
el cotxe ha descarrilat;
mes oh, miracle! ningú
ha pres mal i exclames tu:
—Vés, quina casualitat!

Cinc anys feia que l'Efrén
no havia pujat al tren;
i aquest matí que hi ha anat
diu que han topat a Pradell
i no hi ha deixat la pell
per pura casualitat.

UN CÀSTIC, per Bas

—Mira, noi, que si no fas bondat
et faré llegir *La Vanguardia*!

SALTIMBANQUIS, per Camps.

I què, dóna el negoci?
Molt poc. Tan poc que ara em vull
dedicar a «polític nou»!

Malgrat tenir força seny,
de nit a dalt del Montseny
dos estudiants han pujat
i, en tornâ, han dit: —Altre cop
ens hem escapat del llop
també per casualitat.

Estàs dessota d'un arbre
amb un barret blanc com marbre,
que fa poc has estrenat,
quan té'l *guarneix* en una ala
un pardal... o una pardala
i dius: —Es casualitat.

Vas i compres un bitllet
de la rifa i... dit i fet,
treus quelcom; i tu estranyat,
de la teva bona sort,
dius de bona fe i de cor:
—He tret per... casualitat.

Indignat em deia l'Orra
que l'únic cop que en llur torra
el galliner no han tancat,
no els hi han deixat cap gallina
i ara l'home està que trina
contra la casualitat.

Tots hem vist moltes vegades
caure fortes pedregades

quan el blat és ben granat.
I hem sentit dí en la masia
a tota la pagesia:
—Es massa casualitat!...

I de casos per l'estil
se'n dirien més de mil
fills de la fatalitat;
emperò sols hi insisteixen
els que tot ho atribueixen
a mera casualitat.

Mes jo els hi demostraré,
fins l'evidència, que, en rê,
no hi ha cap casualitat.
No n'hi ha a peu ni cavall.
Si n'hi hagués, a aquest treball...
potsê el veurien premiat.

.

Per tant, sense fer el savi,
diré que (ja ho deia l'avi)
casualitat no ha existit,
ni existeix ni existirà,
sinó *Fat* que insistirà
en son lema: —Estava escrit!

AGUILETA

Un capítol per a novel·la

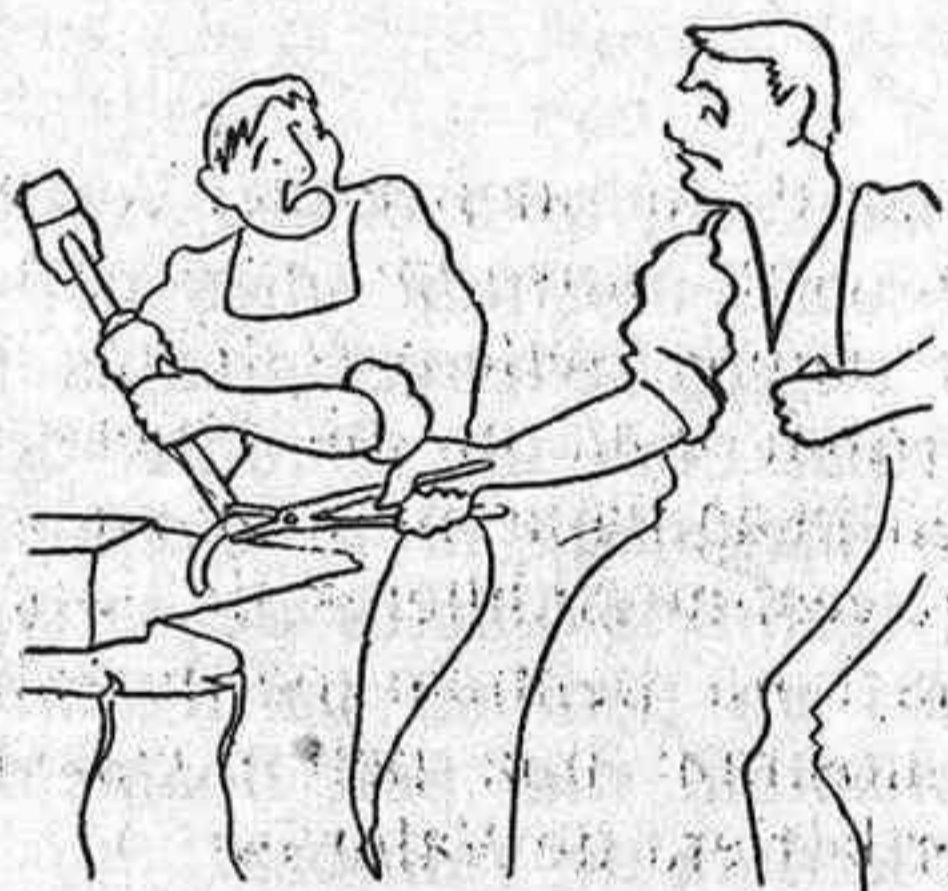
Però ets tu, Tina, tu!—vaig exclamar llençant el barret sobre l'otomana.

—Sembla que t'has quedat tot d'una peça... noi!—respongué ella serena.

—I no n'hi ha per menys! Si sembla que baixi de la lluna! Estic admirat! Tu, la bona Tineta, la xamoseta i innocent Tina, fumant Abdullas i en ple «Lión», bah! Es deliciosament prodigiós! Eh, cambrer, prepara dos coberts! Perquè em penso que no em despreciaràs, oh càndida Tineta (?), la companyia en aquest sopar que commemorarà inopinadament la teva primera hora d'amor...

Tina es posà a riure amb displicència estudiada i desenvolta alhora i acostant-se a la taula de colzes i amb la mirada fixa, que com un llampec eixia dels seus ulls pintats lleugerament; fixa, dic, en l'espiral de fum ténue que s'enfilava de la cigarreta... es disposà, mentre el cambrer, rígid, servia les primeres salvés de l'àgape insospitat, a recontar com havia arribat an aquell ambient noctàmbul, del vici, deliciosament barceloní.

ELS TARTAMUTS, per Damesón

—Pi... pi... pi... pica de... de...
pressa!

—A... a... on ve... vol que... que...
que pi... pi... qui?

—A... a... ara ja... ja... s'ha re...
re... refredat!

Bé; la dolça Tineta, la pageseta humil, d'altres temps, havia arribat an aquella situació de bibelot, eròticament maquillat, com hi havien arribat totes; el camí era el de totes; un camí sense importància, que era dividit simètricament en diverses fases i que com el de totes les seves predecessores i successores, eren i serien sempre les mateixes; primera fase, esclat triomfal d'una il·lusió fonamental cobejada; escàndol familiar, menaces, vergonya; segona fase, el salt, trotar, «aquell senyor»; tercera, nova

entremaliadura, abandó, gana; més tard, vici; despreocupació, inconsciència absoluta i per últim, moble sempitern de *cabaret*, amb lleus incursions al camp d'una melangiosa il·lusió.

Va passar la vetllada abocant, amb sa boca diminuta, com un foc granejat, entre plat i plat, anècdotes i més anècdotes de la seva vida des de la meva última entrevista; que per ella fou la definitiva. Jo, per més que coneixedor com crec ésser de lo que porta la vida de foll i arlequinesc, de res m'havia d'estranyar; no obstant, d'ella, si que no me la podia treure del cap, la idea d'una al·lucinació banal, si voleu, però que cada vegada es feia més insistenta dins mon cervell.

I es que cap dels que dansaven el darrer *two-step* de moda per damunt de l'alfombra de la clàssica rotonda del «Lión», en aquella hora, i que a lo millor se me l'emportarien per fer-hi uns giravolts al mig; cap, dic, d'aquests se l'hauria pogut mai imaginar la Tina d'ara, amb el seu vestit cenyit de cintura, i lleugerament curt, mostrant unes perfectes cames, embutides en unes mitges sedenyas tivants i aquell caparró de *baby* ros, estarrufat com un dimoniet de conte de fades; no, no se l'haurien imaginada, ni jo tampoc, tal com jo la vaig conèixer primer, vestint faldilletes de sarja, amb mitges blanques de tela basta i un pentinat partit amb dos bandos i un cos espitregat, mostrant una pell finament colrada... i menant un ramadet per la riera de Vallirosa.

Fou tanta la tendra preocupació que em produí el trobar aquella noia en aquell lloc i tan transformada, que a desgrat de l'experiència adquirida pels caires vius de la vida, encara és l'hora que em formigueja pel cap, com una alada papallona, la idea de la transformació de la Tineta, aquella Tina

DESESPERACIÓ, per *Salvatella*.

Cregui que estic tan desesperada amb el matrimoni que estic per dedicar-me a la mala vida!

que va omplir per breus instants de goig, demoníacament salvatge, l'àmfora de la meva vida d'amor.

* * *

M'havia enviat la meva família a fora, a ple camp, per una cura de repòs i d'aire, a causa d'una traïdora malaltia que si no vigilo m'empelia a la mort; i em trobava, doncs, en plena vida de vegetació i d'ègloga, en una masia frescoia de Valli-rosa, un dels pobles de més rusticitat del Cardoner.

A voltes em plavia el divagar en l'inconsciència d'un camí volander, els cabells al vent, en cos de camisa i un bastó a la mà; en aquests passeigs, al caure el dia, hi trobava una font inestroncable de gais consols, que alhora renovellaven la meva naturalesa (que ja començava a renillar com un cavall salvatge) i també mon esperit fantasiós. Una tarda, a l'ombra d'una pollancreda de la riera, vaig descobrir-hi un cos allargassat en la molsa; m'hi vaig atansar i vaig contemplar encisat l'encant d'un somni d'una tarda juliolenca; era una noia bella i jova, la que geia en el llit de verdura; la humil roba de pageseta se li arrapava al cos, marcant unes línies pròpies d'un Tizià, la gorja fins avall, arràn de la sina, descoberta a tots els vents; lo que permetia d'entreveure uns pits fermes i rectes que es gonflaven en una simfonia de bellíssimes melodies; els beneïts trossos de cames que permetien de veure s les faldilletes, feien endevinar uns genolls ben modelats, preliminars de quelcom de més perfecte encara. La dolcesa sinistra que em va semblar desfer-se de la seva cara i dels seus ullassos mig endormiscats, em feren divagar bona estona pels espais d'una fantasia de glòria, al davant d'aquella garrida mossa gentil; aquella boca roja con una maduixa bosquetana, que llençava un bleix fondo com un sospir de melangia, va acabar de refer el meu encís; verament, jo al costat d'aquella divina mostra de la creació i en aquella hora fresca del dia morint; que un aire suau arruixava la terra atapeïda del foc estiuenc; per a fer-li més amorosa l'entrada de la nit, que vindria a posseïrla amb llangors eròtics; va determinar un rampell de bogeria dins la meva humanitat i com un assedegat febrós d'amor i de delícies terrenes, vaig llençar-me com un al·lucinat pres d'un vèrtex sensual, amb una embranzida

de poltre magnífic, al racer d'aquella flor càndida de la verge i mare natura, que se m'oferia temptadora amb totes les falàcies d'un amor potencialment genèsic.

La noia, que era aquesta Cisca d'ara, tan Margot de *cabaret*, va deixondir-se amb un petit i graciós surt de fera encelada, va provar de llençar un crit de socors, però la meua veu devia ésser tan càlidament expressiva, la meua boca que tant de temps feia no havia besat, ho devia fer tan mestrívolament, que dominada per una força superior a tots els raïonaments del pensament, va renunciar encisada a la lluita, i com una serp, desitjosa d'infiltrar son verí a la víctima (dolç verí d'amor) va agarrotar-se ferma als meus muscles, que blinca-ven ardorosament al compàs d'una melodia sensual.

Era nit fosca quan jo la deixava, amb una besada llarga i goluda, en mig l'entelada magnífica i amb un raig de llum vivíssima dins sos ulls cansats... als pocs dies i sense lleure per tornar a reveure'ns, en plena soletat, agosarada de follies eròtiques, vaig trobar-me obligat per circumstàncies familiars, ben poc agradoses en tal ocasió, a traslladar-me a ciutat, deixant, però, una estela melangiosa de pensaments al darrera meu, que arribava fins a la sina adorable i embriagadora d'aquella gemada Tina, flor bosquetana.

Heu's aquí, com una d'aquestes princesetes de la vida galant nocturna de la nostra Barcelona, va sorprendem tant, amb el seu estudiat somris de cercadora de l'amor d'una hora fàcil; que tan poc s'avenia amb el record, que jo em servava d'aquella fresca riulla d'amor sà, frenèticament satisfet a l'encant d'una tarda d'istiu.

I és que no hi ha res com un esperit de dona—etern enigma—per saber situar les seves passions en la diversitat del viure.

FRANCESC GIMÉNEZ

Eva moderna

EN aquests últims sis anys ha canviat radicalment el tipus de bellesa femenina. Segueix essent el tipus magre, àgil, de línies rectes i suaus, esveltíssimes—segons el cànon estètic dels primitius italians: Giotto, Filippino Lippi, Fra Angelico de Fiésola, Botticelli—net de grasses i protuberàncies de les que delecten als soldats i als jovenets.

La Venus Citèrea o la Venus Genetrix? La Venus Citèrea, indubtablement. La maternitat avui, és considerada enemiga de la bellesa. Envelleix, marceix a la dona, li deforma lo que té de més formós: la cintura, els flancs, el ventre, al que en el Càntic dels Càntics compara Salomó amb una tassa de plata. Després del platonisme—implantat pels romàntics de l'any 30—la carícia estèril, ja que la maternitat avui com avui tan sols serveix com a motiu als escultors per a treballar els seus marbres: les "Maternitats" de les infinides Exposicions, de totes les Exposicions, són sempre de marbre. El ventre gonflat per la maternitat avui no és objecte de respecte, sinó de befa. Per això, per narcisisme, la bellesa es fa estèril. L'esterilitat és el règim a que es condemna a la Bellesa.

Abans de la guerra, el tipus de dona era l'esllanguit, el trist. La pallidesa, llavors, era considerada com un dels encants primordials. La dona es convertí en una protagonista de novella romàntica. Amb la guerra aquest tipus de dona es converteix en viciós, en desviat: la cocaïna, l'èter, la morfina, les aberracions sexuals...

Sortosament, ara la proteica Eva se'ns presenta amb un altre aspecte: el de dona sana, normal i equilibrada. La Venus moderna ens arriba, com tantes altres bones coses, de l'Amèrica del Nord. Els esports han donat an aquest tipus de dona una agilitat, una esveltesa i una elegància de línies incomparable. Avui la nostra Venus neda, monta a cavall, juga al tennis, al polo, vota.

Els deportes han sigut en ella el retorn a la naturalesa. Ha desaparegut tot lo de malaltís i artificiós que hi havia en ella.

L'Eva dels nostres dies té una suprema aspiració: col·locar-se bé en la vida, fer de la vida una cosa fàcil, amable, distingida, aristocràtica.

MISS RUTH MALCOMSON

LA INTIMITAT

La bellesa és la nostra delícia i cuida i
 proluxament amb les sàvies alquímies de
 de Houbigant, de Morny. Cobreix aquest
 any, l'equitació i el tennis, han donat una agi-
 eltesa incomparables—amb crespons de seda, amb
 es: de nútria, de marta, de lleopard.

verteix la casa en un estoig digne de la meravella car-
 el seu cos. Una dona així no pot viure en la misèria ni en
 vulgars mobles de basar. La casa ha de tenir termosifon,
 elèfon, bany. Els mobles han d'ésser de roure, de caoba, de xica-
 randa. El luxe ha de ser l'element en que es mogui amb més
 facilitat. Un gos japonès, si li costa dues mil pessetes li ha de

EL CIGARRET

EL GOS

semblar barato. Perquè avui per una dama elegant un gos ha de ser com una joia.

Heu's aquí l'Eva dels nostres dies, que és, ademés, un xic conceptuosa i novellera, però un xic tan sols.

BOB

(Dibuixos de Rzewki)

Un escrit sense cap ni peus

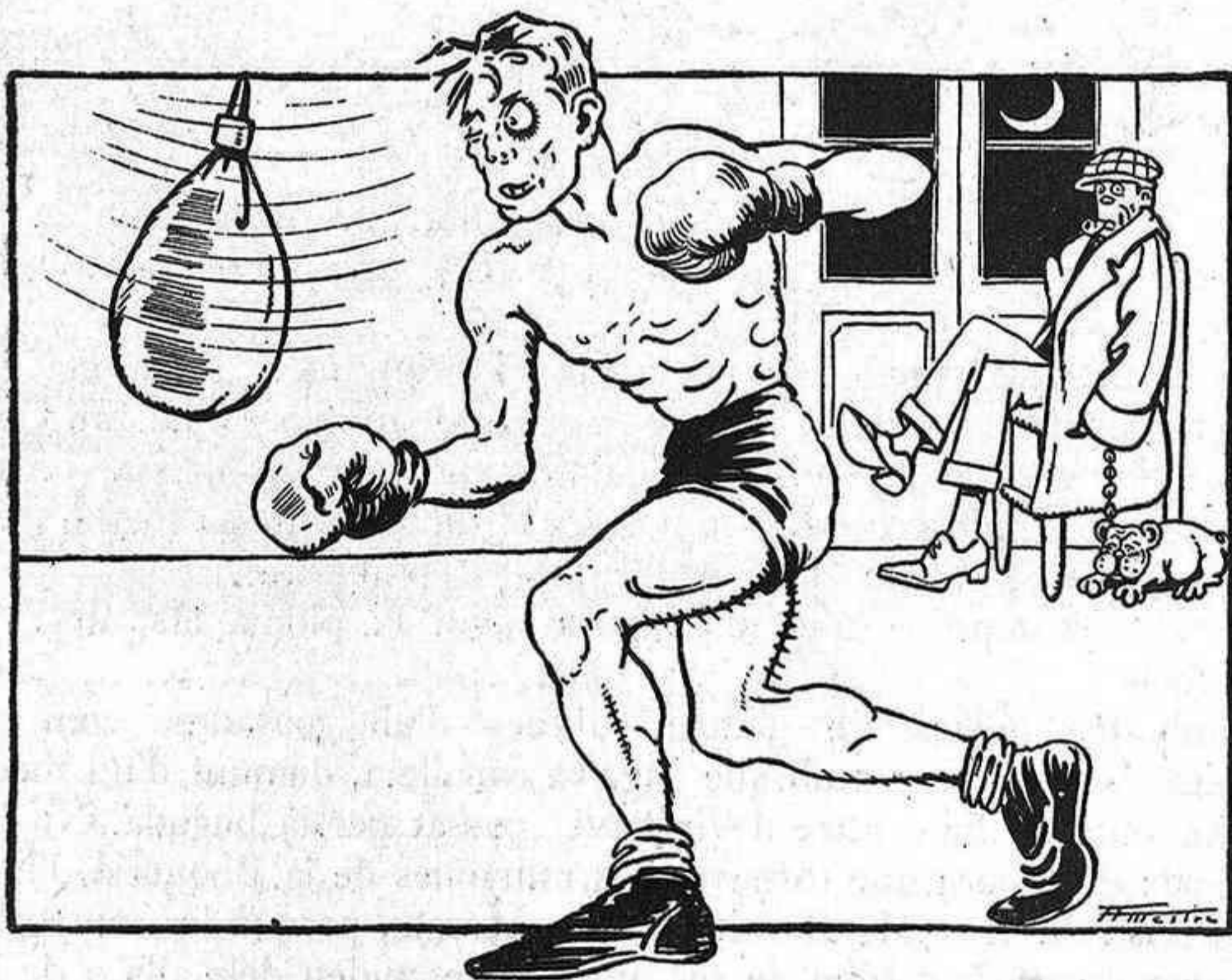
ALS Estats Units hi ha el rei de l'acer, el rei del petroli, el rei dels carrils, i, entre altres reis, que cobren, si fa o no fa, com les reines dels nostres Jocs Florals, em sembla, em sembla, que també hi ha el rei dels automòbils.

Aquí
... .. al carrer d'en Ripoll hi ha el *rey de las camas*, que volen dir llits, i el *rey de las medias* al carrer de l'Hospital, que també em sembla, em sembla, que els milions no els fan anar a puntades de peu si ens tenim de guiar per la fesomia de les dues botigues.

I ara
... .. posat a fer comparances entre gent de negoci, trobo que la mateixa diferència que hi ha entre els reis dels Estats Unis i els d'aquí, hi ha entre els reis d'aquí i aquelles mossetes que vénen a la Boqueria i al Born pebrots al temps dels pebrots, albergínies al temps de les albergínies, ple el davantal fins a vessar, i plenes les dues mans d'allò tan bonic, però que al pic de l'estiu en tot un dematí de cridar no se'n treu ni dues pessetes. Guany net i pelat: dos rals i la glòria d'una vida independent, però amb un demà que val més no pensar-hi.

I seguim-les les comparances, perquè encara hi ha més pobresa en altre comerç. La pobresa de les pomes que cauen del arbre abans de temps; de les taronges que encatifen l'horta valenciana, mentre les que pengen dels arbres estan esperant els vapors anglesos que les vendran a Londres i a Liverpool a pes d'or, un cop hauran passat pels magatzems de València o de Castelló de la Plana; dels tomàquets que venen en platets i per un preu tan alçat que no passa de deu cèntims; de les llimones, així que el fred comença a enrampar els dits; de les cebes de rebuig que les marmanyeres ni volen vendre, i de les cabeces d'all—no dels forcs, que si són cabeces *cap-padres* valen un dineral—que al carrer d'en Xuclà i al de Cervelló hi han exteses damunt de mocadors de butxaca més o menys nets, sense que als venedors ni a les venedores els que vigilen per la salut dels barcelonins els hi busquin les pessigolles. I fan bé, perquè amb els que se'n mengen un parell o tres de grans crusos diu que ni el còlera hi pot res, i si se'n fan sopes, com l'aigua bullenta ho neteja tot, tampoc corren cap perill els que no es poden

ELS GRANS ESPECTACLES DE 1924, per *Mestres*

La clatellada

La comèdia

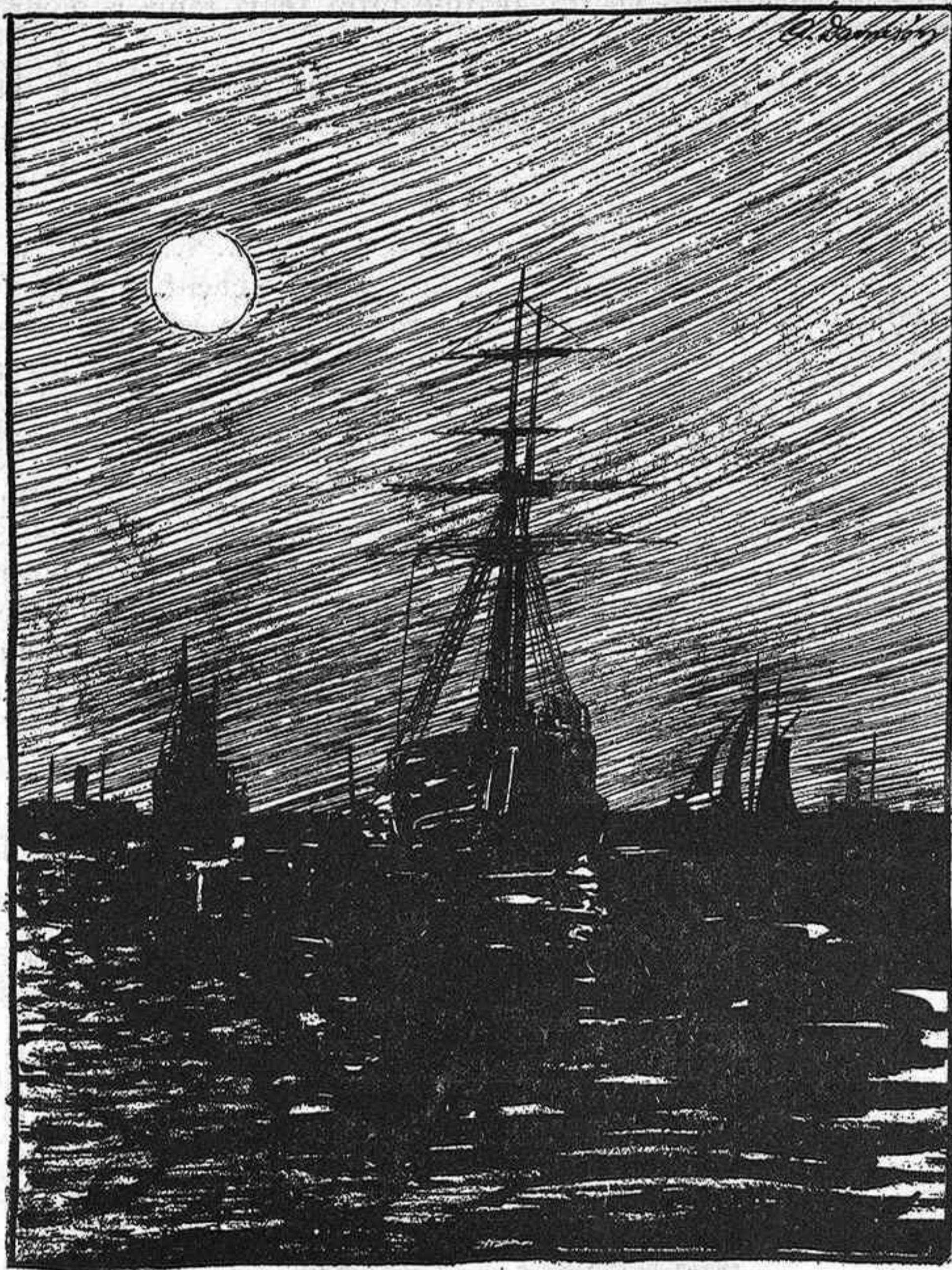
gastar mitja pesseta en dos ous per a fer-ne unes de més alimentoses.

* * *

No hi vaig quasi mai a la impremta que havia sigut meva. Però, és clar, un cop o dos cada mig any també m'hi deixo caure.

I unes vegades a la portalada hi veig una pobra dona que ven trenzilles i didals; altres vegades dos minyons que fan companyia per a vendre un raïm de dàtils que, o bé són massa verosos per a poder-los menjar per postres al dinar, o massa madurs per a esperar l'hora de sopar sense que es podreixin.

I ve't aquí el que m'ha posat avui la ploma als dits: un vellet— amb deu piletes de quatre cabeces d'all, posades, com els pinyols d'albercoc amb que juga la canalleta, damunt d'un mocador que un dia o altre devia haver passat per la bugada. No era tard: era l'hora que tornavan les minyones de la Boqueria, l'hora precisa de la venda al voltant dels mercats, perquè les minyones, quan no es descuiden de res més, es descuiden dels alls o de les teies.

UNA NIT AL PORT, per *Dameson*

I així com les mossotes dels pebrots i de les albergínies no paren de baladrejar, ell res, perquè prou feina tenia a pipar un cigarret que se li apagava.

I al cap d'una hora vaig sortir al carrer, i, llambregant dissimuladament, al passar vaig veure que no havia adinerat ni una cabeça.

* * *

I vénen a Barcelona... Venent unes cireres d'arbós quan són vermelles com ferro roent i no es poden obeir; venent fregalls quan no hi ha res més per vendre; venent capses de mistos de Mallorca per les cuines, ja que als estancs no se'n poden trobar.

Els a defensar en tot un dematí lo que, fent escombres, si sabessin fer-ne, guanyarien en una hora; els fills a terrejar als metropolitans, i els néts i les nétes, a la tardor, si és plujosa, a buscar bolets que siguin o que semblin moixernons, i que, si no ho són, poden donar un disgust dels grossos quan es compren en els *colmados*—ara tot són *colmados* per aquests carrers. *Colmado* hi ha que mentre siguin bolets xics i pansits tot ho pren per moixarnons, més que més si els pot comprar més barats que els que arribaven abans de Cerdanya i els venien les mantegaires, que del meu record ja no venien mantega, sinó faixes i mantes per als pagesos del Vallès i guants verds per als soldats de la Ciutadela.

PERE ALDAVERT.

Històries naturals

ELS GALLS

I

AQUEST mai ha cantat. Ni ha dormit cap nit en galliner, ni ha conegut cap gallina.

Es de boix, té un ferro clavat al ventre, i viu, fa ja molts anys, en el més alt d'una vella església. Aquesta vella església s'assembla a una granja i les seves teulades recorden l'esquena d'un bou.

Unes torres s'aixequen a l'altre costat de l'església.

El gall de boix les mira, quan un sobtat cop de vent l'obliga a girar cua.

I cada vegada que es gira a mirar enrera, noves pedres li tapen un xic més del seu horitzó.

Ben prompte, d'una sacudida, aixecant el cap, veu a lo més alt del campanar nou un gall jovenet que al matí no hi era encara. Aquest estranger té alta la cua, obra el bec com els que canten, i l'ala sobre l'anca. Tot nou, tot brillant, esclata a ple sol.

Els dos galls lluiten a veure qui es belluga més. Però el vell gall de boix es cansa aviat i es rendeix. Sobre el seu únic peu el pit menaça ruïna. Tambaleja com si anés a caure. De sobte s'atura.

I ve't aquí els obrers.

Tiren a terra aquesta teuladeta de l'església. Baixen el gall i el passen pel vilatge. Tothom el pot tocar mitjançant un present.

Aquets donen un ou, aquells cinc cèntims, i la senyora Loriot una moneda de plata.

El obrers beuen bons vasos de vi, i, després d'haver-se disputat el gall, decideixen cremar-lo.

Li han fet un niu de palla i d'encenalls, i li calen foc.

El gall de boix s'extremeix, es retorç, brilla molt i la seva flama puja al cel que ha ben guanyat.

II

Cada dematí al saltar del barrot on dorm, el gall de debò mira si l'altre encara és allà—i l'altre hi és sempre.

El gall de debò es pot vantar d'haver guanyat a tots els seus rivals de la terra—però l'altre és el rival invencible.

El gall de debò llença crit sobre crit: Provoca, amenaça,—però l'altre no respòn més que les seves hores, que és quan ha de respondre.

El gall de debò fa el maco, estarrufa les seves plomes, que no estan pas malament, unes blaves i altres de color de plata,—però l'altre en ple cel és de color d'or.

El gall de debò crida les seves gallines i marxa al davant d'elles. Mireu: Són totes d'ell; totes l'estimen i totes el temen,—però l'altre és estimat de les orenetes.

El gall de debò es prodiga. Diposita aquí i allà les seves virgules d'amor i triomfa, amb to agut de totes les petites misèries;—però justament l'altre es casa i campaneja a tot volt les seves noces de poble.

El gall de debò gelós, monta sobre els seus esperons per un combat suprem; la seva cua enlaire sembla una espasa. Desafia, la sang a la cresta, tots els galls del cel,—però l'altre que no tem pas plantar cara a tots els vents i tempestats, juga en aquest moment amb l'oratjol i es gira d'esquena.

I el gall de debò s'exaspera fins al crepuscle.

Les seves gallines entren, una a una. Ell resta sol, enrabeinat, vanitós, en el pati ja ple d'ombra,—però l'altre esclata encara els últims focs del sol, i canta, amb la seva veu més para el pacífic *angelus* de la tarda.

ELS INDIOTS

I

Es passeja inflat pel mig del pati com si encara visqués sota el vell règim.

Els altres volàtils no fan més que menjar sempre, no importa què. Ell, entre els seus àpats ordinaris, no es preocupa més que de tenir un aire arrogant. Totes les seves plomes estan

LÒGICA, per *Xirinius*

- Còm és que has deixat entrar el bou al prat? Còm no xiulaves?
- Ja ho he fet. Així: ziiiist!
- I xiulant tan fluix volies que fugís l'animal?
- Com era tan aprop no em calia xiular més fort.

erisades i les puntes de les seves ales freguen la terra, com per a deixar senyal del seu pas.

S'infla tant que mai ha pogut veure les seves potes.

No desconfia de ningú i així que veu que m'hi apropo, creu que vaig a fer-li acatament.

I es posa a glouglotejar orgullosament.

—Noble indiot, li dic jo, si vos fossiu una oca, escriuria el vostre elogi, com ho féu Buffon, amb una de les vostres plomes. Però com que només sou un indiot...—

El dec haver ofès perquè li ha pujat la sang al cap. Les barbelleres li tremolen d'ira. Pateix un atac de rojor. Fa espetegar amb un cop sec el ventall de la seva cua i amb aire de dispesera enrabiada em gira l'esquena.

II

Per la carretera es veu passar el col·legi dels indiots.

Cada dia, faci el temps que faci, es passegen.

No temen la pluja, ni el sol, perquè els indiots mai surten sense la seva ombrella.

“DEDECHE” ES MORT

Es el petit griffon de la senyoreta i tots nosaltres l'estim m.

Coneix l'art d'ajaures, convertint-se en una bola de seda, sigui allà on sigui, i, encara que sigui sobre una taula sembla que dormi al bell mig d'un niu.

Ha comprès que la carícia de la seva llengua no ens era agradable i no ens ha acariciat més que amb la seva pota, sobre la galta, finament. Només cal tenir compte en protegir-se els ulls.

Riu. Hem cregut durant molt temps que això era una manera d'estornudar, però no: riu.

Encara que no té penes terribles, sap plorar, és a dir: gigolar, amb una gota d'aigua pura en el vèrtex dels ulls. Ha tingut ocasió de perdre's i de retornar a casa tot sol, sense ajuda de ningú, amb tanta intel·ligència, que en els nostres crits d'alegria hi hem acompanyat les millors proves de l'estimació que ens mereix.

Malgrat els nostres esforços, no hi ha que dubtar-ho: “Dedeche” no parla. En va la senyoreta li diu: “Si tú poguessis parlar una mica!”

Ell la mira extremint-se. Remena la cua, obre la boca i no lladra. Endequina que la senyoreta esperava quelcom més que un lladruc, i la paraula neix en el seu cor, està a punt de pujar a la llengua i al llavis. Hauria acabat per parlar, però encara no té la edat.

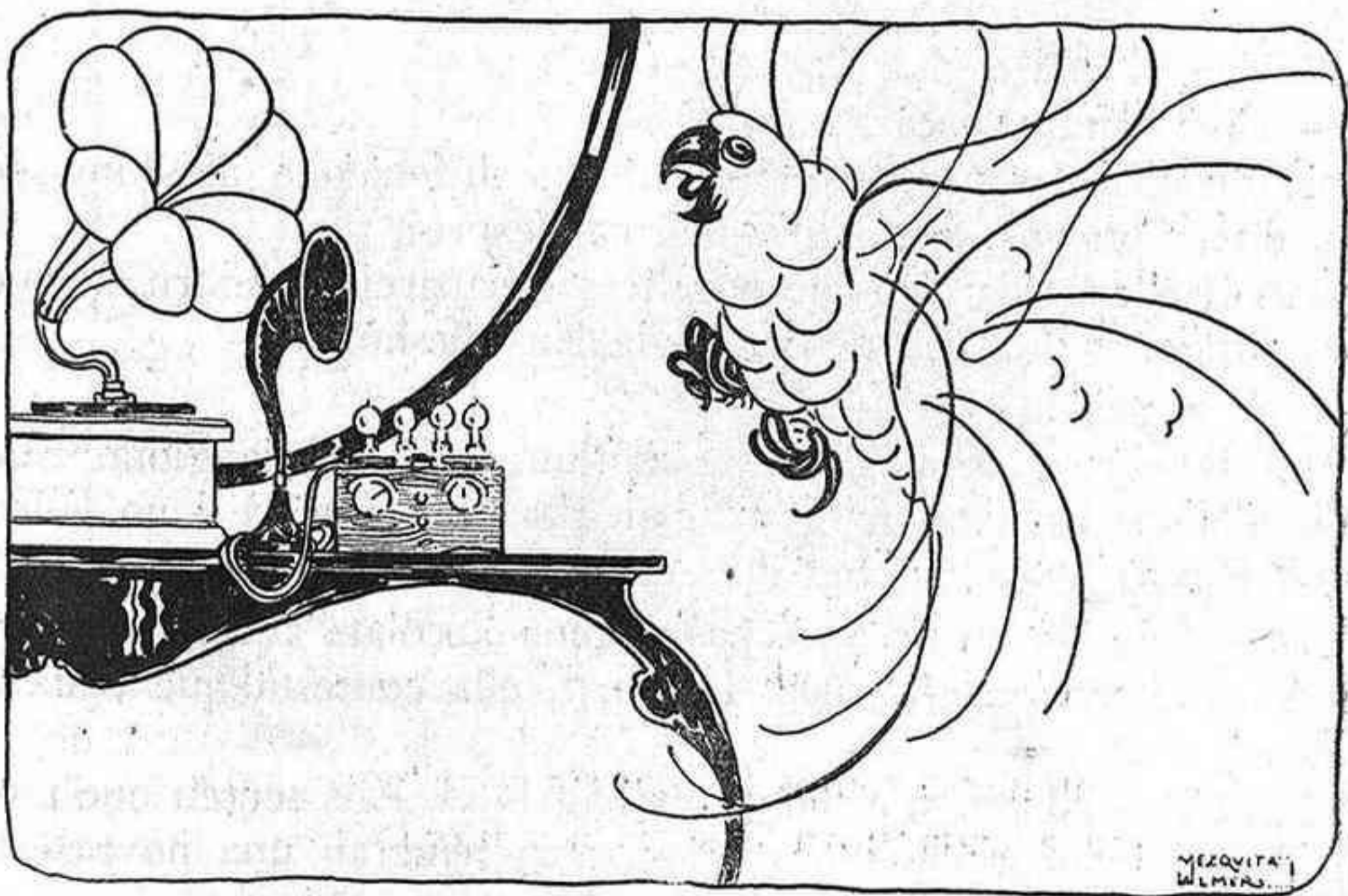
Un nit sense lluna, al camp, com “Dedeche” es buscava amics en tots el camins, un gos molt gros i desconegut clavà les dents a aquesta fràgil bola de seda, la sacsejà, la mossegà, la llençà lluny i fugí.

Ah! si la senyoreta hagués pogut atrapar aquell gos ferotge, mossegar-li la gorja i llençar-lo a la pols de la carretera!

“Dedeche” va curar-se de les ferides, però li restà en els remes una dolorosa feblesa.

I va començar a pixar-se per tot arreu. A fora, al carrer, procurava aguantar-se tant com podia, content de lliurar-nos d'un mal paper, però així que entrava a casa ja perdia tot aguant. Quan li giràvem l'esquena, ell girava la seva al peu

RADITELEFONIA, per *Mezquita Almer*

El lloro.—Qui és aquesta bestiola que em fa competència?

d'un moble i la senyoreta posava el crit al cel: "Un fregall! Una galleda d'aigua!"

Ens entrava una gran indignació, escandalitzàvem a "Dedeche" amb una veu terrible, l'amenaçàvem amb grans cops que no el tocaven mai. A tot això la seva mirada fina ens responia: "Ja ho sé que faig mal fet, però que voleu que hi faci?"

Va restar gentil i graciós, però moltes vegades s'arrupia com si encara sentís a l'esquena les dents del gos nòmada.

Però després la seva mala olor va acabar per inspirar paraules gens agradables a tots els amics de la casa.

El cor mateix de la senyoreta s'enduria!

Era necessari matar a "Dedeche"

Això va ésser arreglat aviat: Es féu una incisió en un tros de vianda, hi posaren dues píldores, una de cianur de potassa i l'altra d'àcid tartàric. Li donaren la primera píldora inofensiva per riure. Després li donaren la veritable. L'estómac digereix i les dues píldores, per reacció, formen l'àcid cianídric o prússic que rebenta l'animal.

Jo no vull pas recordar-me qui va ésser le nosaltres que li va administrar les dues píldores.

"Dedeche" espera acotxat, amb força enteniment dins la seva panera. I nosaltres també esperem, a la cambra del costat, defallits sobre les cadires, presos d'una immensa fatiga.

Passa un quart. Passa mitja hora. Un de nosaltres diu dolçament:

—Vaig a veure.

—Cinc minuts encara!

Zumzegen les nostres orelles. No diríeu que al lluny se sent clapir un gos, el gos d'aquell capvespre?

En fi el més coratjós de nosaltres desapareix i retorna a poc per a dir amb una veu desconeguda fins aleshores:

—S'ha acabat!

La senyoreta tomba la testa damunt del llit i sanglota. Ella fa una mena de sanglots com quan hom us fa riure i no voleu riure. Ella repeteix, la cara dins el coixí:

—No, no, jo no prendré pas el meu xocolata aquest matí!

A la mamà que li parla de marit, ella contesta que restarà soltera.

Els altres contenen a temps les llàgrimes. Ells senten que ploraran tots i que a cada nova desgràcia temeran una nova desgràcia.

Els diuen a la senyoreta:

Ets una bèstia, això no és res!

Per què res? Això és la vida!, i no podem pas saber fins on hauria durat la que acabem de suprimir.

Per pudor, per no volguer adonar-nos que la mort d'un petit gos ens transbalsa, ens posem a pensar en el sers humans que hem perdut, en tots els que podem perdre, en tot lo que és misteriós, incomprendible, negre i glaçat.

El culpable es diu:

—Acabo de cometre un assassinat a traïció.

S'aixeca i fins s'atreveix a contemplar sa víctima. Més tard, sabrem nosaltres que ell ha besa el petit crani calent i dolç de "Dedeche".

—Ha obert els ulls?

—Sí, però uns ulls vidriosos que ja no hi veuen.

—Ha mort sense sofrir?

—N'estic segur.

ELS GRANS ESPECTACLES DE 1924 per *Mestres*

La fuleria

ELS GRANS ESPECTACLES DE 1924 per *Mestres*

... i la paveria

—Sense extremir-se?

—Tan sols ha allargat la seva pota fins a fora de la panera com dient-nos adéu!

LA MORT DE BRUNETA

Felip, que em desperta, em diu que s'ha aixecat aquesta nit per escoltar-la i que ella respirava calurosament.

Però, aquest dematí el seu estat l'inquieta.

Li dóna fenc sec i ella el deixa.

Li ofereix una garba d'herba fresca, i Bruneta, a la que tant li agrada altres vegades, amb prou feines la tasta. Ha deixat de mirar an el seu vedell i no pot aguantar els seus cops de nas quan ell s'aixeca, sobre les seves potes rígides, per topar.

Felip el separa i allunya el bou de la mare. Bruneta ni se'n adóna.

L'inquietud de Felip s'encomana a tots nosaltres. Fins les criatures volen llevar-se.

Arriba el veterinari, examina a Bruneta i la fa sortir de l'estable. Ella s'arramba a la paret i es barra en el pas de la porta. Cauria; és necessari fer-la entrar de nou.

—Està molt malalta—diu el veterinari.

No ens atrevim a preguntar-li què té.

Tem una febre de llet, molt sovint fatal, sobretot a les bones lleteres, i recordant-se de totes les que ell cregué perdudes i salvà, amb unes pinces arrenca dels ulls de Bruneta una llàgrima.

—N'ignoro la composició exacta d'això. Ve de París. Si el mal no arriba al cervell, ella mateixa es curarà, sola. Si no, emplearem el mètode del glaç. Això estranya molt als pagesos, però tractant-se de vostès, jo ja sé amb qui parlo.

—Vostè mateix, doctor.

Bruneta, ajaçada sobre la palla, encara pot aguantar el pes del seu cap. Cesa de rumiar. Sembla aguantar-se l'alè per millor entendre el que diuen els que la volten.

L'emboliquen amb una manta de llana, perquè les banyes i les orelles no es refredin.

—Fins que les orelles no tombin—diu Felip—hi ha esperança.

Dues vegades prova Bruneta d'aixecar-se. Esbufega fort, a intervals cada vegada més espaiats.

I ve't aquí que deixa caure la testa sobre el seu flanc esquerre.

—Això s'acaba—diu Felip dolçament.

La testa es redreça i es rebat sobre la vora de la menjadora, tan pesantment que el cop sord ens fa fer: oh!

Voltem a Bruneta de garbes de palla, per a que no es faci mal.

Bruneta allarga el coll i les potes, i s'estira tot lo llarga que és, com al prat en els bons temps.

El veterinari es decideix a sangrar-la. No s'hi apropa pas massa, però. Ell és un home tan savi com els altres, però menys ardit.

Als primers cops del martell de boix, la llanceta arriba a la vena. Després, d'un cop més segur que els altres, la sang s'escola dins del pot de llauna que altres vegades la llet omplia fins a vessar.

Per a deturar l'hemorràgia, el veterinari tapa la vena amb una agulla d'acer.

Després, des de la testa fins a la cua, apliquem a Bruneta un drap mullat d'aigua de pou, que renovem freqüentment perquè desseguida s'asseca. Ella ni s'extremeix. Felip la té agafada per les banyes i priva així de que el cap colpegi al franc dret.

Bruneta, ja domtada, no remuga, no alena. No sabem si està millor o pitjor.

Tots nosaltres estem tristos, però la tristesa de Felip és silenciosa i sorruda com la d'un animal que en veu sofrir un altre.

La seva dona li porta la sopa del matí que ell menja sense gana, assentat en un escambell, sense acabàr-se-la.

—Això s'acaba—diu—Bruneta s'infla!

Nosaltres no n'haviem hagut esment, però Felip diu veritat. La vaca s'infla a cop d'ull, i no es desinfla pas, com si l'aire entrat no pogués reeixir.

La dona de Felip pregunta:

—Es morta?

—Què no ho veus?—diu Felip, durament.

La muller surt al pati.

—N'hauré d'anar a buscar una altra—diu Felip.

—Una altra què?

—Una altra Bruneta.

—Hi anireu quan jo us ho mani—dic jo amb una veu d'amo, que fins a mi mateix m'estranya.

Ens complavem en fer-nos creure que la desgràcia ens indigna més que no ens apena.

Però al cap al tard jo he trobat el campaner de l'església i no sé què m'ha deturat de dir-li:

—Té, aquí tens una pesseta i ves a tocar les campanes per un que s'ha mort.

JULES RENARD

A. Dameson
24

DE L'ART QUE BELLUGA, per Dameson

Realitat

Jo que he somniat en una llar calenta
plena de joia i d'un somrís suau
amb la dolçor d'una esposa contenta
i un fill que creixen rodejats de pau.

Jo que he sentit a frec a frec dels llavis.
la gran delícia d'un amor excels
i hauria trencat coltells i glavis
contra qui s'oposés als meus anhels.

Jo que he estimat amb cor i seny i amb ànsia
sens la golafreria del pecar
i he cregut propi de la ignorància
el no estimar com sabia estimar.

Ara crec que la vida és altra cosa
i veig el món com mai l'havia vist
i no em dolc del clavell ni de la rosa.
i el glavi al cor no m'ha deixat gens trist.

Aquell amor era somni i quimera
i vull viure la gran realitat.
Si em desperta una rosa cabellera
no hi vol dir res que sigui de pecat.

Aquella joia que amb dalit seguia
era mentida i poca cosa més,
quan el meu braç el seu bell cos cenyia
sentia tota la fredor del bes.

I un bes de gel el pots trobâ a tothora
i una rialla i un sospir fals
i a mi què em fa si després canta o plora
la que amb el goig et pot dar tots els mals.

Mentre que aquella amor que era mentida
tenia d'estimar-la sempre més
i de jugar-m'hi si calgués la vida
per conservar la roentor del bes.

Doncs ara allò d'aquella pau fa riure.
Somniâ en llar i fills fa riure més;
jo em dec a mi tan sols i vull ser lliure
i fruï un bes quan vulgui fruï un bes

i tant me fa sentir al cor com als llavis
la gran delícia d'un amor excels,
car per mi això és el pitjor dels glavis
que ompla la vida d'una aspror d'anhels.

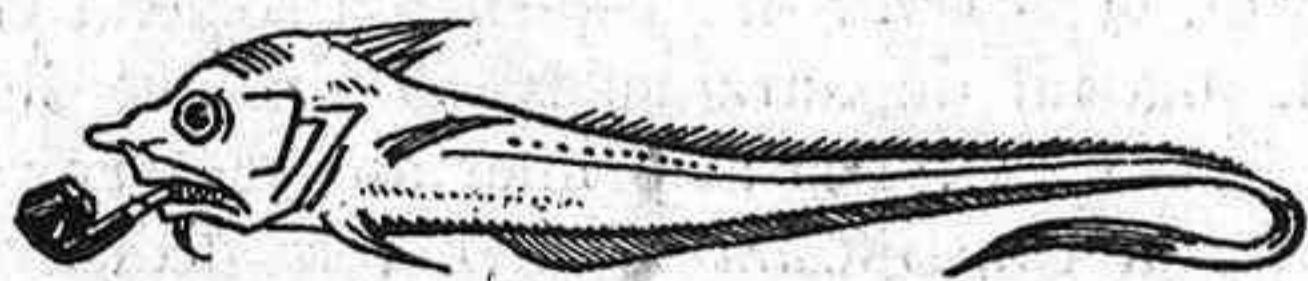
I ja no estimo amb cor i seny ni amb ànsia
sinó amb golafreria de pecar
i crec que és ignorància
el no estimar com ara sé estimar.

Car cadascú coneix aquestes coses
segons li han anat
i tant me fa si els llavis de les roses
són ardents de virtut com de pecat.

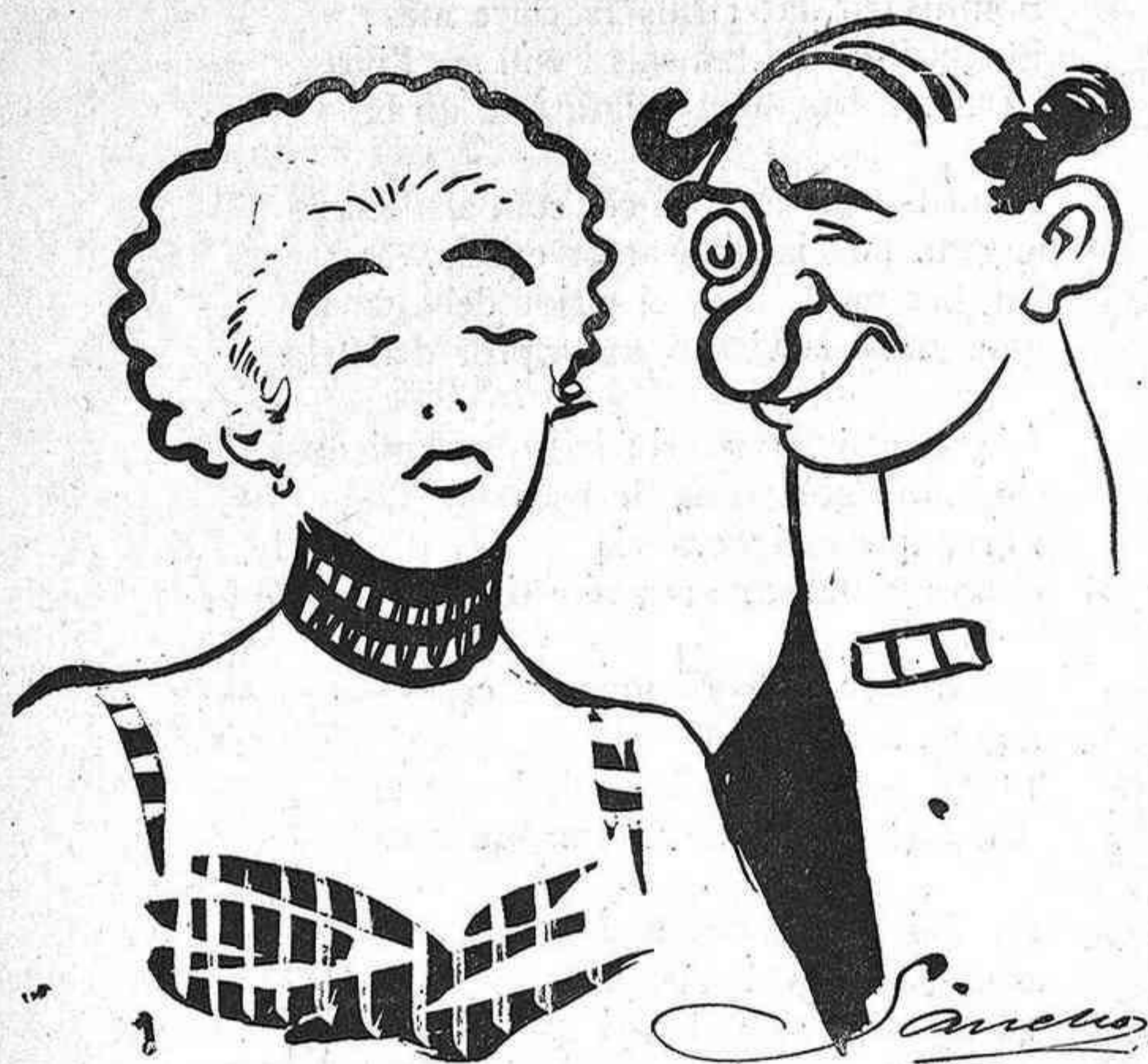
La única veritat d'aquesta vida
és el que hi gosis i res més.
Els somnis blaus i rosa són mentida.
Alça la copa i que espetegui el bes!

Gosa del món que t'escapa a tothora;
no hi vol dir res que el bes sigui un bes fals
i no pensis després si canta o plora
la que amb el goig et pot dar tots els mals.

P.

A L'ÒPERA, per Sancho

—Miri si deu ésser trista aquesta òpera que fins cantada en italià fa plòrar!

“La Cistelleta”

QUAN la Nuri acabà de guarnir “La Cistelleta” per al chor “L’Oratge” feia tan sols un any que s’havia casat amb en Jordi, el director de l’esmentada societat choral. Ja es conegueren en una nit de Caramelles, en eixa nit de Primavera que tot canta i somriu... I si al primer any d’ésser promesos en Jordi componia la cançó *Cant d’amor* i la dedicava, com era natural, a la seva promesa, al primer any de casats componia el poemat choral *Els fruits que Amor promet* que com era natural, també el dedicava a la seva tendra muller i el chor “L’Oratge”, a la nit de Caramelles, l’aniria a cantar a casa del seu volgut director, i no solament en atenció a l’amic i company, sinó que

ademés com a agraïment a la Nuri perquè els hi havia fet i guarnit desinteressadament la formosa "Cistelleta".

* * *

Som a la nit de Caramelles i en havent sopat. En Jordi que no sortia mai de nits des de que es casà sinó era per a anar als assaigs, es disposava a sortir de casa junt amb dos companys choristes que l'anaren a cercar.

—Ja em reca, ja—deia neguitosament a la Nuri—tenirme'n d'anar trobant-he malament com te trobes. Mes és tan precís que jo a...

—Ves-te'n tranquil—contestà ella animadament.—El mal que jo tinc ja sabem lo que és. I com que vindreu a cantar, ho he dit a la mare i a ma germana i vindran junt amb el cunyat Ramon i vàries veïnes. Vull dir-te que no estaré pas sola.

—Tens raó—digué ell animant-se i dirigint-se als seus companys, afegí resolutament:

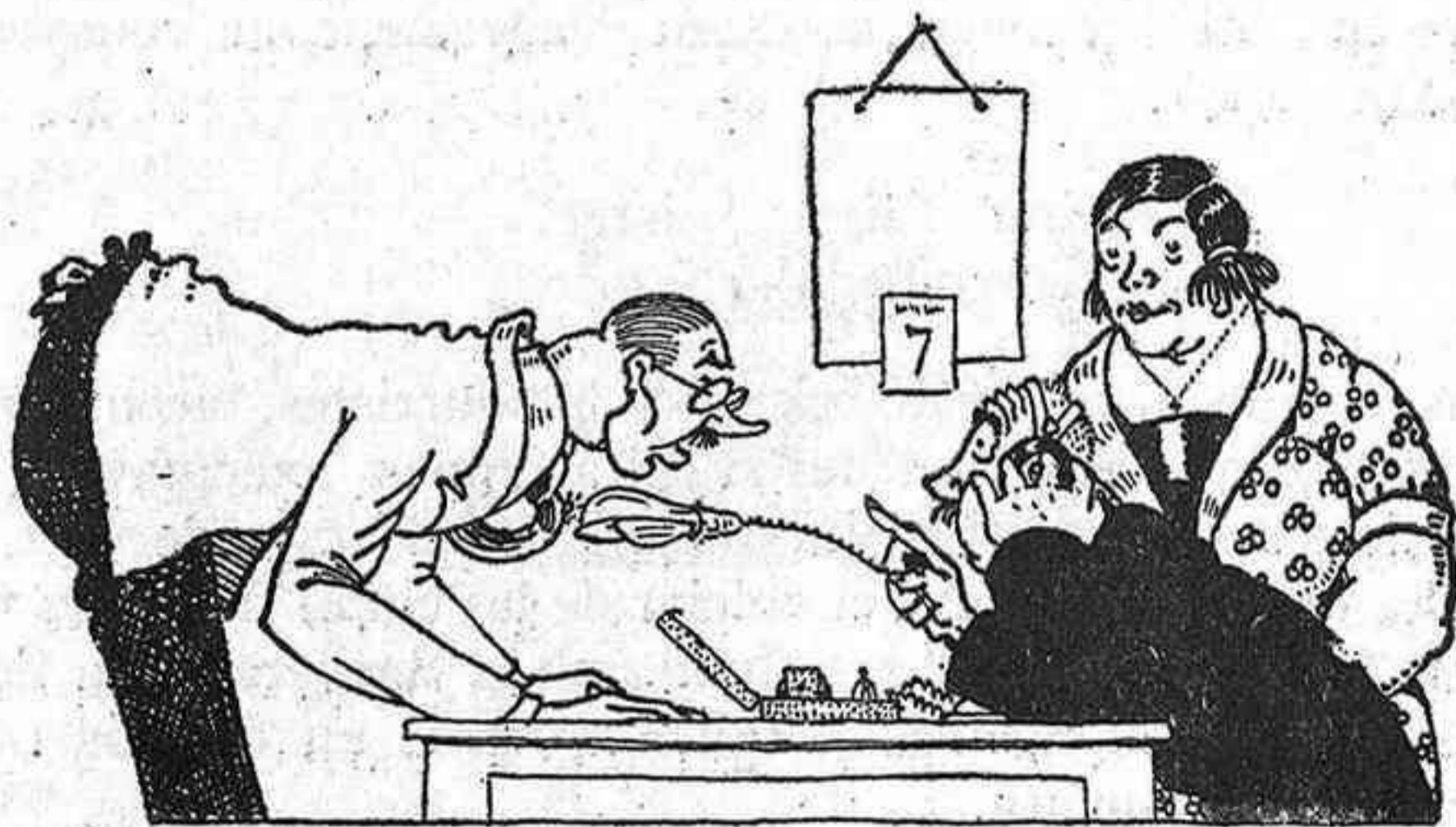
—Marxem, nois?

—Marxem—contestaren aquests secament i alhora.

Deixà passà a aquests prudentment uns passos endavant i es despedí de sa muller besant-li amorosament el front, corresponent-li ella amb el mateix afecte.

Els tres amics baixaren alegrement escales avall; i la Nuri

T. S. F., per Bas

—Què sents ara?

—«Lladre!» «Lladre!»

—Deu ésser un concert de l'Ajuntament.

eixia al balcó, al balcó d'aquell primer pis que era un niuet d'amor i de dolces esperances, per a donar *plus-comiat* a aquell qui estimava amb tota l'ànima perquè estava convençuda l'estimava an ella.

Encara no hagué tombat en Jordi i els dos companys la cantonada, des d'on ell li féu an ella "adéu", entraren a l'escala la mare de la Nuri, sa germana, el cunyat Ramon i vàries veïnes més...

* * *

Quan en Jordi i els seus companys arribaren a l'hostatge social de "L'Oratge" hi havia una animació a desdir: gent al carrer, gent a l'escala, gent al pis, gent a tot arreu. El balcó estava engalanat com en un dia de festa major ideal: un drap barrat cobria la balconada i al mig, en el lloc d'honor. "La Cistelleta", aquella cistelleta que la Nuri havia fet.

—Ja tenim el director aquí!—digué cridant una veu.

Aquest saludà íntimament a tots, donà breus ordres; s'organitzà la gent i pocs moments després es posaven en marxa, començant per anar a visitar als socis protectors, algunes autoritats i personalitats i prop de les dotze serien que el chor el dirigia vers a câ'l seu director per a estrenar sa darrera producció choral.

Poc es pensava en Jordi el que havia succeït a casa seva...

En arribar la colla choral al barri del seu director feia patxoca de debò; i semblava que hi havia punt en fer-ne.

Anaven tots ordenats, marxant alegrement al compàs de la popular cançó:

"L'airet, l'airet, l'airet
de la matinada..."

que els acordeonistes, guitarristes i bandurristes, acompanyats dels rasca-ossets, panderetistes i pica-ferrets executaven amb xocant destresa... I el flamejar rogenic de les atxes de vent, i la vermellor de les barretines i el voleiar de les cintes de colors virolats dels flocs de les cistelletes, junt amb la Senyera de la Societat, feien en aquell moment d'aquell conjunt un deliciós i fantàstic espectacle nocturn.

Tots els veïns reberen als choristes amb gran entusiasme. Carrer i balcons eren plens de gent. El balcó de câ'n Jordi també ho estava.

—Es el chor d'En Jordi—deien molts veïns, orgullosos de tenir-ne un de tan distingit.

Mes aquest estava tan emocionat que ni la vivia aquella formosa realitat.

Féu posar desseguida cadascú en son lloc, i començà a executar-se *Els fruits que Amor promet*.

Fou un èxit complet. En Jordi fou aixecat a pes de braços pels seus companys, amics, veïns i admiradors i ell mateix agafà "La Cistelleta" i l'atansà al balcó de casa seva com implorant una almoïna sublim que satisfés la seva ànima rublerta de gaudança i llegítim orgull.

Una veu potent es féu sentir en aquell instant entre el xardorós brogit, que deia:

—Puja, Jordi!

Era el seu cunyat Ramon qui, a l'ensem que el cridava des del balcó li agafava "La Cistelleta" i se l'enduïa dins del pis.

Així que en Jordi entrà en el seu niuet que ell en deia, li sortí al pas en Ramon, dient-li:

—Aquí tens el premi.—Entregant-li "La Cistelleta" plena de flors, entre les quals descobrí emocionadíssim el seu primer filló, el primer fruit del seu amor, que la Nuri, ràpida i feliçment, feia poc havia donat a llum.

.....

JOAN PASCUAL.

Les noies petites

Vull cantar les noies que aixequen la testa
quan parlen a soles amb l'home estimat
al ras de la porta d'una casa honesta
o entre la gentada que s'escorra llesta
dels carrers i places de nostra ciutat.

Qui no les ha vistes seguí una conversa
d'hores i més hores, sense cansament,
escoltant atentes la cançó perversa
que la jovenesa canta a ses oïdes,
feta d'escollides
paraules sonores que s'emporta el vent?

Tenen, aleshores, amb els ulls enlaire
i la cara encesa pel contrast de l'aire,
la bella semblança d'un Jesús infant,
i, enfront del galant.

CABARET, per *Mezquita Almer*

—I com t'ho vas fer per a desempe-
llegar-te d'en *Juanito*?

—Li vaig dir que estava en cinta.

JOCS DE DONA, per *Mezquita Almer*

—Qui dels dos deu ésser més mona?

UN HOME DESGRACIAT,
per *Dameson*

Té, ara em fan anar a dormir a les tres
del dematí... encara que no tingui son.

sembla dir, llur boca fresca i pidolaire:
—El petó no baixa que jo espero tant?—

* * *

Bocinet de glòria que la vida ofrena
suspès en el pèndol d'una indecisió:
bé hi haurà qui et copsi sens pensâ amb l'esmena;
bé hi haurà qui et gosi, despreciant la pena;
bé hi haurà qui et cerqui, sens tenir-te pô!

Tu pròdig et mostres, de nostra existència,
en la edat aquella feta per gaudir,
quan no es sap encara ço que és la consciència
davant dels conflictes del pensâ i sentir!

I és tan temptadora la teva bellesa,
tan inconfundible la teva poesia,
que és una es ranyesa

que l'home que cerca només l'ambrosia
en els venturosos temps de juvenesa,
no et vulgui copsar...
i fins jo diria,
que quan aquells passen
i de recordar-los ha arribat el dia,
dintre cada pensa un sempre n'hi ha!

* * *

O sinó una cosa!... Dignes, amic, dignes:
Quan la recordança del passat t'agita
i a llur escomesa blanament t'aculls,
d'entre tes amigues,
no en recordes una que era molt petita
que quan te parlava et clavava els ulls?

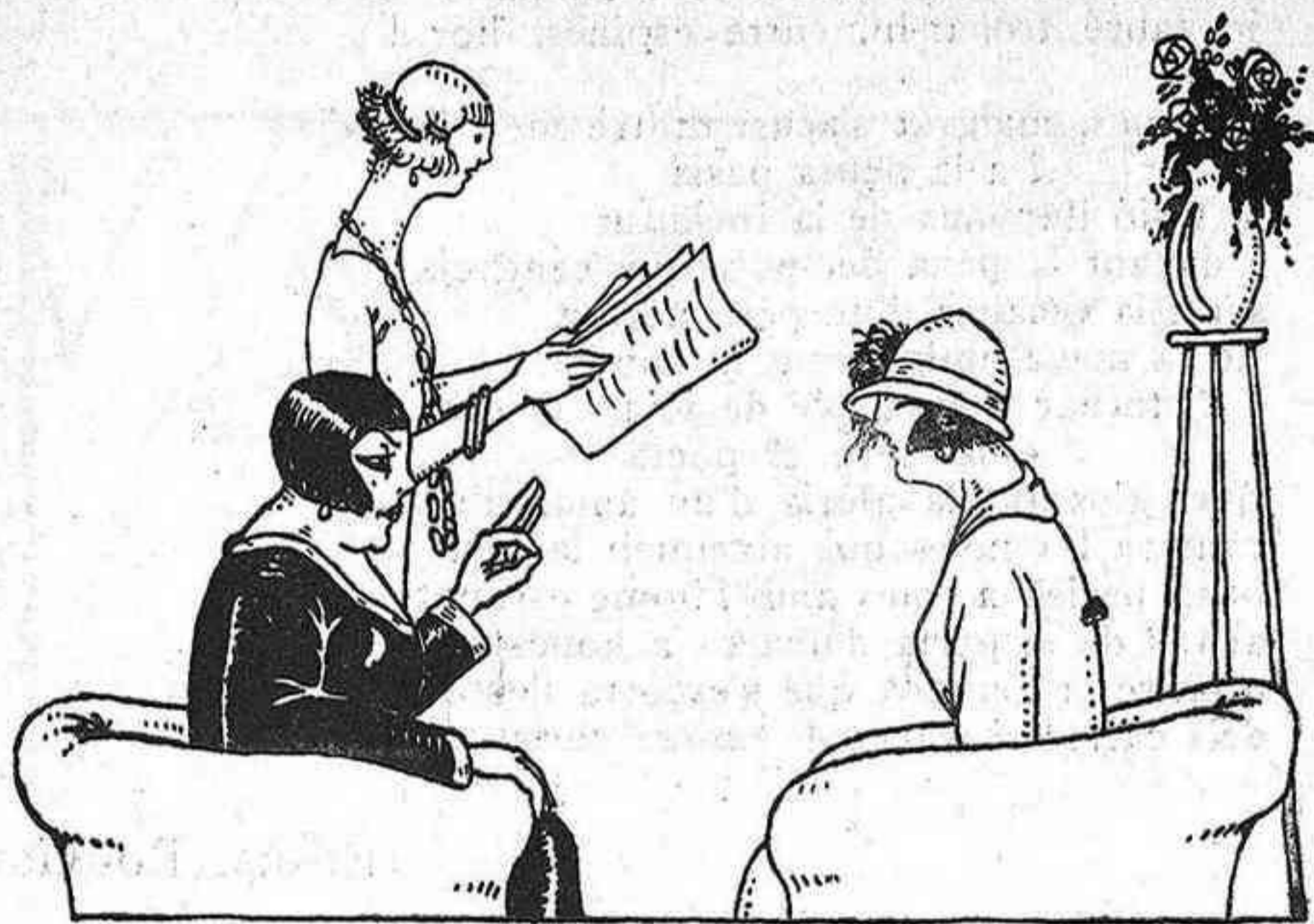
Que amb ella tenies converses alades
i ara juraries que moltes vegades
al bes s'oferia son llavi vermell;
que la vida trista
—que tot ho capgira i amb la mort té pacte—
al córrer dels dies, ha deixat intacte
la dolça memòria del moment aquell?

Que d'antigues gestes el teu cor s'amara,
i, malgrat la pena, remembers encara
secrets de família: "No treballa el pare
i hem de patir fam!"
Coses optimistes que alegren la cara;
el lleu comentari d'una tarda clara
que vau ballar el ram...
o potsé el projecte d'una eixida al camp?...

* * *

Jo també et diria—girant la mirada
un xiquet enrera—que una d'estimada
dintre de ma pensa vaig donar cabuda.
I era tan petita, era tan menuda,
que ara em diu l'instint
que, parlant amb ella,
era una donzella
igual com aquestes que ara veig sovint
conversant alegres al peu d'una escala
o prop d'una font,
que l'ésser petites no tenen a gala
i es pot dir que són,
sens paraula vana ni literatura,
model de l'adagi popular que ha dit:

«GENTE BIEN», per Bas

—Mira si són rics a casa del promès de la meva filla que fins mengen bacallà cada dia.

“Dintre el pot petit
hi ha la confitura.”

* * *

Oh, gentils parelles!... Jo aplico la glossa
quan surto de casa per anà a passeig,
i apartar la vista el meu cap no gosa
si una de semblanta pel meu camí veig!
Es vostra presència mirall on se mira
mon passat brillant...

I quan tu, donzella, davant del galant,
còpies la semblança d'un Jesús infant,
i amb els ulls enlaire, ton llavi sospira:
—El petó no baixa que jo espero tant?—
Enyoro la gràcia de tenir una lira
per cantar l'instant,
tota sa grandesa, tot el seu encant!

* * *

Llevat poguer veure per a mi assolida
aquesta bellesa, que vaig a la saga
a riscos de perdre'm sens premi en la vida,
per formós que siga ré al món m'afalaga,
ni em dóna coratge per seguir la ruta (

que el destí marcada té amb ses lletres d'or...
que encara que sigui àrida i eixuta,
jo sabré trobar-hi, entre espines, llor...

Doncs, malgrat s'acusi dintre meu l'enveja
i a la pensa passi
la visió llunyana de la joventut;
i davant la pena del pols que cendreja
senti la recança d'un petó perdut;
de la meva amiga veig la silueta
i, al tornar a casa, ple de joia, em dic:
—Jo seré el poeta
que, glossant la glòria d'un amor antic,
cantarà les noies que aixequen la testa
quan parlen a soles amb l'home estimat
al ras de la porta d'una casa honesta
o entre la gentada que s'escorra llesta
dels carrers i places de nostra ciutat.

EUSEBI RODRÍGUEZ

NETEJA, per Bas

—Quan hagi escombrat l'acera, ja farà el favor d'escombrar-me a mi.

EL PERILL DE LES CURVES, per Damesón

Cançó estival

A Miquel Serra

Quin bo que dóna l'estar
de nit a l'alta muntanya!
Es veuen caure els estels
com les gotes de rosada
i es fonen en l'infinít
i puntegen una dansa,
i cada estel que al cel llu
és un ull que ens atalàia.

Quin bo que dóna l'estar
de nit a l'alta muntanya!
Si el cel devé ple d'estels
la terra ara els emmiralla,
que és cada poble un eixam
de parpelleig d'estelada.
Potser sí que els que han caigut
la natura els entomava
amb la faldada a vesar
de flors molles de rosada
i ara ens mostra flors i estels
com present de nuviatge.

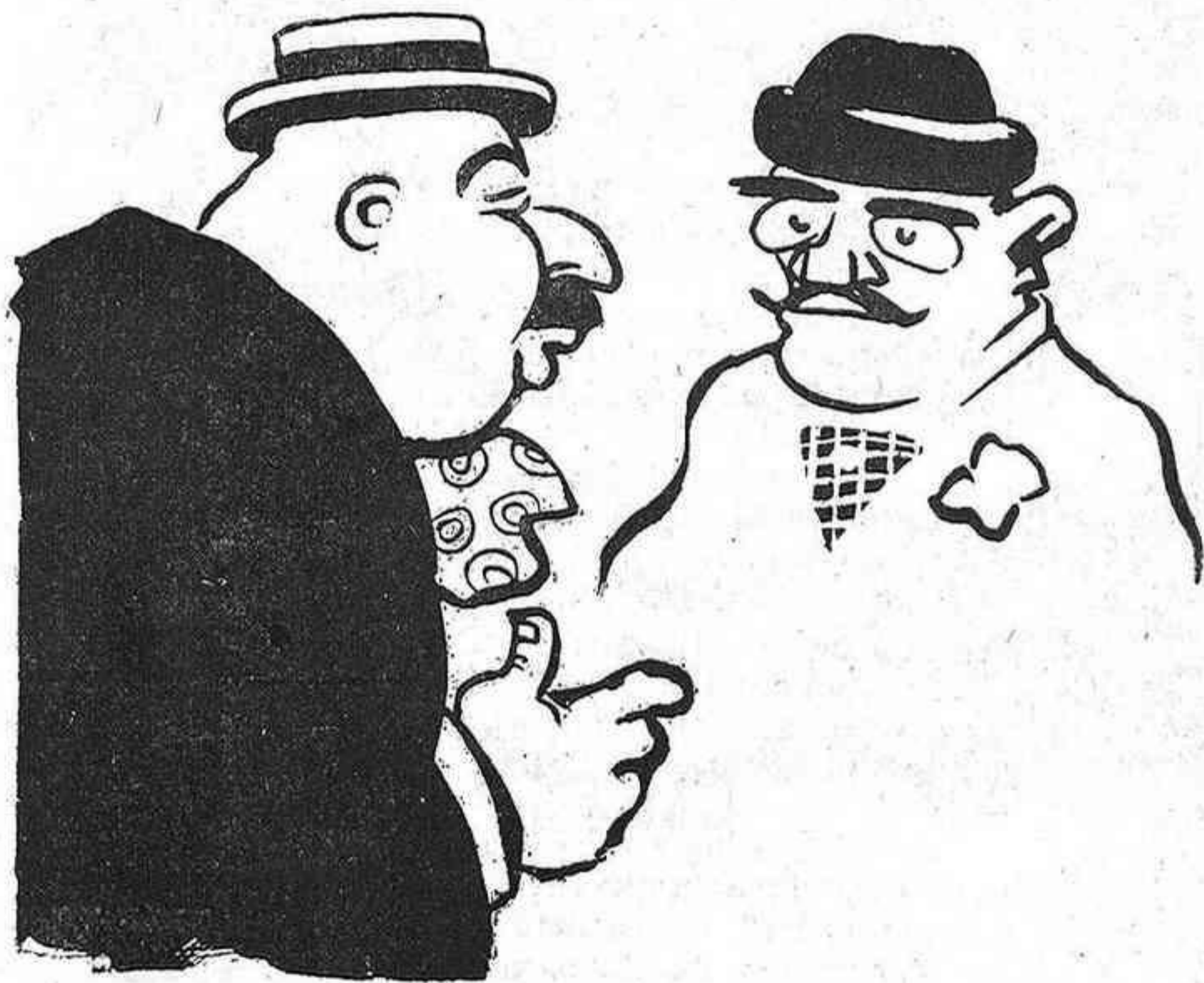
Quin bo que dóna l'estar
de nit a l'alta muntanya!
quin bo que dóna l'està-hi
tenint aprop les companyes!
Amb la llum del sol ponent
per primer cop les mirava
i ara que el vespre ha arribat
ens sentim l'ànima franca
perquè el misteri nocturn
el nostre cor agermana.
Si el crepuscle les ha fet
un xic rogenques de cara,
la lluna les hi ha donat

la faç Augusta de marbre,
la lluna que ara s'ha encès
com una llàntia argentada
i sa claror ha esblaimat
els estels l'un rera l'altre.
Parlem tan joiosament
que fins la lluna s'encanta
i en mig del silenci greu
s'ou dringà alguna rialla
fresca com el ventíjol
i cristallina com l'aigua.

Quin bo que dóna l'estar
de nit a l'alta muntanya!

RAMÓN SERENÍ

UN HOME DE SORT, per *Sancho*

— Mira si en té de sort, que li ha fugit la dona.

Del meu camí

Si tornem a Mascanyís
des de l'era solitària
contemplarem Calafell
i, més enllà, la mar blava,
evocadora del goig
que a tothora el cor ens parla.

Al néixer el jorn, al matí
ens oferirà de l'alba
el misteri que ens enclou
la solemnia hora magna,
no vista mai en lloc més
sinó en aquella muntanya,
sopluig del bon vianant
en son llarg pelegrinatge.

Veurem de Sant Salvador,
l'ermita, com sempre blanca,
i el vertiginós carril
quan màgicament s'amaga,
al sortir de Sant Vicents
per anà a Torredembarra.

I admirarem el Vendrell,
policromat, a la plana;
Santa Oliva, la Bisbal
i, difumat, Vilafranca,
al mig de l'alt Penadès;
el suggestiu panorama
de la serra del Montmell,
de totes la més fantàstica.

A l'ombra del garrofer
d'espès brancam i fullatge
hi tornarem, novament,
al començar de la tarda,
arrecerats del garbí,
fins quan tenyeix l'hora baixa,
amb vius colors el vinyar
extès ençà de la platja.

Allí, asseguts, nostres cors
obrirem a l'esperança,
recordant, de passats jorns,
promeses, dolces paraules,
no acomplides fins avui
ni per tu, ni per jo, encara.

DE L'ART QUE BELLUGA, per *Dameson*

Què hi fa que els nostres cabells
si mantenim viu el foc
de les velles esposalles,
caliu abscondit als fons
de nostres pregones ànimes.

El camí, obert, com abans
temptadorament s'aixampla
a l'esguard. Per darrer cop
pugem-hi a l'alta muntanya
on l'ocell hi fa el seu niu,
regalimant-hi iresca aigua
i, bastida, entre rosers,
s'hi troba la vella casa,
servadora de l'amor
que el meu cor va revelar-te
quatre llustres ja han complert,
la dona per mi enyorada!

SALVADOR BORRUT SOLER

Girona

POEMA DE TARDA

Ciutat: adarga de granet i llum:
aura de soletat; vas de perfum!
com ets perfecta als meus sentits, tan pura!

Tu, la dels claustres i els jardins ombrius,
la dels palaus d'oblit i de clausura
tota endormida sus el temple altiu,
—joia d'orfebre que la llum fulgura,
i còpia en or el tremolor del riu.—

Passa la glòria; mes avui, no inclina
ja els vells llorers dels teus jardins, en l'hora
de la tarda, serena i capvéspral.

Que és l'or del sol qui el teu redós patina,
que és un frec d'ales en la pau sonora;
que és la bellesa, que et fa se immortal...!

MIQUEL DE PALOL

Prosa sense suc

ASSAIG DE FILOSOFIA BARATA

QUI és—avui al dia—el més savi en tots els ordres de la vida? El que ha estudiat més, el que ha treballat més, el que més s'ha sacrificat per l'humanitat...? No, senyors... El més savi és el que no sap llegir ni escriure, el que ignora què cosa és el treballar, el que no s'ha sacrificat mai per ningú... Aquest és el més savi i, si no ho és, almenys és, mantes vegades, el més considerat, el més enlairat, el més venerat per tothom...

El que estudia i el que treballa és potser el que es sacrifica realment per a l'humanitat i, al cap i a la fi, és ben just que aquesta no en faci gaire cabal, altrament, on fóra el sacrifici?

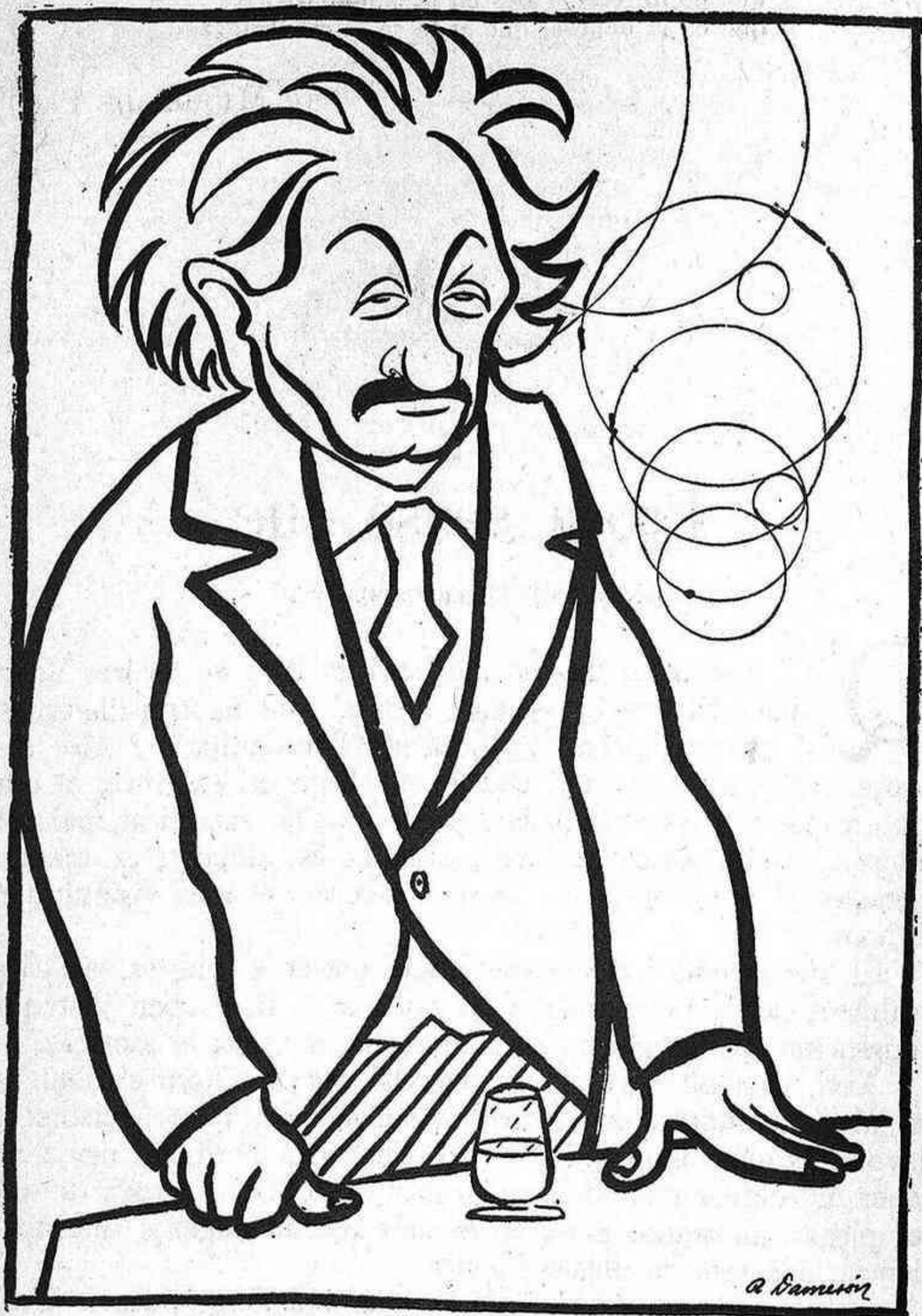
Així, és molt natural que, gairebé sempre, hom s'adoni de les altes qualitats d'una persona quan aquesta ja no existeix i, llavors, és quan l'humanitat es dol d'haver-la perduda, per a no saber ni volguer mai adonar-se'n mentre existia... Prova de que tot plegat, an aquest món, no és més que un engany, una apariència, una senzilla il·lusió d'òptica.

Que la vida no és sinó això: Una il·lusió d'òptica... Una il·lusió que ens dura tants anys com la vivim...

Res té d'estrany, doncs, que avui al dia el més tonto passi pel més savi i que el més savi vagi fent el tonto...

F. G.

HOMES IL·LUSTRES, per Damesón

Einstein

Cançó d'istiu

Sortim al camp de bon matí
mentre el cel rient s'enrosa,
l'hervei és xop del serení
i amunt, amunt, canta una alosa.

Diu l'ocellet, tot refiletant:
—Bon jorn, gentils espigolaires,
sota la garba rossejant
d'espigues d'or no n'hi han gaires.

—Si no n'hi han d'espigues d'or
ajudarem a fer garbella
que allà en el camp hi ha un segador
que du un clavell sobre l'orella.

Es un minyó brau i fornit
que cull el blat d'una abraçada,
i el du joiós dessorre el pit
com hi duria l'estimada.

Tot just comença a clarejà
i el seu volant ja torç l'espiga
i mentre sega sol cantà
una cançó de faisó antiga.

Nosaltres nem espigolant,
bo-i curullant-nos la faldada,
quan ja d'espigues no n'hi han
totes fem cap a la segada.

I llavors vinga agarberà
i segadors i espigolaires
l'u va per cí, l'altre per llà
com un estol d'ocells xisclaires.

A cada garba un segadô;
a cada garba una minyona,
abans de començà el piló
posem les garbes en rodona.

I així plegats fem com un ram
d'una florida molt galana
i apar talment que al mig del camp
hi puntegem una sardana.

Hi ha un amor que vol florí
vora del blat que al camp reposa;
en tant, somriu el dematí
i amunt, amunt, canta una alosa.

FELIP GRAUGÉS CAMPRODÓN

Filosofia pràctica

No tinguis amics.

Si mai caus en aquesta mania, analitza'ls bé abans d'acceptar-los.

El fer la tria és un xic difícil, però a tu et serà fàcil si segueixes aqueixes normes:

Aparta't de qui porti ulleres: darrera d'unes ulleres sempre hi ha algú que mira, i a tu et convé—o t'hauria de convenir—que aquest algú no miri, i si mira que no hi vegi. Quan algú et mira, et perjudica, perquè mirant, mirant, veurà la santitat de les teves intencions i fugirà del teu costat més que de pressa.

Malfia't dels qui tenen els ulls enfonsats: el veuen i no els veus, perquè els seus ulls estan sempre amagats darrera una persiana de pèl.

Els que miren com passa la gent des del darrera d'una persiana, són hipòcrites. Amb el seu contacte la teva integritat se n ressentiria.

Aparta't dels maliciosos, dels avars, dels intel·ligents i demés gent dolenta.

Procura assolir la confiança dels teus admiradors. L'home que t'admira, és un pobre home, tan pobre home que sempre està propens a que et porti la maleta.

Digna't descendir fins a l'humil, donant-li a entendre que si li concedeixes aquesta gràcia, no deixes d'ésser un seu superior. Ofrena-li tot el que ell no pugui acceptar, qui, agraït, donarà lloc a que tu acceptis d'ell diners i dinades.

Busca per amic, l'home de bona fe. L'home que sempre va amb aquella fe, és un optimista, i aquest és l'home que a tu et convé. Ja és un bon símptoma descobrir que el "teu home" és un confiat, un càndid, i millor si ho es tant, de càndid com el *Càndid* de Voltaire, aquell que tan profitosa li va ésser la sàvia filosofia de l'optimista doctor Pangloss.

Si adquireixes aquestes amistats, mai et faltarà un duru, si tens tanta tàctica en demanar-lo com en no tornar-lo, que el viure amb l'esquena dreta a costa del proxim, és patrimoni d'enginyosos desaprensus i frèvols, única grandesa que deixa bocabadada a la gent ximple.

ISIDRE FONT

EL NOU RIC, per *Mezquita*, Almer

—Veu's? Aquest vestit, si fossin pobres, t'aniria bé.

—Si fossim pobres, per què?

—Perquè estaries més prima.

HOMES IL·LUSTRES
per *Damesón*

Anatole France

Moments

LLUNA PLENA

La lluna s'ha enfilat per les teulades
i ara vol remontar-se al firmament;
encara te les galtes arborades
i esbufega rient del cansament.

4

MAR BRAVA

El mar és el desert de l'inquietud.
Ens escomet de lluny amb ses onades
i ens amenaça amb tota s'amplitud,
mes endebades.

Escumejant rodola estruendós
sota un cel agitat de nuvolades
i s'esberla en la platja del repòs
sempre endebades.

Mes quan el mar s'afolla bravament
i ageganta ses ones encrespades,
el cor s'ens oprimeix covardament,
sense saber perquè, moltes vegades...

LES MUNTANYES

A cada hora trasmuden les muntanyes
la visió del sentir que van deixant:
Quan neix el sol, són pures i rosades,
dures en el migjorn i reposades,
i després quan la posta va minvant,
tenen quelcom de fondes i cansades,
que convida en secret a cada instant
a l'esperit pregon,
a perdre's per les rutes ignorades
que hem de seguir al deixar la d'aquest món!

FRANCESC ROSSETTI

LES DONES REGIDORES, per *Xirinius*

—Amb la nostra actuació es pot ben dir que ha acabat el regnat dels homes.

El brollador

Brollador gentil
de ma casa xica
el seu raig humil
apar versifica

madrigals a mil
en la seva pica.
Com me plau, tranquil,
oir sa musica!

Talment és cançó,
talment és neguit,
la clara remó
d'aquell raig petit
que fa el brolladó
de dia i de nit!

MANUEL VALLDEPERAS

Còm paguen la gent de les indies

EL fabricant de botons de calçotets, senyor Ribalta, era home que cercava sempre més mals de cap dels que tenia.

La seva muller i la seva filla, li deien:

—No vulguis més amoinos, amb la fàbrica ja n'hi ha prou.

I ell contestava:

—L'home que no té negocis, no va en lloc. A més muda molt això d'ésser membre de set Casinos; soci de vint-i-nou entitats; conseller de disset corporacions. És la única manera d'arribar a ésser un dia quelcom.

—Però, home, pensa que amb els calçotets en tenim prou.

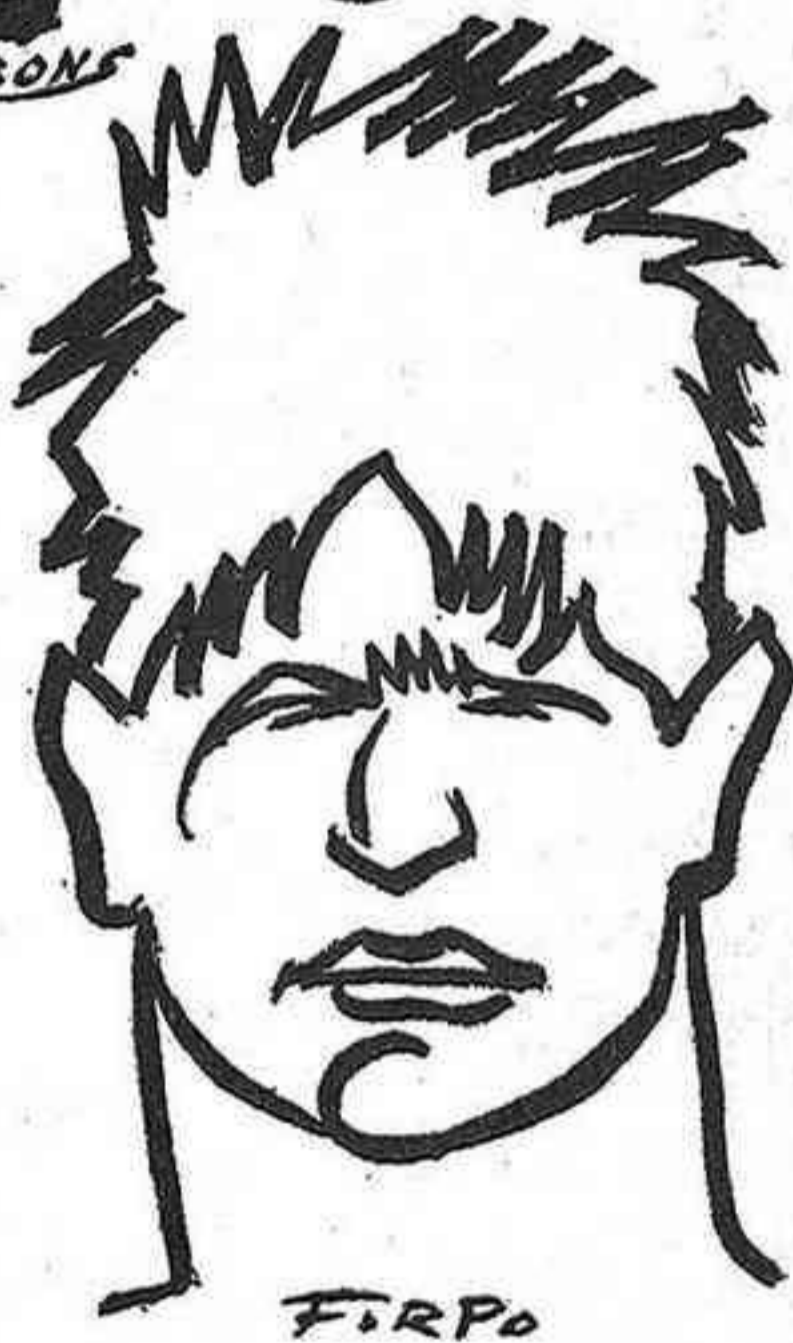
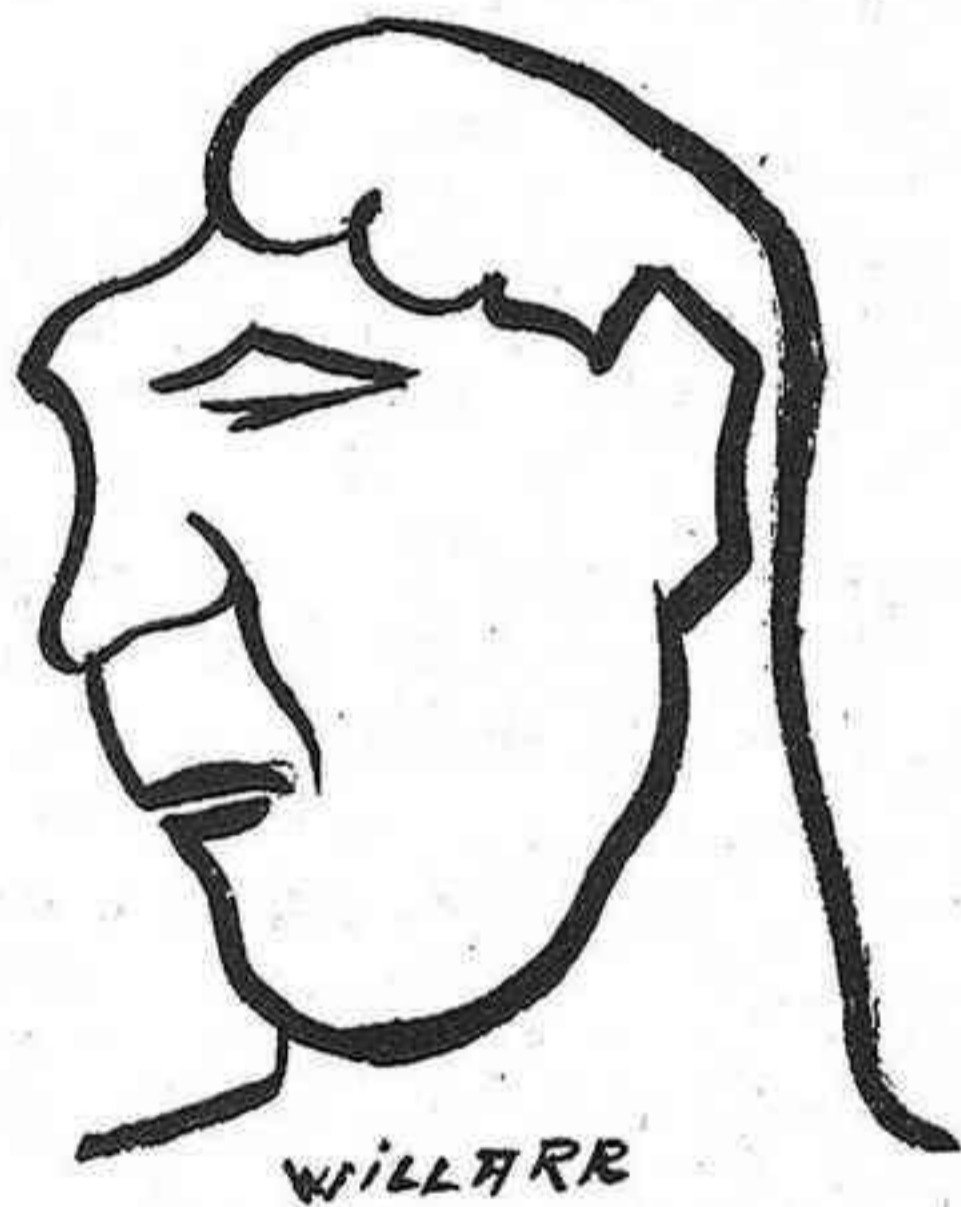
—Cà!... Ja veureu com un dia aquest home que diuen que no sap posar-se el nom, el vereu ocupant un alt càrrec.

Però malgrat els amoinos i feina honorària i pagana, la compensació no venia.

* * *

El senyor Ribalta, que es desvivía per a tot, al saber que venia a Barcelona el prohóm de les Indies, lloc on ell expendia tot el gènere i que ell representava varies cases, es desfeia de tasca, i no parava d'aquí i d'allà a fi de tenir contents als arribats.

ELS REIS DEL COP DE PUNY, per Damesón

A. Damesón

El Gran Ministre indià al veure l'atenció del fabricant, en prengué nota i al marxar, estrenyent la mà del bon home, li digué:

—El seu comportament mereix que el Govern ho tingui en compte.

* * *

Estaven dinant un dia, quan trucaren a la porta.

Arribà el Cònsol. No cal dir que fou rebut amb una cortesia sublim.

—Senyors, el meu Govern m'honora amb la sublim missió de transmètre-li l'ordre d'haver sigut vostè premiat, mercès als seus acataments durant la presència del senyor President de les Indies.

El cor de tots saltà d'alegria.

—Mercès, cavaller...

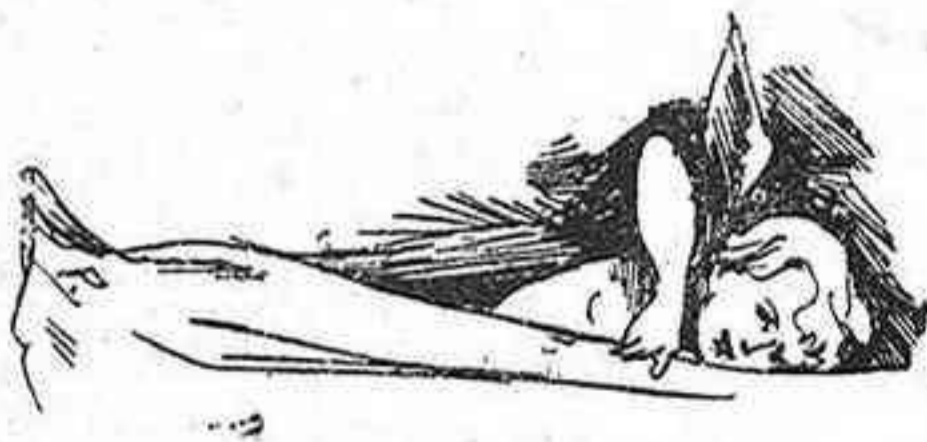
—I recompensant les dots que l'adornen, li ha sigut concedida a vostè la Creu de la Banya i han donat per la banda a la seva muller, escollint la de Santa Trifona...

Els esposos tingueren una joia infinita.

Acabà de completar el goig d'aquella llar al cap de poc temps un infant, de color de xocolata, que endolcí la llar dels fabricants. Des d'aquesta dada, que els botons de calçotets porten dues banyes creuades i una banda. Ha sigut la marca de fàbrica...

A la fi al senyor Ribalta l'han condecorat amb el premi que tant desitjava i que la seva muller hi ha ajudat extraordinàriament, mercès a la bondat i carinyositat agermanada amb la seva bellesa, no gens vulgar.

EL CAVALLER NOCTÁMBUL

INDEX

TAULA ALFABÈTICA D'AUTORS

TEXT

	<u>Pàgs.</u>		<u>Pàgs.</u>
Alió (Joan d').—Pels camins del pecat	116	Gual (J.).—La cançó del rodamón	50
Aguileta.—No hi ha tal cosa	123	Graugés i Camprodón (F.).—Cançó d'estiu	169
Aldavert (Pere).—Un escrit sense cap ni peus	134	Gironella (F.).—L'arribada del cacic	48
Alemaný (X).—Sempre amants	109	Giménez (F.).—Un capítol per a novella	126
Albert (S.).—Prosàiques	81	Grífol (F.).—Prosa sense suc La tragèdia d'un home honrat	167 36
Andreu i Roig (M.).—En Pere Eixut	62	Mínguez (Joan).—Elegia IV de Tíbul	38
Barbany (J.).—A Guimerà ...	114	Maurici (J.).—Diumenge -de rams... ..	55
Bob.—Eva moderna	129	Monfar i Pellicer (C.).—Elogi de l'absència	113
Borrut i Soler (S.).—Del meu camí	166	Oller Bertran (A.).—L'Ermità enamorat	59
Carril (Pepet del).—Contrasentit	116	Paradox.—L'Almanac nou ...	20
Conca (M. de la).—De Pica-moixons a la Sagrera.	97	Pascual (J.).—La Cistelleta.	152
Canigó (V.).—La irredent ...	96	Palol (Miquel de).—Girona.	166
Careta i Vidal (A.).—Benaurat refugi... ..	78	Pous i Martorel (Ji).—El murmuri de la pluja... ..	85
Capdevila (Lluís).—Estampes dels mesos	6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26 i 28	Perarnau (S.).—En Joan de la son	119
Estampes i suggerències del camp	56	Realitat	150
Ciervo (Joaquim).—A torna jornals	42	Rodríguez (E.).—Les noies petites	156
Casas de Muller (Josep M. ^a)—Semblance	34	Rusiñol (Santiago).—Amors artificials	88
Cavaller Noctàmbul (El).—Cóm paguen la gent de les Indies	174	Rossetti (F.).—Idolatria	74
Fages de Climent.—Poema de les amigues arbitràries	80	Moments	172
Font (Y.).—Filosofia pràctica	171	Riera i Bertran (J.).—Cant de fidelitat	76
Graells Castells (E.).—Penya de tot l'any (La)	31	Renard (Jules).—Històries naturals	139
		Satora Mora (P.).—De la terra assolada	41

	<u>Pàgs.</u>
Santoral.—5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25 i 27	
Serení (R.)—Cançó estival...	163
Suriñach Senties (R.)—Pene- diment del poeta peca- dor	52

	<u>Pàgs.</u>
Starampa (J.)—Coses	95
Torres Rosell (R.)—A la mo- reneta	
Valldeperas (M.)—El brolla- dor	173

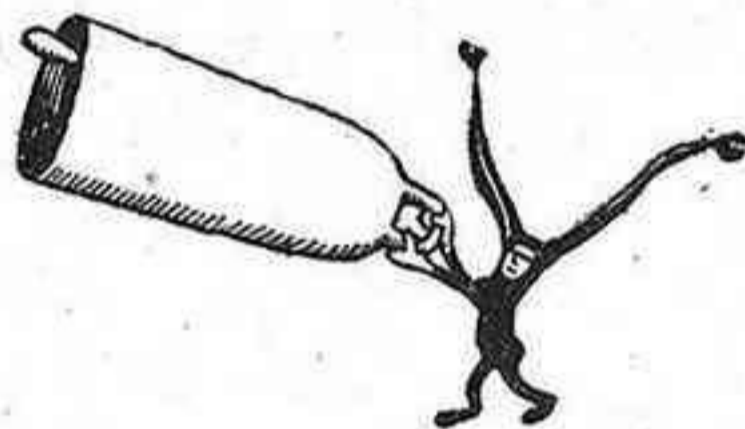
IL·LUSTRACIO

	<u>Pàgs.</u>
Ans.—El groom	
Baumer (Lluís)—El maniquí.	107
La toilette de la modis- teta	112
Balasz (M.) — Mercat de Sant Hilari Sacalm .	115
La perdició del homes.	11
Bas.—La bomba del turó ...	43
Fi d'estiueig	75
A la plaça Universitat.	102
Pretensions... ..	113
Un càstic	123
T. S. F.	153
Gente bien	159
Neteja... ..	160
Casablanças.—Adagi en ac- ció	108
Camps.—Saltimbanquis	123
Damesón (A.)—El clown ...	101
El vidu	110
El testament	126
Una nit al port	137
De l'art que belluga...	165
Un home desgraciat ...	157
El perill de les curves	161
De l'art que belluga...	165
Einstein... ..	168
Els reis del cop de puny	175
Anatole France	171
Flandrin.—El port... ..	82
L'obelisc de Colon ...	83
Les rambles	84
La Barceloneta... ..	85
El castell de Montjuich	86
L'Arc de triomf	87
La Plaça Monumental.	88

	<u>Pàgs.</u>
La Sagrada Família ...	89
El Tibidabo	90
García. — L'ombra de Don Joan	35
Una excusa	75
Hola.—Al teatre	46
Aristocràcia... ..	98
L'amor	103
Mestres.—La documentació...	53
Filosofia del gos	68
Espectacles del any 1924	135, 136 145 i 146
Murray (Webster).—La vic- tòria de la civilització.	105
J. Mezquita Almer.—Estam- pes del mesos	6
6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24 i 27	
La filosofia de la cocot.	65
Raditelefonia	149
El nou ric	171
Cabaret... ..	156
Picanyol.—Portadella	1
Dibuix	2
Portada	3
Jocs de dona	156
Miss Ruth Malcomson	130
Rzewski.—La intimitat	131
El cigarret	132
El gos	133
Ribas i Rius.—Previsió	33
Sancho.—A l'òpera	152
Un home de sort	163
Salvatella.—¿...?	66
Una víctima	69
El pobres	113

	<u>Pàgs.</u>
Desesperació	127
Segrelles.—Coberta.	
Vergés (J.)—Paissatge trist.	119
Un recò de món	122
X.—Ben dit i mal entés	69
Xirinius.—L'any nou	30
La feina	37
La tasca	40
Tot s'ha d'aprofitar	44
La política del dia... ..	49

	<u>Pàgs.</u>
El nou ric	51
Les dones regidores... ..	173
Les ordenances	55
Reflexió	57
Els menors	60
Arreglant Espanya	71
La nova criada	79
Els pescadors de canya	92
Lògica	141

SECCIO D'ANUNCIS

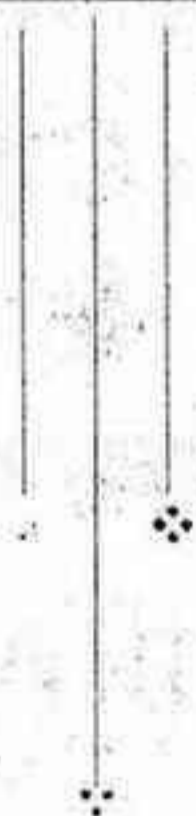
ALMANAC
de
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA
Any XXXVII
de sa publicació

Gran Cafè Restaurant
OLYMPIA

Ronda Sant Pau, 17-21 : BARCELONA

SALONS PER A BANQUETS
ESPLÈNDITS LOCALS
PER A DOMINÓ I TRESILLO

22 BILLARS :-: PREUS ECONÓMICS

GRANS MAGATZEMS DE CONFECCIONS

Casa Pantaleoni H.^{nos}

Sastreria, Camiseria, Corbateria, Gèneres de punt, Guanteria. Paraigües, Bastons per a Senyora, Nenes i Nens, models exclusius de la casa : Altes fantasies en trajos i abrics per a Nens i Nenes de 2 a 14 anys : Trajos i abrics confeccionats darrera moda per a Senyors i Jovenets : Uniformes de totes menes : Secció especial de Sastreria a mida : Assortit permanent per a dols i actes d'etiqueta, Calçats, Barrets, etc.

SE REMETEN CATALEGS

Portaferriça, 13

BARCELONA

DICCIONARI

Català - Castellà

&

Castellà - Català

per A. ROVIRA I VIRGILI

Un volum relligat amb pegamoit. Ptes. 15

Comerciant!

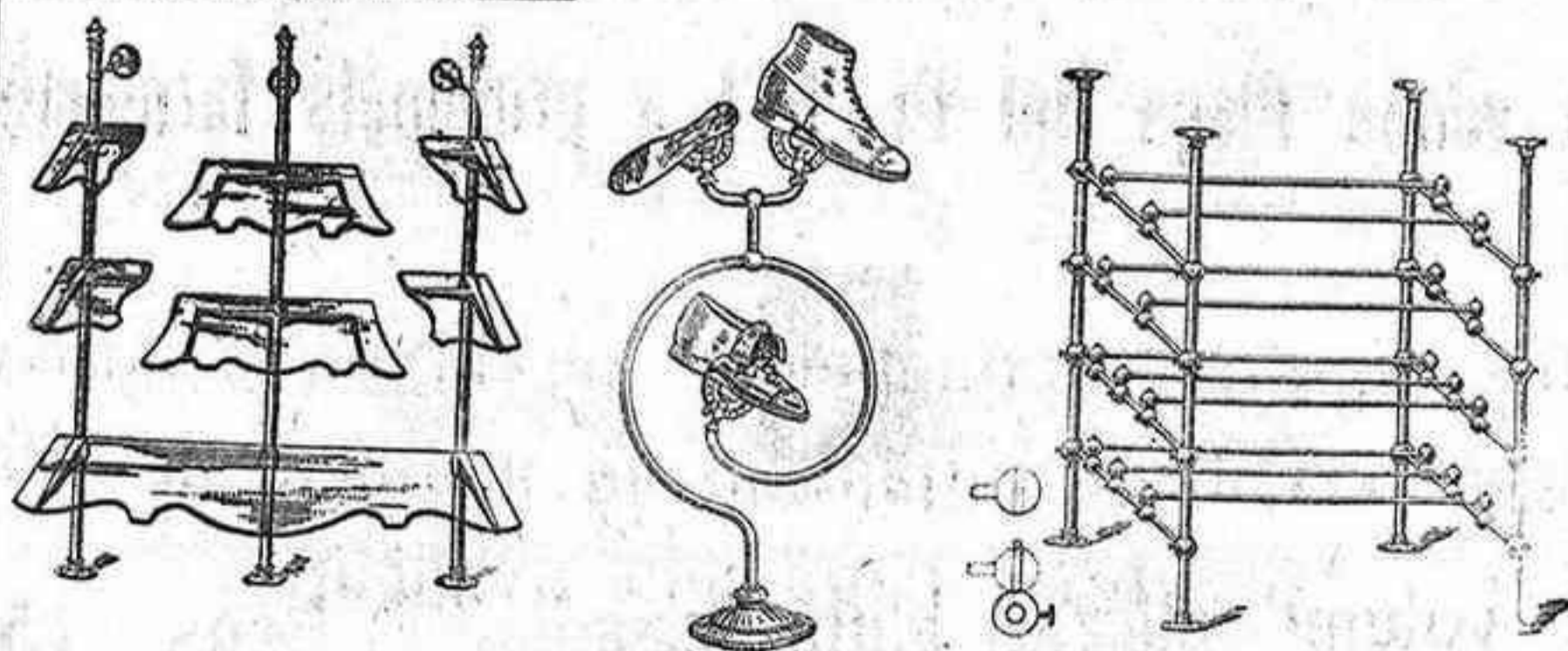
Aquest anunci interessa a V. per a recordar-li que la casa

MARCEL VILÀ

és la única d'Espanya que pot servir-li, amb absoluta garantia i rapidesa, tota mena de montures i aparells de metall per a aparadors i vitrines

Corts, 570 : BARCELONA : Tel. A-2362

CATALEC ESPECIAL PER A CADA COMERÇ

MIL PELES

es donaran al qui presenti càpsules

SANDALO

millors que les del Dr. PIZA.

Demaneu **SANDALO PIZA** per a tota mena d'almorragies antigues o recents.

Un frasc 4 pessetes

FLUIX BLANC I GOTA MILITAR,
ULLS DE POLL I DURICIA
no hi ha res millor que el **CALLICIDA PIZA**.

Un tubo 1'25 pessetes

PENELLONS, CREMADES, COPS
I CONTUSIONS

es curen amb **Sandalo Pizá**.

De venda Plaça del Pi, 6 i a principals farmacies

Tots aquests productes es serveixen a correu seguit certificat mitjansant un augment de 0'50 pesetes i pagament avançat.

Salón Doré y Granja Royal

Totes les nits de 10 a 12 gran concert per el

QUINTET TOLDRA

De 12 i mitja a 3 sortida de teatres per l'orquestrina

ROYAL

Dies de moda dimars, dijous i dissabtes

BALL A LA SORTIDA DELS TEATRES

Restauran Royal

CAFÉ I SALÓ DE TE

Selecta cuina a la carta

Rambla dels Estudis, 8

BARCELONA

Café de Oriente

Rambla del mitj, 20

BARCELONA

Vetllades musicals totes les nits

Servei de primer ordre

L'Esquella de la Torratxa

Periòdic humorístic il·lustrat

FUNDAT L'ANY 1878 : 15 cts. el número

SUBSCRIPCIÓ:

3 pessetes trimestre

Paquet de 30 números: 3 ptes.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Rambla del Mig, 20

BARCELONA

La Campana de Gràcia

Setmanari polític il·lustrat

FUNDAT L'ANY 1870 : 10 cts. el número

SUBSCRIPCIÓ:

1'50 pessetes trimestre

Paquet de 30 números: 2 ptes.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Rambla del Mig, 20

BARCELONA

V^{DA} DE P. BONET

FOTOLITOGRAFIA
FOTOGRAFADO
AUTOTIPIA
TRICROMIA

ARIBAU, 9. Interior.
BARCELONA

